Rok IV. Zeszyt 1, 2 i 3.

WIADOMOŚCI ADMINISTRACYJNE

MIASTA KATOWIC

Styczeń—Marzec 1932

Treść zeszytu 1—3:

Sprawozdanie administracyjne Magistratu miasta Katowic za rok 1930/31.

NAKŁADEM MAGISTRATU MIASTA KATOWIC
Redakcja i administracja: Miejski Urząd Statystyczny

Drukarnia Śląska, Sp. z ogr. odp., Katowice.

SPRAWOZDANIE ADMINISTRACYJNE

MIASTA KATOWIC

ZA ROK 1930/31

KATOWICE 1932
Nakładem Magistratu miasta Katowic

SPIS RZECZY.

Strona

1. Korporacje miejskie 3
2. Administracja ogólna 5
3. Rozbudowa miasta 9
4. Szkolnictwo i oświata 46
5. Opieka Społeczna i szpitalnictwo 72
6. Zakłady i przedsiębiorstwa 120
7. Sprawy finansowe, podatkowe i majątkowe . . 135

Korporacje miejskie.

Niniejsze opracowanie zawiera krótkie sprawozdanie z działalności administracji komunalnej w roku 1930/31.

W roku sprawozdawczym wpłynęło pism adresowanych do Magistratu razem 90.022

a mianowicie:	urzędowych	53.875
	prywatnych	33.831
	poleconych	3.216

Wyekspedjowano listów razem 260.867

a mianowicie:	pocztą	43.224
	przez woźnych Magistratu . . .	217.643

Magistrat odbył w roku sprawozdawczym 39 posiedzeń, na których obradowano nad 2.064 sprawami.

W składzie osobowym Magistratu nie zaszły żadne poważniejsze zmiany.

Skład osobowy Magistratu był następujący:

1.	Prezydent miasta Dr. Kocur	płatni członkowie Magistratu
2.	Wiceprezydent miasta Szkudlarz	
3.	Radca budownictwa Sikorski	
4.	Radca miejski Golla	
5.	„ „ Jaworski	
6.	„ „ Maciejczyk	
7.	„ „ Dr. Przybyła	
8.	„ „ Adamczyk	honorowi członkowie Magistratu
9.	„ „ Czaplicki	
10.	„ „ Dr. Hlond	
11.	„ „ Jankowski	
12.	„ „ Kowalczyk	
13.	„ „ Kędzior	
14.	„ „ Mędlewski	
15.	„ „ Mroczkowski	
16.	„ „ Schmiegel	
17.	„ „ Dr. Sobawa	
18.	„ „ Dr. Wendt	
19.	„ „ Weichmann	

Z Kolegjum Rady Miejskiej ustąpili wskutek dobrowolnej rezygnacji wzgl. przesiedlenia się do innej miejscowości następujący pp. radni:

1. Achtelik, 2. Zembok (N. Ch. Bl. Gosp.),
3. Franz, 4. Kulanek, 5. Rother (Deutsche Wahlgem.),
.6 Korfanty, 7. Małuszek (Katol. Blok Ludowy).

W miejsce wyżej wymienionych wstąpili do Rady Miejskiej:

1. p. Rzepka Augustyn, 2. p. Kozikowa Agnieszka, 3. p. Janotta Maks, 4. p. Dr. Rojek Alfred, 5. p. Dr. Bachmann Oskar, 6. p. Zientek Jan, 7. p. Gruchlikowa Marja.

Skład Rady Miejskiej był następujący:

1. Prezes Rady Miejskiej Piechulek,
2. Zastępca Prezesa Rady Miejskiej Cichon
3. Sekretarz Rady Miejskiej Urbańczyk
4. Zastępca sekretarza Rady Miejskiej Dr. Ziółkiewicz
5. Radny miasta Adaschkiewitz Willi
6. „ „ Dr. Bachmann Oskar
7. „ „ Badura Jan
8. „ „ Becker Piotr
9. „ „ Bednorz Jerzy
10. „ „ Biniszkiewicz Józef
11. „ „ Broda Ludwik
12. „ „ Chmielewski Czesław
13. „ „ Czaplicki Stefan
14. „ „ Dr. Dąbrowski Włodzimierz
15. „ „ Daniel Józef
16. „ „ Długiewicz Franciszek
17. „ „ Firschke Augustyn
18. „ „ Froncik Szczepan
19. „ „ Gawrych Józef
20. „ „ Giebel Stefan
21. „ „ Glusa Emil
22. Radna miasta Gruchlikowa Marja
23. Radny miasta Grünfeld Hugon
24. „ „ Guttwein Ryszard
25. „ „ Imiela Emanuel
26. „ „ Janotta Maks
27. „ „ Janta Józef
28. „ „ Kiszka Karol
29. „ „ Klehr Ryszard
30. „ „ Kocima Leopold
31. „ „ Kopocz Paweł
32. „ „ Koschek Ignacy

34. Radny miasta Kosz Piotr
34. ,, ,, Koruschowitz Leon
35. ,, ,, Kowoll Jan
36. Radna miasta Kozikowa Agnieszka
37. ,, ,, Koniarkowa Zofja
38. Radny miasta Ligoń Stanisław
39. ,, ,, Majowski Władysław
40. ,, ,, Mildner Jan
41. ,, ,, Murek Wilhelm
42. ,, ,, Müller Alfred
43. ,, ,, Pietsch Rajnold
44. ,, ,, Dr. Rojek Alfred
45. ,, ,, Rzepka Augustyn
46. ,, ,, Rudzki Maks
47. ,, ,, Sassin Maks
48. ,, ,, Schneider Albin
49. ,, ,, Szałek Wilhelm
50. ,, ,, Sobota Adolf
51. ,, ,, Soika Juljusz
52. ,, ,, Sprot Paweł
53. ,, ,, Świtała Augustyn
54. ,, ,, Dr. Trupke Emil
55. ,, ,, Wójcik Jan
56. ,, ,, Zajonc Fryc
57. ,, ,, Zientek Jan
58. ,, ,, Zimmermann Antoni
59. ,, ,, Zmigrod Ludwik
60. ,, ,, Zogórnik Piotr.

Administracja ogólna.

A. Sprawy personalne.

Na początku roku budżetowego 1930/31 Magistrat zatrudniał łącznie z personelem przedsiębiorstw miejskich:

159 urzędników stabilizowanych
453 funkcjonarjuszy
51 uczniów biurowych

663 razem.

Na koszta osobowe w roku sprawozdawczym preliminowano:

w administracji ogólnej	3.203.736,36	zł.
w przedsiębiorstwach miejskich . . .	222.283,04	„
na emerytury	244.228,68	„
razem:	3.670.248,08	zł.

W stan spoczynku przeniesiono nast. urzędników:

burmistrza b. gminy Dąb p. Juljusza Rothera,
burmistrza b. gminy Bogucice p. Dr. Bernarda Sobawę,
inspektora kasy p. Karola Góroka,
st. sekretarza p. Teofila Wieczorka.

Awansów przyznano w 12-tu wypadkach a to:

na inspektora biur	4
na st. sekretarza miejskiego . .	1
na st. technika	1
na kierownika budowlanego . .	1
na inspektora ogrodów miejskich .	1
na sekretarza miejskiego . . .	1
przegrupowania i t. p. bez zmiany tytułów	3

Urzędnikami stabilizowanymi mianowano następujących pracowników kontraktowych (funkcjonarjuszy):

w charakterze sekretarza miejskiego z upos. gr. IX	5
„ „ asystenta administracyjnego	
a) z upos. grupą X	11
b) z upos. grupą XI	2
„ „ kierown. budowlanego z upos. gr. IXb	1
razem:	19

Funkcjonarjuszy przegrupowano w 40-tu wypadkach a to:

z grupy XIV do XIII	25
„ „ XIII do XII	9
„ „ XII do XI	5
„ „ XI do X	1

Wskutek ukończenia tutejszej nauki biurowej przyjęto 22 uczniów na funkcjonarjuszy z uposażeniową grupą XIV.

Zwolniono ze służby miejskiej 2 lekarzy i 27 funkcjonarjuszy.

Przyjęto do służby miejskiej po powrocie z czynnej służby wojskowej 8 funkcjonarjuszy. Innych przyjęć (lekarze-asystenci, lekarze weterynaryjni, uczniowie i t. p.) było 17 — razem 25.

Stan liczebny personelu z końcem roku budżetowego 1930/31 przedstawia się następująco:

urzędników stabilizowanych	. .	176
funkcjonarjuszy	. . . . . .	452
uczniów	. . . .	32
	razem:	660

B. Urząd Statystyczny i Bibljoteka.

Urząd Statystyczny prowadził prace bieżące według ustalonego planu; między innymi wydał 12 numerów miesięcznika „Wiadomości Statystyczne Miasta Katowic“ i 12 numerów „Wiadomości Administracyjne Miasta Katowic“. Z druku wyszedł także w roku sprawozdawczym „Rocznik Statystyczny“ za rok 1928 i za rok 1929. Zestawiono „Rocznik“ za rok 1930 i oddano do druku. Powtarzamy tu niektóre najważniejsze i interesujące cyfry z „Rocznika“ za rok 1930.

Meteorologja. Stacja obserwacyjna przy Zarządzie Ogrodów Miejskich notowała najwyższą przeciętną temperaturę + 31 Celsius w miesiącu czerwcu, zaś najniższą przeciętną — 12 Celsius w miesiącu lutym. Ilość dni z opadami atmosferycznemi notowano 132. Opady deszczowe wynosiły w roku razem 740.5 m/m, śnieżne razem 69 m/m.

Obszar miasta pozostał niezmieniony 4023, 3822 ha. Z tego było zabudowanej powierzchni 516,8338 ha, wobec roku 1929 — 3,2439 ha więcej. Zadrzewienie zmniejszyło się z 4600 na 4500 drzew (100 drzew ubyło wskutek zachorowań). Powierzchnia nieruchomości miejsk. wynosi 3,323,284 m^2. Długość ulic brukowanych wynosi 51,693 klm., szos 17,250 klm. Domów mieszkalnych wykazuje:

Dzielnica	I	. . . .	1.438
„	II	. . . .	666
„	III	. . . .	976
„	IV	. . . .	301
Razem:		. . . .	3.381

W tych domach było 25 552 mieszkań, 70 010 izb. Nowych mieszkań powstało razem 500.

Ruch ludności wykazuje przyrost o 2 520 dusz. Liczba mieszkańców z końcem roku 1930 według teoretycznych obliczeń 130 790.

W tej liczbie było	. . . . . .	65.076	mężczyzn
		65.714	kobiet
Rzymsko-katol. wyzn. było	.	118.088	
Ewangelickiego	. . . . .	6.348	
Mojżeszowego	. . . . .	5.817	
Innego	. . . .	537	

Naturalny przyrost przedstawia się jak następuje: Urodzeń żywych 2 816, nieżywych 76, razem 2 892. Zmarło razem 1 565, bez obcych 1 387. Dzieci w 1 roku zmarło 456, na uwiąd starczy 137 osób.

Małżeństw zawarto razem 1 088. Najwyższą liczbę wykazują miesiące luty, październik, listopad 131, 161, 160.

Zdrowie publiczne. Statystyka personelu sanitarnego w Katowicach wykazuje w roku sprawozdawczym 111 lekarzy, 10 lekarzy weterynaryjnych, 13 aptek. Miejski personel sanitarny wykazuje 9 lekarzy szpitalnych, 6 lekarzy dla ubogich, 18 lekarzy szkolnych, 5 weterynarzy, 4 dezynfektorów, 45 pielęgniarek i pielęgniarzy. U lekarza powiatowego zgłoszono razem 348 wypadków chorób zakaźnych i to 37 na dur brzuszny, 7 na czerwonkę, 88 na płonicę, 73 na błonicę, 3 na zapalenie opon mózgowych, 50 na odrę, 25 na różę, 1 na krztusiec, 16 na zakażenie połogowe, 27 na gruźlicę, 21 na jaglicę.

Zmarło: 6 na dur brzuszny,
159 na gruźlicę płuc,
15 na gruźlicę innych organów,
80 na raka,
260 na chorobę serca,
169 na zapalenie płuc,
109 na nieżyt kiszek i żołądka,
5 na ślepą kiszkę,
samobójstw było 19.

Dezynfekcji przeprowadzono w mieszkaniach 344, w zakładach 92. Szczepiono przeciw ospie 2 258 niemowląt, 1 794 dzieci szkolnych. Z usług pogotowia ratunkowego korzystano razem w 1 920 wypadkach.

Bezpieczeństwo publiczne. Korpus urzędniczy Policji Województwa Śląskiego na terenie miasta Katowic wykazuje razem 327 wyższych i niższych urzędników.

Komunikacja. Pojazdów mechanicznych zarejestrowanych w roku sprawozdawczym było 1 239, w tem 679 osobowych, 58 dorożek, 103 półciężarowych, 124 ciężarowych, 46 autobusów, 208 motocykli, 21 innych pojazdów.

Na stacjach kolejowych w obrębie miasta sprzedano razem 6 102 628 biletów; pociągów przejechało razem na tych stacjach 187 810; towarowe pociągi przewiozły łącznie z węglem razem 3 715 384 ton różnych towarów.

Lotów wykonano tam i z powrotem razem 2 144.

Różne. Ogólno-Miejscowa Kasa Chorych odesłała do lekarzy wypadków 132 763, udzieliła zasiłków pieniężnych w kwocie 1.090.184,96 zł.

Ogólna liczba czasopism wychodzących w Katowicach było 80.

Biletów do kin sprzedano razem 1 293 021.

Bibljoteka Magistracka.

W budżecie preliminowano 17.000,— zł. na prowadzenie i rozbudowę bibljoteki. Z tej pozycji pokrywano koszta zakupu i oprawy książek, abonament czasopism codziennych i fachowych.

Stan z początku roku tomów . . .	4 991
Przybyło tomów	169
Stan z końcem roku tomów	5 160
Bibljoteka prenumerowała:	
Dzienników urzędowych	83
Czasopism fachowych	69
Pism codziennych	20
Bibljoteka wypożyczała tomów . . .	4 954
W Bibljotece korzystano z książek razy	1 100

Rozbudowa miasta.

A. Budownictwo Naziemne.

Prace około utrzymania gmachów zostały wykonane w przewidzianej mierze. Środki budżetowe na ten cel wynosiły na rok 1930/31 — 689.400,— zł.

Oprócz zwykłych robót konserwacyjnych zostały wykonane następujące większe renowacje względnie mniejsze przebudówki:

a) w dzielnicy I.

Dalszy remont szpitala miejskiego przy ul. Raciborskiej, przebudowa II piętra na stację położnych i urządzenie kuchni djetycznej.

Remont domu mieszkalnego przy ul. Zacisza, zajętego przez Marszałka Sejmu Śląskiego.

Remont parteru domu administracyjnego przy ul. Pocztowej nr. 16, przeznaczonego dla Miejskiej Kasy Oszczędności.

Remont i przebudowa dawniejszej szkoły budowlanej na III piętrze oraz szkoły powszechnej im. Piotra Skargi przy ulicy Dąbrówki.

b) w dzielnicy II (Zawodzie-Bogucice).

Powiększenie i skanalizowanie dziedzińca szkoły powszechnej im. Jana III Sobieskiego przy ulicy Szkolnej w Zawodziu.

c) w dzielnicy III (Załęże-Dąb).

Remont szkoły powszechnej im. Tadeusza Rejtana przy ulicy Wojciechowskiego nr. 59 w Załężu oraz wykonanie nowego centralnego ogrzewania.

Remont i przebudowa strychu szkoły powszechnej im. Karola Miarki przy ulicy Sportowej w Dębie.

Budowa leżalni dla chorych na gruźlicę i regulacja podwórza w szpitalu miejskim przy ul. Szpitalnej w Dębie.

d) w dzielnicy IV.

Przekrycie dachów 2 budynków szkoły powszechnej im. Stanisława Staszyca przy ul. Hetmańskiej oraz wykonanie wodociągów i odwodnienia.

Remont kostnicy na cmentarzu w Panewnikach, należącej do miasta.

W roku 1930/31 zostały ukończone względnie rozpoczęte przez Urząd Budownictwa Naziemnego następujące nowe budowy względnie przebudowy:

1. Budowa wzgl. ukończenie II części szkoły powszechnej im. Ks. Damrota w dzielnicy III (Załęska Hałda) przy ul. Bocheńskiego 99.

Wobec złego stanu starego budynku szkolnego, który nie odpowiadał wymogom szkolnym oraz braku sal wykładowych i mieszkań dla nauczycielstwa, przystąpiono do budowy II części szkoły i zniesienia starego budynku.

Cały budynek obejmuje:

w suterenie, parterze i I piętrze:

a) dla celów szkolnictwa:

14 sal wykładowych,
2 sale dla robót ręcznych,
1 kancelarję,
1 salkę konferencyjną,
1 pokój dla zbiorów naukowych,
1 pokój dla nauczycielstwa,
1 halę gimnastyczną,
1 ochronkę z kuchnią, szatnią i ustępami,

1 kuchnię gospodarczą,
1 natryskalnię z szatnią,
kotłownię z ubikacją dla opału,
ubikację w piwnicy i na strychu.
Ustępy znajdują się w specjalnym budynku na dziedzińcu.

b) dla celów mieszkaniowych:

2 mieszkania o 3 pokojach, kuchni, śpiżarce, łazience z ustępem i przedpokoju,
2 „ dla kawalerów o 1 pokoju z wspólną łazienką i ustępem,
2 „ o 1 pokoju, kuchni, komórce, ustępie, przedpokoju i wspólnej łazience,
1 pralnię.

W piwnicy i na strychu znajdują się ubikacje na ziemniaki, węgiel, do suszenia bielizny itp.

Budynek wykonany jest masywnie, wysokość parteru i piętra wynosi 3,80 m.

Wysokość piwnic wynosi 3.50 m.

Konstrukcja stropów jest żelbetonowa. Schody wykonane z żelbetonu obłożone teracem. Podłoga w klasach i mieszkaniach wykonana jest z desek sosnowych. W hali gimnastycznej, ochronce, kuchni gospodarczej i mieszkaniach w suterenie z ksylolitu. Korytarze, ustępy i łazienki otrzymały posadzkę teracową, piwnice i strych cementową. Dach płaski z więźbą drewnianą względnie nad halą gimnastyczną żelazną, pokryty papą.

Fasada otrzymała tynk w zaprawie wapienno-cementowej, pomalowany farbą wapienną kolorową.

Budynek otrzymał centralne ogrzewanie ciepłowodne, oświetlenie elektryczne, wodociągi, kanalizację i gromochrony.

Mieszkania otrzymały piece z kafli.

Zabudowany teren wynosi około	2 927,00 m^2,
zabudowana powierzchnia około	1 338,00 m^2,
kubatura około	16 000,00 m^3.
Koszta całej budowy wynoszą ok.	850.000,00 zł.

1 m^3 kosztuje około 53,— zł.

Budowę wykonano w 2 częściach.

Pierwsza część została rozpoczęta dnia 16. VIII. 1928 r., oddanie do użytku nastąpiło dnia 1. IX. 1929 r.

Drugą część wraz z rozbiórką starego budynku rozpoczęto dnia 3. VII. 1929 r.,
oddanie do użytku nastąpiło dnia 27. VIII. 1930 r.

2. Budowa 3 domów mieszkalnych dla urzędników i strażaków miejskich w dzielnicy I przy ul. Sienkiewicza, narożnik Dąbrowskiego.

Domy otrzymały nr. 7, 9 i 11, z wejściem od ulicy Sienkiewicza.

a) Dom nr. 7:

Obejmuje na parterze, I, II i III piętrze 8 mieszkań o 2 pokojach i kuchni, spiżarni, komórce, przedpokoju, łazience z ustępem.

W suterenie znajdują się piwnice na węgiel, ziemniaki itd., oraz pralnia.

Na strychu ubikacje do suszenia bielizny.

b) Dom nr. 9:

Obejmuje na parterze, I, II i III piętrze:
5 mieszkań o 3 pokojach i kuchni,
3 mieszkania o 4 pokojach i kuchni.

Do każdego mieszkania należy spiżarka, komórka, przedpokój, łazienka z ustępem.

W suterenie znajdują się piwnice na węgiel, ziemniaki itd., oraz pralnia.

Na strychu ubikacje do suszenia bielizny itd.

c) Dom nr. 11:

Obejmuje na parterze, I, II i III piętrze:
1 mieszkanie o 2 pokojach i kuchni,
3 mieszkania o 3 pokojach i kuchni,
3 mieszkania o 4 pokojach i kuchni.

Do każdego mieszkania należy spiżarnia, komórka, przedpokój, łazienka z ustępem.

W suterenie znajdują się piwnice na węgiel, ziemniaki itd., oraz pralnia.

Na strychu ubikacje do suszenia bielizny itd.

Oprócz tego mieści się w parterze 6 biur dla Zarządu Zakładów Miejskich z pisuarem i ustępem z osobnem wejściem.

Budowa wykonana jest masywnie, wysokość piętr wynosi w świetle 2.90 m względnie 3,00 m.

Stropy wykonane są z pustaków.

Schody z żelbetonu obłożone teracem.

Podłoga wykonana jest w pokojach frontowych domu nr. 7 z desek sosnowych, w pokojach frontowych domu nr. 9 i 11 z posadzki dębowej.

Kuchnie, komórki i korytarze oraz biura Zarządu Zakładów Miejskich otrzymały we wszystkich domach podłogę ksylolitową; łazienki takową z płytek terakotowych.

Piwnice i strych otrzymały posadzkę cementową.
Piece wykonane są z kafli.
Dach płaski z wieźbą drewnianą pokryty papą. Fasada otrzymała ofugowany cokół z dobranej cegły, resztę tynk w zaprawie wapienno-cementowej, pomalowany od strony ulicy farbą mineralną.
Domy posiadają kanalizację, wodociągi, oświetlenie elektryczne, przewody gazowe i gromochrony.

Teren zabudowany wynosi około	1 144,00 m^2,
zabudowana powierzchnia około	828,00 m^2,
kubatura okrągło	14 350,00 m^3.
Koszta całej budowy wynoszą okr.	844.000,00 zł.

1 m^3 kosztuje około 59,— zł.
Prace rozpoczęto dnia 8. VII. 1929 r.
Oddanie budynku nr. 7 i 9 do użytku nastąpiło dnia 1-go VIII. 1930 r.
Oddanie budynku nr. 11 do użytku nastąpiło dnia 1-go IX. 1930 r.

3. Budowa 5 bloków — 10 domów mieszkalnych w dzielnicy II. (Bogucice) przy ul. Katowickiej, dawn. Wełnowskiej.

a) blok I:

Obejmuje 2 domy mieszkalne pod nr. 44 i 44 a. które składają się z suterenu, parteru, I i II piętra.
Na parterze, I i II piętrze mieści się:
24 mieszkań o jednym pokoju i kuchni.
Do każdego mieszkania należy przedpokój, spiżarnia i ustęp.
W suterenie znajdują się piwnice na węgiel, ziemniaki itp., na strychu ubikacje do suszenia bielizny itp.
Wykonanie budowli jest masywne, wysokość piętr wynosi 2,75 m w świetle, stropy wykonane są z pustaków między dźwigarami, schody z żelbetonu na gładko zatarte, podłogi w kuchniach, w pokojach z desek sosnowych, posadzka w spiżarniach, ustępach, korytarzach, piwnicy i na strychu wykonana jest z betonu, piece kaflowe, dach płaski pokryty papą, fasada otynkowana zaprawą wapienno-cementową, pomalowana farbą wapienną.
Domy posiadają kanalizację, wodociągi, oświetlenie elektryczne i gromochrony.

b) blok II:

Obejmuje 2 domy mieszkalne pod nr. 46 i 46 a. które składają się z suterenu, parteru, I i II piętra.
Na parterze, I i II piętrze mieści się:
24 mieszkań o jednym pokoju i kuchni.

Do każdego mieszkania należy przedpokój, śpiżarnia, ustęp itd.

Wykonanie budowli nastapiło jak przy bloku I.

c) blok III:

Obejmuje 2 domy mieszkalne pod nr. 48 i 48 a, które składają sie z suterenu, parteru, I i II piętra.

Na parterze, I i II piętrze mieści się:

24 mieszkań o jednvm pokoju i kuchni.

Do każdego mieszkania należv przedpokój, śpiżarnia, ustęp itd.

Wykonanie budowli nastąpiło iak przy bloku I.

d) blok IV:

Obejmuje 2 domy mieszkalne pod nr. 50 i 50 a, które składają się z suterenu, parteru, I i II piętra.

Na parterze, I i II piętrze mieści się:

24 mieszkań o jednvm pokoju i kuchni.

Do każdego mieszkania należv przedpokój, śpiżarnia, ustęp itd.

Wykonanie budowli nastąpiło jak przy bloku I.

e) blok V:

Obejmuje 2 domy mieszkalne pod nr. 52 i 52a, które składają się z suterenu, parteru, I i II piętra.

Na parterze, I i II piętrze mieści się:

24 mieszkań o jednvm pokoju i kuchni.

Do każdego mieszkania należv przedpokój, śpiżarnia, ustęp itd.

Wykonanie budowli nastąpiło jak przy bloku I.

Teren zabudowany wszystkich 5 bloków wynosi około 4 000 m².

Zabudowana	powierzchnia	bloku	I	wynosi	około	464 m²,
„	„	„	II	„	„	464 „
„	„	„	III	„	„	464 „
„	„	„	IV	„	„	464 „
„	„	„	V	„	„	464 „
				razem	około:	2 320 m².

Kubatura	bloku	I	wynosi	około	6 264 m³	
„	„	II	„	„	6 264 „	
„	„	III	„	„	6 264 „	
„	„	IV	„	„	6 264 „	
„	„	V	„	„	6 264 „	
				raz„	6 264 „	31 320 m³.
				„	6 264 „	

Koszta budowy wszystkich 5 bloków wynoszą około 1.758.000,00 zł.

1 m^3 kosztuje około 56,15 zł.

Wszystkie 5 bloków obejmują razem 120 mieszkań.

Jedne mieszkanie kosztuje około 14 500,— zł.

Prace rozpoczęto dnia 12. IX. 1929 r.

Oddanie budynków do użytku nastąpiło dnia 15. 7. 1930 r.

4. Budowa pawilonu dla wenerycznie chorych kobiet w szpitalu miejskim w dzielnicy I przy ul. Raciborskiej.

Na skutek wejścia w życie nowej ustawy o przymusowem leczeniu wenerycznie chorych kobiet i ze względu na brak odpowiednich ubikacyj, wybudowano nowy pawilon na terenie szpitalnym przy ulicy Raciborskiej. Budynek przylega głównym traktem do ulicy Kozielskiej a wysunięte dwa skrzydła tworzą taras na południe. Przed południowym frontem urządzony jest ogród, okalający wysokim żywopłotem parcelę.

Rozkład ubikacyj w budynku jest następujący:

w piwnicy: oddzielone od kotłowni i piwnicy na koks, znajdują się cztery wanny dla chorych, oraz piwnice gospodarcze, od strony zachodniej wejście oddzielne do 6 cel dla przejściowego umieszczenia umysłowo chorych oraz cele aresztowe.

w parterze: od południowej strony położone są cztery duże i dwie małe salki; każda salka posiada wejście na taras. Od strony północnej znajduje się pokój lekarza do badań, poczekalnia, umywalnia, ustępy, ubikacja na bieliznę, jeden pokój dla sióstr, kuchnia podręczna i mała salka izolacyjna.

w I piętrze: analogicznie jak w parterze salki położone są nad salkami parteru, od północnej strony znajduje się jeden pokój dla lekarza z oddzielną łazienką, jeden pokój dla sióstr, umywalka, ustępy, 2 wanny dla cohrych, ubikacja na bieliznę, kuchnia podręczna z śpiżarnią i jedno laboratorjum.

w poddaszu: poddasze służy do suszenia bielizny i przechowania odzieży chorych.

Klatka schodowa oddzielona jest na każdej kondygnacji przepierzeniem szklanem.

W salkach można umieścić w normalnym stanie 128 łóżek
w razie potrzeby . . . . 165 „

Wykonanie budynku jest masywne, wysokość pięter wynosi w parterze 4,00 m, w I piętrze 3,80 m; stropy wykonane są jako sklepienia kleinowskie pomiędzy dźwigara-

mi, schody żelbetonowe, posadzki w ubikacjach dla chorych z linotolu, w ustępach, łaźniach, umywalniach, kuchniach i klatce schodowej z teraco. Ściany w kuchniach, łaźniach, umywalniach i laboratorjum oblicowane są białemi płytkami glazurowemi.

Pawilon wyposażony jest w centralne ogrzewanie ciepłowodne, w płynącą ciepłą i zimną wodę we wszystkich ubikacjach; posiada urządzenie kąpielowe do specjalnych aplikacji przy chorobach wenerycznych, automatyczne zegary i dzwonki sygnałowe w każdym pokoju, oświetlenie elektryczne i kanalizację.

Fasady zostały wyprawione tynkiem wapienno-cementowym, dach płaski, pokryty papą i zaopatrzony w gromochrony.

Teren zabudowany wynosi około 2 050 m^2,
zabudowana powierzchnia około 752 m^2,
kubatura budynku około 8 100 m^3.
Koszta budowy wynoszą bez wyposażenia szpitalnego jak łóżek, szafek i t. p. 515 000,— zł.
1 m^3 kosztuje około 63,50 zł.
Subwencja wojewódzka wynosiła 200 000,— zł.
Prace rozpoczęto dnia 7. X. 1929 r.
Oddanie budynku do użytku nastąpiło dnia 11. V. 1930.
Faktyczny czas budowy wynosił 7 miesięcy.

5. Budowa żłóbka dla dzieci w dzielnicy I przy ulicy Strzeleckiej.

Przyczyną budowy była konieczność przeniesienia istniejącego żłóbka z szkoły powszechnej im. Piotra Skargi w dzielnicy I przy ul. Dąbrówki na inne miejsce, gdyż ubikacje zajęte przez żłóbek były potrzebne dla celów naukowych.

Budynek składa się z suterenu, parteru, I i II piętra i obejmuje:

w suterenie: kotłownię, ubikację dla opału, pralnię, suszarnię i 2 piwnice.

w parterze: 2 pokoje dla lekarza, 1 ochronkę dla dzieci, 2 pokoje dla sióstr, 2 pokoje dla służących, 2 kuchnie, 1 ubikację dla bielizny, 1 zmywalkę, 1 chłodnię, ustępy, łazienkę dla personelu i dzieci oraz hol i klatkę schodową.

w I piętrze: 8 sal dla dzieci, 2 pokoje dzienne, 2 pokoje dla lekarza, 1 kuchnię, ustępy, łazienki i umywalki dla dzieci oraz taras od strony południowej.

w II piętrze: 3 salki dla dzieci, 5 pokoi dla sióstr, 1 kuchnię, 1 pokój rezerwowy, ustępy i łazienki dla sióstr i personelu oraz taras.

Razem można umieścić w żłóbku 80 dzieci
w razie potrzeby 100 „

Wykonanie jest masywne, stropy z cegły pustakowej pomiędzy dźwigarami, dach konstrukcji drewnianej, pokryty papą, schody żelbetonowe, posadzki z linoleum, częściowo z płytek terakotowych.

Budynek otrzymał centralne ogrzewanie ciepłowodne, oświetlenie elektryczne, wodociągi, kanalizację, przewody gazowe i gromochrony.

Zabudowana powierzchnia wynosi około 680,00 m², kubatura wynosi około 7 600,00 m³.
Koszta budowy wynoszą około 535 000,— zł.
1 m³ kosztuje około 70,50 zł.
Prace rozpoczęto dnia 9. IX. 1929 r.
Budynek oddano do użytku dnia 20. XII. 1930 r.

6. Dalsza rozbudowa rzeźni miejskiej w dzielnicy I, budowa nowego chlewa dla świń z zbiornikiem nawozu, taniej jatki i przebudowa portjerni.

Z powodu złego i nieodpowiedniego stanu budynków stało się koniecznem wykonanie powyżej wymienionych budynków.

a) budowa chlewa dla świń z zbiornikiem nawozu:

Budynek parterowy i częściowo podpiwniczony został wybudowany w zachodniej części rzeźni przy przedłużonej bocznicy.

w piwnicy: umieścić można 2 wozy do wywożenia mokrego nawozu, który przez otwór w stropie zbiornika zostanie wrzucony do wozów.

parter obejmuje 3 duże hale, przedzielone betonowemi ściankami działkowemi 1,20 m wysokiemi, dla około 1 700 sztuk świń, zbiornik dla nawozu, kuchnię dla paszy, pokój dla halmistrza, wagę i ustępy dla kobiet i mężczyzn.

Wykonanie budowli jest masywne, stropy i dachy żelbetonowe, pokryte papą, schody murowane, posadzka betonowa, częściowo z małych kostek szarogłazowych, zalanych zaprawą cementową.

Budynek otrzymał oświetlenie elektryczne, wodociągi i kanalizację.

Zabudowana powierzchnia wynosi około 1 640,00 m², kubatura wynosi około 8 130,00 m³.
Koszta budowy wynoszą około 309 000,— zł.
1 m³ kosztuje około 38,00 zł.

Prace rozpoczęto dnia 29. VII. 1929 r.
Oddanie budynku do użytku nastąpiło dnia 27. XI. 1930.

b) Budowa taniej jatki.

Budynek parterowy został wybudowany przy głównym wjeździe przy ul. Kozielskiej i obejmuje ubikacje dla sprzedaży mięsa mniej wartościowego.

Wykonanie jest masywne, strop i dach drewniany, dach pokryty papą, posadzka cementowa.

Budynek otrzymał oświetlenie elektryczne.

Zabudowana powierzchnia wynosi około	44,00 m².
kubatura wynosi około	180,00 m³
koszta budowy wynoszą około	11 000.— zł

1 m³ kosztuje około 61,— zł.
Prace rozpoczęto dnia 24. VII. 1929 r.
Oddanie budynku do użytku nastąpiło dnia 3. X. 1929 r.

c) Przebudowa portjerni:

Budynek został wybudowany przy głównym wjeździe naprzeciw taniej jatki przy ul. Kozielskiej, jest parterowy i obejmuje ubikację dla portjerni i jedną celę dla telefonu.

Wykonanie jest masywne, stropy, dach i podłoga drewniana, dach pokryty papą.

Budynek otrzymał elektryczne oświetlenie.

Zabudowana powierzchnia wynoki około	30,00 m²,
kubatura wynosi około	90,00 m³.
Koszta budowy wynoszą około	4 750,— zł.

1 m³ kosztuje około 53,— zł.
Prace rozpoczęto dnia 3. X. 1930 r.
Oddanie budynku do użytku nastąpiło dnia 31. X. 1930.

Koszta dalszej rozbudowy rzeźni wynoszą razem:

a) chlew dla świń z zbiornikiem dla nawozu	309 000,— zł.
b) tania jatka	11 000,— „
c) przebudowa portjerni	4 750.— „
razem:	324 750,— zł

Zabudowana powierzchnia wynosi razem:
1640 + 44 + 30 = 1714 m²,
kubatura:
8130 + 180 + 90 = 8 400 m³.
1 m³ kosztuje przeciętnie 38,60 zł.
Prace zostały rozpoczęte dnia 24. VII. 1929 r.
Budynki oddano do użytku dnia 27. XI. 1930 r.

7. Budowa ustępu publicznego w dzielnicy I na placu Wolności.

Ustęp wykonany jest jako ustęp półpodziemny i obejmuje:

1 pisuar,
2 ustępy dla mężczyzn,
4 ustępy dla kobiet.
ubikację dla dozorcy,
ubikację dla sprzedaży tytoniu.

Budynek posiada centralne ogrzewanie gazowe, połączone z urządzeniem do gotowania ciepłej wody, oświetlenie elektryczne i elektryczną wentylację.

Mury zostały wykonane z cegły w zaprawie wapienno-cementowej, dach betonowy powleczono asfaltem, boczne dolne części dachu pokryto oprócz tego darnią. Ściany na zewnątrz do wysokości terenu otynkowano zaprawą cementową, powleczoną gudronem, ponad teren zaprawą wapienno-cementową, pomalowaną farbą powietrzna.

Ściany wewnętrzne i sufity otynkowane zaprawą wapienną i pomalowano farbą klejową w białym kolorze. Cokół pisuaru wykonano w zaprawie cementowej i powleczono smołą. Posadzkę i schody wykonano z teraco.

Zabudowana powierzchnia wynosi około	54.00 m^2,
kubatura wynosi około	185.00 m^3,
Koszta wynoszą około	39 500,— zł.

1 m^3 kosztuje około 210,— zł.
Budowę rozpoczęto dnia 3. IX. 1929 r.
Oddanie do użytku nastąpiło dnia 21. VII. 1930 r.

8. Budowa ustępu publicznego w dzielnicy I na placu Andrzeja.

Wykonany został ustęp jako półpodziemny.
Budowa obejmuje:
pisuar,
3 ustępy dla mężczyzn,
3 „ „ kobiet,
1 ubikację dla dozorcy,
1 „ „ narzędzie ogrodniczych,
2 przedsionki.

Budynek zaopatrzony jest w centralne ogrzewanie ciepłowodne gazowe, urządzenie sanitarne, oraz oświetlenie i wentylację elektryczną.

Mury zostały wykonane z cegły w zaprawie wapienno-cementowej. Budowa jest nakryta stropem żelbetonowem, z 6 cm grubą warstwą korkową dla izolacji oraz warstwą asfal-

tową. Fasady oblicowane są cegłą klinkrową. Schody i posadzki wykonane są z teraco. Ściany wewnętrzne są oblicowane płytkami biało-glazurowanemi do wysokości 2,20 m.

Budynek otrzymał 2 nadświetlniki w stropach z płyt szklanych.

Zabudowana powierzchnia wynosi około	97,00 m^2,
kubatura wynosi około	340,00 m^3.
Koszta wynoszą około	48 000,— zł.

1 m^3 kosztuje około 141,— zł.

Budowę rozpoczęto dnia 31. X. 1929 r.

Oddanie do użytku nastąpiło dnia 3. VII. 1930 r.

9. Przebudowa zamku w Gorzycach, pow. Rybnicki na uzdrowisko dla dzieci.

Celem uczczenia 10-ciolecia Niepodległości Rzeczypospolitej Polskiej zakupiony został od Spółki Parcelacyjnej „Ślązak" w Gorzycach pow. Rybnicki tamtejszy stary zamek z leśniczówką, inspektorówką i parkiem. Zamek został przebudowany na uzdrowisko dla dzieci pod im. Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Ignacego Mościckiego, zaś reszta budynków zostały odnowione.

Zamek obejmuje po przebudowie:

w piwnicy: kuchnię z 4 kotłami oraz ubikacje gospodarcze, jak śpiżarki, zmywalki, wyciąg itp., łaźnię z 6 wannami, natryskanie, ustępy.

w parterze: 3 jadalnie, 1 hol, 3 pokoje sypialne, 1 biuro, 1 pokój lekarski, 2 umywalnie z ustępami.

w I. piętrze: 8 pokoi sypialnych, 1 pokój dyżurny, 2 umywalnie z ustępami.

w II. piętrze: 10 pokoi sypialnych, 2 umywalnie z ustępami.

Z powodu mokrych i popękanych ścian zostały wykonane częściowo nowe fundamenty, ściany zaopatrzone zostały izolacją oraz tynkiem przeciwwilgotnym, zaś pod całym budynkiem i około tegoż położono dreny dla odwodnienia.

Cały budynek został kotwicami ściągnięty i ze strony zewnętrznej tynkiem szlachetnym otynkowany.

Posadzkę w piwnicy wykonano z płytek kamionkowych, ściany kuchni i łazienek oblicowano płytkami glazurowanemi.

Rozkład ścian na parterze, I i II piętrze został zupełnie zmieniony dla stworzenia wielkich ubikacyj sypialnych. Ściany zostały na nowo otynkowane; wszelkie belki i podłoga, gdzie potrzebno odnowione, pokoje na nowo omalowane.

Do około zamku wykonano na długość 580 mb. nowy płot drewniany.

Budynek zaopatrzony jest w centralne ogrzewanie parowe, wodociągi, odwodnienie, elektryczne oświetlenie i gromochrony.

W leśniczówce, inspektorówce, garażu i stajni przeprowadzono reperację dachów, podłóg, tynku, pieców oraz odnowienie malatury.

Zabudowana powierzchnia zamku wynosi ok. 620,00 m^2,
kubatura wynosi około 9 800,00 m^3.
Koszta przebudowy wynoszą około 267 000,— zł.
1 m^3 kosztuje około 27,— zł.
Urządzenie wewnętrzne kosztuje około 128 000,— zł.
Koszta wynoszą razem około 395 000,— zł.
Prace rozpoczęto dnia 18. X. 1929 r.
Oddanie budynku do użytku nastąpiło dnia 15. IV. 1930 r.
Faktyczny czas przebudowy wynosił 6½ miesięcy.

10. Oprócz powyższych robót zostały kontynuowane względnie rozpoczęte następujące budowle i przebudówki:

a) Budowa gmachu biurowego przy ul. Młyńskiej, którą ukończono w surowym stanie i przystąpiono do ukończenia urządzenia wewnętrznego.
b) Budowa 35 klasowej szkoły powszechnej w dzielnicy II (Zawodzie) przy ul. Bogucickiej, która została rozpoczęta i pod dach doprowadzona.
c) Remont kuchni mlecznej i domu dla młodzieży w dzielnicy III (Załęże) przy ulicy Mickiewicza.

B. Budownictwo podziemne.

Dział I.

Do zakresu działalności Działu I. należą sprawy, związane z utrzymaniem ulic, dróg, chodników, placów, kanałów, oczyszczalń ścieków, rozliczenia kosztów rozbudowy ulic na adjacentów, rozliczenia kosztów za wykonane budowy na rachunek osób trzecich i t. p.

Gros prac stanowi utrzymanie wyżej wymienionych objektów, które się wykonuje przez własny stały personel.

Główny remont ulic i dróg zleca się przeważnie firmom prywatnym po cenach ustalonych i zatwierdzonych przez korporacje miejskie, a osiągniętych z wyniku publicznych przetargów.

Stały personel działu składa się z następujących osób:
1. 6 technicznych sił urzędniczych a mianowicie:
   a) 1 kierownika działu,
   b) 5 kierowników budowy, t. zw. zawiadowców dzielnic,

2. 12 niższych pracowników technicznych, a mianowicie:
   a) 2 drogomistrzów,
   b) 4 dozorców drogowych,
   c) 2 „ kanałowych,
   d) 2 „ maszynowych,
   e) 1 dozorcy stolarsko-ciesielskiego,
   f) 1 magazyniera.
3. 82 robotników stałych, w tem:
   a) 6 rzemieślników, jak kowali, ślusarzy i stolarzy,
   b) 4 maszynistów w oczyszczalniach ścieków,
   c) 26 robotników stałych, zatrudnionych przy czyszczeniu przewodów kanałowych, szybów rewizyjnych, skrzyń osadowych oraz w oczyszczalniach ścieków,
   d) 32 robotników przy utrzymaniu ulic, dróg, placów, chodników itd.,
   e) 6 robotników przy pomiarach w Urzędzie Mierniczym i tut.,
   f) 8 stróżów nocnych w oczyszczalniach ścieków i składnicach materjałów.

Zarobki robotników przy utrzymaniu ulic, dróg, placów i t. d. wynosiły . . . . 154.000,— zł.

Zarobki robotników przy utrzymaniu kanałów i oczyszczalni ścieków wynosiły . . 144.000,— zł.

Długość sieci ulic wzgl. dróg, będących do utrzymania wynosi:

a) ulic brukowanych	51,693	km
b) „ szosowanych	17 250	„
c) „ nieumocowanych . . .	43 757	„
d) placów targowych około . .	3 000	m^2

W porównaniu do sprawozdania za rok budżetowy 1929/30 przybyło ulic brukowanych 0,745 km.

W roku sprawozdawczym odstąpiono szosę Szopienice—Sosnowiec na rzecz Wydziału Powiatowego Katowice - Wieś o długości 1 050 km.

Powierzchnia dróg i ulic w m^2 wynosi:

1. kostka granitowa duża . . .	279 317	m^2
2. „ „ mała . . .	74 342	„
3. asfalt	4 490	„
4. kostka drewniana	5 035	„
5. termak i szosowanie . . .	93 514	„

6.	bruk dziki	33 980	„
7.	nieumocowane	141 843	„

Ilość ulic. będących do utrzymania wynosi 245.

Długość sieci kanałowej dla odprowadzania:

a)	wód gospodarczych wynosi . . .	52 067	km
b)	deszczowych	4 000	„
c)	burzowych	9 414	„

W roku budżetowym 1930/31 przybyło:

a)	głównego kanału wód gospodarczych	2 034	km
b)	połączeń domowych	120	sztuk
c)	skrzyń osadowych	63	„
d)	połączeń skrzyń osadowych . . .	63	„
e)	szybów rewizyjnych	73	„
	Ilość szybów rewizyjnych wynosi .	1 303	„
	Ilość skrzyń osadowych wynosi .	1 454	„

Zagłębienie kanałów od powierzchni ulic do spodu kanału wynosi:

a)	najmniejsze	0,70 m
b)	największe	7,14 m

Spadki kanałów wynoszą:

a)	najmniejsze	1:1200
b)	największe	1:36

Sposób przewietrzenia kanałów odbywa się przez szyby rewizyjne, wyloty zapasowe i połączenia rynien dachowych.

Działowi I. podlegają 4-ry oczyszczalnie ścieków.

Liczba pomp do wypompowania osadu wynosi 6, z tego 3 odśrodkowe i 3 powietrzne uruchomione przez 3 silniki elektryczne.

Całość prac wykonanych w roku budżetowym 1930/31 przedstawia się następująco:

I. Główny remont ulic.

Wykonano przez przedsiębiorstwa prywatne roboty brukarskie przy przebrukowaniu następujących ulic:

1.	ul. Mikołowskiej	2 725,39	m^2
2.	„ Polnej	770,47	„
3.	„ Mickiewicza	451,50	„
4.	„ Młyńskiej	216,79	„
	Do przeniesienia:	4 164,15	m^2

	Z przeniesienia:	4 164,15 m²
5.	ul. Jordana	10,64 „
6.	„ Francuskiej	71,36 „
7.	„ Wojewódzkiej	588,88 „
8.	„ Raciborskiej	949,47 „
9.	pl. Dr. Rostka	73,00 „
10.	ul. Fabrycznej	82,00 „
11.	„ 3-go Maja	34,72 „
12.	„ Sobieskiego	20,00 „
13.	„ Walerjana	288,20 „
14.	„ Gabriela Hołubka . . .	95,55 „
15.	„ Murckowskiej	211,12 „
16.	„ Krakowskiej	283,00 „
17.	„ Żołkiewskiego	56,97 „
18.	„ Dębowej i Szpitalnej . . .	213,20 „
19.	„ Zamkowej	416,66 „
20.	„ Marszałka Focha	134,00 „
21.	„ Bocheńskiego	422,00 „
22.	„ Wincentego Pola	1 020,83 „
23.	„ Rycerskiej	50,00 „
24.	„ L. Labusa	179,20 „
25.	„ Wojciechowskiego	66,79 „
26.	„ Bocznej	310,71 „
	razem:	10 897,25 m²

Koszta głównego remontu ulic wynosiły łącznie z dostawą materjałów . . . 109 500,— zł.

II. Utrzymanie ulic, dróg, bankietów i rowów przydrożnych.

Przy produktywnem zatrudnieniu bezrobotnych w przeciętnej ilości 123 przeprowadzono w przeciągu 8-miu miesięcy następujące roboty przy utrzymaniu dróg i ulic oraz czyszczeniu rowów przydrożnych i bankietów:

L. p.	Nazwa ulicy wzgl. drogi	Długość naprawionej jezdni w km	Długość napraw. chodnika i bankietów km	Długość pogłęb. wzgl. czyszczon. rowów km
	w Dzielnicy I			
1.	przedł. Plebiscytowa	0,800	0,300	—
2.	przedł. Mickiewicza	0,580	0,450	—
3.	przedł. Raciborska	0,500	—	—
4.	Czarna Droga	1,750	1,300	—
5.	Polna	0,400	0,130	—
6.	przedł. Dąbrowskiego	0,330	0,330	—
7.	Zabrska	0,164	0,328	—
8.	Kozielska	0,190	0,380	—
9.	Bielska	0,300	0,100	0,100
10.	przedł. Francuska	2,200	2,800	2,800
11.	Opolska	0,255	0,150	—
12.	Piotra Skargi	0,260	0,260	—
13.	Do lotniska	0,650	0,400	0,350
14.	Raciborska (droga do szkoły)	0,050	0,100	—
15.	Piastowska	0,130	—	—
16.	Mikołowska	—	0,300	—
17.	Poniatowskiego	0,420	—	—
18.	Jordana	0,200	—	—
19.	Moniuszki	0,150	—	—
20.	Graniczna	—	0,140	—
21.	Wita Stwosza	0,100	—	—
	w Dzielnicy II (Bogucice - Zawodzie)			
22.	Krakowska	—	0,270	—
23.	Leopolda	—	1,000	2,000
24.	Katowicka	—	—	1,400
25.	Francla	0,730	0,730	0 730
26.	Ryszarda	0,160	0.160	0,160
27.	Wolności	0,500	0,500	0,730
28.	Murckowska	—	—	2,800
29.	Burowiecka	0,430	0,430	—
30.	Droga między hałdami	0,900	0,900	0,900
	w Dzielnicy III (Dąb)			
31.	Agnieszki	0,700	1,400	0,800
32.	Złota	0,500	0,500	—
33.	Dębska	—	0,250	—
34.	Król. Hucka	—	—	5,200
35.	Szpitalna	—	0,150	0,150
36.	Stęślickiego	0,400	0,400	—
	w Dzielnicy III (Załęże)			
37.	Bocheńskiego	1,400	1,000	1,800
38.	Wojciechowskiego	—	1,100	1,100
39.	Chodnik Załęże-Dąb	—	0,200	—
40.	Jana Kupca	0,200	0,200	—
41.	18- go Sierpnia	0,100	0,100	—
42.	Ul. w Załęskiej Hałdzie	1,400	1,000	1,800
	w Dzieln. IV (Ligota-Brynów)			
43.	Załęska	0,800	0,800	0,400
44.	Kłodnicka	0,800	0,800	0,400
45.	Franciszkańska	—	0,200	0,100
46.	Książęca	0,600	0,600	0,800
47.	Ligocka	2,200	4,000	4,000
48.	Brynowska	—	4,000	4,000
49.	Kredytowa	0,200	0,200	—
50.	Kochłowicka	0,400	0,400	—
51.	Szybowa	0,130	0,130	—
52.	Wincentego Pola	0,300	0,300	0,200
53.	Dworska	0,100	0,100	—

Według powyższego zestawienia umocowano względnie wyreperowano:

22,78 km dróg i ulic,
29,89 km chodników i bankietów,

oraz pogłębiono i oczyszczono 32,10 km rowów szosowych i przydrożnych.

Dla umocowania wyżej wymienionych dróg i ulic zużyto ca 15 000 m³ materjału żużlowego z hałd Zakładów Hohenlohego. Materjał odstąpiły Zakłady Hohenlohego Magistratowi bezpłatnie, na czem miasto zaoszczędziło 15 000 m³ a 1,80 zł. . . . 27 000,— zł.

Za dowóz wymienionego materjału oraz odwóz mułu i zbytecznej ziemi wydatkowano kwotę 69 000,— zł.

Ponieważ na powyższe cele nie były przewidziane żadne środki, a z funduszu „produktywne zatrudnienie bezrobotnych" tak samo nie można było korzystać, przeto koszta za przewóz materjału pokryto z funduszów budżetowych, przeznaczonych na główny remont i utrzymanie ulic. Odbiło się to fatalnie na normalnej pracy, wyczerpując środki budżetowe przedwcześnie, które miały wystarczyć do końca marca 1931 r., przez co ograniczono normalne prace do najkonieczniejszych.

Przy rozbudowie przedłużonej ulicy Bankowej zostały wykonane przez bezrobotnych następujące roboty:

1.	243,0 mb	jezdni o szerokości 6,0 m,	
2.	430,0 „	chodnika (rajmówka) o szerokości ok. 2,50 m,	
3.	23,0 „	rowu na założenie wodociągu,	
4.	136,50 „	„ „ „	kanału o średnicy 250 m m,
5.	70,0 „	„ „ „	połączeń domowych,
6.	22,0 „	„ „ „	4 skrzyń osadowych.

A. Na produktywne zatrudnienie bezrobotnych przy pracach drogowych, **uchwaliły Korporacje Miejskie** następujące środki:

w czerwcu 1930 r.	100 000,— zł.
w lipcu 1930 r.	24 552,08 „
w grudniu 1930 r.	37 000,— „
w grudniu 1930 r.	9 000,— „
Razem Korporacje Miejskie uchwaliły	170 552,08 zł.

B. Śląski Urząd Wojewódzki przekazał subwencje na zatrudnienie bezrobotnych przy pracach drogowych:

w sierpniu 1930 r.	20 000,—	zł.
we wrześniu 1930 r.	30 000,—	„
w listopadzie 1930 r.	7 000,—	„
Razem:	57 000,—	zł.
dochodzą środki ad A.	170 552,08	„
Ogółem na zatrudnienie bezrobotnych wydatkowano	227 552,08	zł.

Konserwację dróg i ulic nieumocowanych na ważniejszych arterjach komunikacyjnych przeprowadzono własnym stałym personelem robotniczym. Naprawę tych ulic wykonano materjałami bazaltowemi względnie z żużlu wielkopiecowego.

Koszta materjałów na utrzymanie ulic wynosiły	93 000,—	zł.
Zarobki robotników przy utrzymaniu ulic i dróg wynosiły jak podano na wstępie .	154 000,—	„
Koszta utrzymania placów względnie chodników przy posesjach miejskich wynosiły	18 000,—	„

III. Konserwacja i czyszczenie kanałów.

W roku sprawozdawczym wyczyszczono sieci kanałowej około	18 000	mb.
Szybów rewizyjnych wyczyszczono około . .	640	szt.
Skrzyń osadowych wyczyszczono przez kilka razy	1 454	szt.

Czyszczenie kanałów odbywa się za pomocą wind, lin stalowych, szczotek stalowych i piasawych i t. p.

Czyszczenie skrzyń osadowych wykonuje się za pomocą 4-ch wozów kanałowych.

Koszta utrzymania kanałów wynosiły . .	33 000,—	zł.
Koszta utrzymania oczyszczalń ścieków wynosiły	23 500,—	„
Koszta płac robotniczych przy utrzymaniu kanałów, oczyszczalń ścieków i skrzyń osadowych wynosiły	144 000,—	„
Suchy muł z oczyszczalń ścieków sprzedawano dla celów rolniczych. Dochód za sprzedany muł wynosił	2 006,75	„

IV. Pomiary ruchu kołowego na terenie miasta Katowic.

Ministerstwo Robót Publicznych zarządziło w roku 1930 wykonanie pomiaru ruchu kołowego jednocześnie na całym terenie Polski.

Zebrane dane z pomiarów mają służyć Ministerstwu Robót Publicznych za podstawę w opracowaniu przyszłej systematycznej rozbudowy sieci drogowej. zaniedbanej w okresie wielkiej wojny.

Miejski Urząd Budownictwa Podziemnego stosownie do zarządzenia Ministerstwa Robót Publicznych i Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego dokonał pomiarów ruchu 14 razy w ciągu ubiegłego roku. Jeden pomiar obejmował 12 godzin pory dziennej i 12 godzin pory nocnej i był wykonany w ten sposób, że w jeden dzień odbył się pomiar porą dzienną, w następny dzień porą nocną.

Jednostki ruchu ulicznego dzielono na cztery kategorje; do I-szej kategorji zaliczano konne pojazdy ciężarowe i osobowe próżne, zaprzężone w jednego, dwa i więcej koni, do II-giej kategorji pojazdy konne ładowane, zaprzężone w konie jak powyżej, do III-ciej kategorji pojazdy mechaniczne, jak: samochody osobowe i ciężarowe, motocykle, autobusy, traktory oraz inne ciężkie niezwykłe jednostki ruchowe, a do IV-tej kategorji lżejsze jednostki ruchowe, a mianowicie: pieszych, rowerzystów, jeżdżących wierzchem oraz zwierzęta bez zaprzęgu.

Jako miejsca pomiarowe wybrano 8 wlotowych punktów miasta. Wynik ze wspomnianego wyżej 14-krotnego, trwającego przez 24 godzin pomiaru ruchu przedstawia się następująco:

Na szosie Katowice — Mysłowice naliczono 31 099 jednostek ruchowych, na szosie Rynek — Wełnowiec 29 663, na szosie Katowice — Wielkie Hajduki 24 934, na szosie Katowice — Król. Huta 19 809, na szosie Katowice — Brynów 14 458, na szosie Katowice — Murcki 13 687, na szosie Katowice — Bogucice — Mała Dąbrówka 7 252 i na szosie Katowice — Ligota 6 533 jednostek ruchowych.

Powyższy wynik pomiaru ruchu wykazuje, że przeciętnie na 1 godzinę przypada na szosę Katowice — Mysłowice 92,55 jednostek ruchowych, co stanowi największe natężenie ruchu, następnie na szosę Katowice — Król. Huta 58,95 jednostek t. j. średnie natężenie ruchu i w końcu na szosę Katowice — Ligota 19,44 jednostek ruchowych, t. j. najmniejsze natężenie ruchu na obszarze miasta

Dział II.

Biuro projektów (dział II) opracowało następujące projekty kanalizacyjne i drogowe:

I. Sekcja hydro-techniczna.

1. Skanalizowanie ul. Katowickiej
2. „ „ Opolskiej od domu nr. 13 do nasypu kolei Katowice — Karolina,
3. „ „ Dworcowej od ul. św. Jana do ul. Pocztowej,
4. „ „ projektowanej Traugutta od ul. Sobieskiego do ul. Dąbrówki,
5. „ „ Lompy od ul. projektowanej 40 do ulicy Dąbrowskiego,
6. „ „ Krótkiej,
7. „ „ Bugli,
8. „ „ Mikołowskiej od ul. Podwórzowej — domy Katowickiej Sp. Akc.,
9. „ „ Bankowej (sztuczny tor łyżwiarski),
10. Odwodnienie kościoła N. M. P.

II. Sekcja drogowa.

1. Ulica Damrota,
2. „ Krasińskiego,
3. „ Graniczna,
4. „ A. B. C. przy ul. Katowickiej,
5. „ Krakowska (chodniki od ul. Granicznej do ul. Bogucickiej),
6. Przebrukowanie Rynku,
7. Ulica Poniatowskiego,
8. „ Krótka,
9. „ Dąbrowskiego,
10. „ Bankowa,
11. „ Kilińskiego,
12. „ Kopernika,
13. „ Polna,
14. „ Narcyz,
15. „ Różana,
16. „ Lompy,
17. „ Mickiewicza.

Oprócz tego Dział II, mający kierownictwo robót inżynierskich, kontrolował wysokości niwelety wszystkich budowli kanalizacyjnych, drogowych i innych, podawał także interesentom wysokości ulicy dla budujących się domów, co związane jest z wielkiemi trudnościami, gdyż Magistrat dotychczas nie posiada jeszcze dla Wielkich Katowic planu rozbudowy miasta.

Również dla opracowania projektów odwodnień domowych podawał Dział II poszczególnym interesentom wszelkie potrzebne dane.

Dla opracowania projektu skanalizowania dzielnicy Dąb wykonano sieć reperów, oraz sondowanie terenu celem stwierdzenia rodzaju warstw gruntu.

Nadmienia się, że biuro projektów w sezonie budowlanym pracuje w zmniejszonym zakresie, gdyż projektanci są zarazem kierownikami budowli inwestycyjnych .

Dział III.

W roku budżetowym 1930/31 wykonano następujące roboty inwestycyjne:

A. Roboty rozbudowy i przebudowy ulic.

1. Przebudowa Rynku.

W związku z dążeniem do uproszczenia i uregulowania ruchu kołowego w śródmieściu, przystąpiono w roku 1930 — zgodnie z projektem i kosztorysem, opiewającym na 330.000,— złotych oraz uchwałami korporacyj miejskich — do przebudowy Rynku w Katowicach.

W miejsce dawniejszego umocowania jezdni z dużych kostek granitowych, ułożonych na podłożu piaskowem na sucho, wykonano nowe umocowanie jezdni z dużych kostek granitowych, ułożonych na podłożu szosowem z zalaniem spojeń cementem.

W środku Rynku utworzono platformę w kształcie elipsy, w około której odbywa się ruch kołowy jednokierunkowy. Pozatem wybudowano boczną jezdnię przed teatrem z wysepką dla pieszych oraz platformy dla postoju pojazdów przed Apteką Miejską i Kawiarnią Liczbińskiego. Platformy umocowano małą kostką porfirową, ułożoną na podłożu betonowem z zalaniem spojeń cementem. Również rozszerzono znacznie znajdujące się przy Rynku chodniki dla pieszych, które umocowano płytami granitoidowemi — mozaikowemi, ułożonemi na podłożu betonowem. W związku z przebudową Rynku skablowano wszystkie przewody elektryczne napowietrzne znajdujące się na Rynku, co wpłynęło dodatnio na jego estetyczny wygląd.

Dla robót przebudowy Rynku zakupiono:

a) materjału z żużlu wielkopiecowego dla podłoża pod bruk 2 308 ton,
b) dużej kostki granitowej 1 254 tonny,
c) małej kostki porfirowej 413 ton,
d) krawężników granitowych profilu katowickiego 880 mb,
e) płyt chodnikowych granitoidowych — mozaikowych 1 400 m², oraz różnego innego materjału.

Ogólna powierzchnia przebudowanego Rynku wynosi 7 200 m^2 — w tem 5 700 m^2 jezdni.

Odnośne roboty wykonała firma Józef Leuschner — mistrz brukarski Katowice.

Łączny koszt budowy wynosił . . 330 000,— zł.

2. Rozbudowa ul. Krakowskiej (jezdni:)

Zgodnie z uchwałami korporacyj miejskich przystąpiono do dalszej rozbudowy ul. Krakowskiej.

W roku 1930 wykonano przebrukowanie całej jezdni na odcinku od ul. Bogucickiej do ul. Murckowskiej, przyczem rozszerzono jezdnię z 10 m na 11,75 m oraz przebrukowano połowę jezdni w związku z ułożeniem drugiego normalnego toru tramwajowego na odcinku od ul. Murckowskiej do ul. Gen. Hallera. W miejsce starego bruku z dużych kostek granitowych oraz dzikiego bruku na podłożu piaskowem na sucho, ułożono nowy bruk z dużych kostek brukowych na podłożu szosowem z zalaniem spojeń cementem.

Dla powyższych robót zakupiono brakujący materjał a mianowicie:

a) 2 000 ton dużej kostki granitowej i andezytowej.

b) 2 500 ton materjału z żużlu wielkopiecowego dla podłoża brukowego.

Prace brukarskie wykonane przez firmę Józef Leuschner, mistrz brukarski Katowice, przedstawiają się następująco:

a) wykonano 7 200 m^2 torowiska pod bruk,

b) ułożono 6 000 m^2 nowego bruku z dużych kostek granitowych z zalaniem spojeń cementem na nowem podłożu szosowem.

c) zerwano 950 mb starych krawężników i wbudowano tę samą ilość nowych granitowych profilu katowickiego, oraz wykonano inne mniejsze roboty.

Łączny koszt budowy wynosił . . 357 935,31 zł.

3. Rozbudowa ul. Krakowskiej (chodniki):

W myśl projektu zatwierdzonego przez korporacje miejskie przystąpiono w roku 1930 do rozbudowy chodników oraz bocznej jezdni w ul. Krakowskiej na odcinku od ul. Granicznej do ul. Bogucickiej o długości 610 mb, t. j. odcinku, na którym jezdnia została już przebrukowana w roku 1928.

Odnośne roboty wykonane przez firmę: Towarzystwo Budowli Inżynierskich Katowice, przedstawiają się następująco:

a) wykonano wykop ziemi 2 010 m^3 oraz 8 741 m^2 torowiska,
b) wykonano 5 194 m^2 podłoża betonowego pod płyty chodnikowe,
c) ułożono 3 858 m^2 płyt chodnikowych — granitoidowych,
d) ułożono 1 331 m^2 bruku mozaikowego w chodnikach,
e) wbudowano 706 mb krawężników z szarogłazu beskidzkiego profilu riksdorfskiego,
f) zabrukowano 826 m^2 powierzchni małą kostką szarogłazową z zalaniem spojeń cementem przejazdów do bocznych jezdni przy budynkach,
g) przebrukowano 908 m^2 bruku wjazdowego z dużych kostek szarogłazowych na wjazdach do posesji.

Łączny koszt budowy wynosił . . . 220 600,— zł.

4. Rozbudowa ulicy Lubeckiego,

na całej długości tejże ulicy, t. j. od ul. Marszałka Piłsudskiego do nasypu kolejowego linji Katowice — Mysłowice, — wynoszącej 61,70 m.

Jezdnię wymienionej ulicy, która poprzednio nie była umocowana, wybrukowano dużą kostką szarogłazową — beskidzką, ułożoną na podłożu piaskowem z zalaniem spojeń cementem.

Odnośne prace wykonała firma Józef Leuschner, mistrz brukarski w Katowicach, które przedstawiają się następująco:

a) wykonano 300 m^3 wykopu ziemi,
b) ułożono 403 m^2 bruku z dużych kostek brukowych — szarogłazowych na podłożu piaskowem z zalaniem spojeń cementem,
c) ułożono 110 mb krawężników szarogłazowych — beskidzkich profilu katowickiego.

Łączny koszt budowy wynosił . . . 26 764,12 zł.

5. Rozbudowa ulicy Królowej Jadwigi

na odcinku od ulicy Powstańców do ul. Juljusza Ligonia — wynoszącym 63 mb.

Odnośne roboty wykonała firma Kuno Schütz, mistrz brukarski Katowice według projektu zatwierdzonego przez korporacje miejskie.

Wykonano 340 m^2 bruku z małej kostki szarogłazowej — tatrzańskiej na podłożu betonowem z zalaniem spojeń cementem.

Łączny koszt budowy wynosił . . . 26 000,— zł.

6. Rozbudowa ulicy Powstańców

na odcinku od ulicy Sienkiewicza do ulicy Plebiscytowej — wynoszącym 150 mb, który to odcinek, a zwłaszcza jezdnia nie były wcale umocowane.

W myśl odnośnego projektu zatwierdzonego przez korporacje miejskie wykonała roboty firma Kuno Schütz, mistrz brukarski, Katowice.

Wykonano oprócz robót ziemnych i innych 1 154 m² bruku z małych kostek granitowych na podłożu betonowem z zalaniem spojeń cementem wraz z ułożeniem 300 mb krawężników granitowych profilu katowickiego.

Łączny koszt budowy wynosił . . . 72 110,15 zł.

7. Rozbudowa ulicy Raciborskiej

na odcinku od ulicy Fabrycznej do przejazdu kolejowego linji Katowice — Ligota.

Roboty wykonała firma Leon Dymaczewski, mistrz brukarski, Katowice według projektu zatwierdzonego przez korporacje miejskie.

W miejsce starego umocowania jezdni z dzikiego bruku na odcinku od ul. Fabrycznej do ul. Strzeleckiej, wykonano nowe umocowanie jezdni z dużych kostek granitowych, ułożonych na nowem podłożu szosowem z zalaniem spojeń cementem, zaś na odcinku od Szpitala Miejskiego do końca miejskich bloków mieszkalnych wykonano w miejsce starego dzikiego bruku szosowanie jezdni oraz na odcinku od końca miejskich bloków mieszkalnych do przejazdu kolejowego umocowano poprzednio nieumocowaną jezdnię dzikim brukiem.

Wykonano:

a) 1 940 m² bruku z dużych kostek granitowych z zalaniem spojeń cementem,
b) 1 450 m² umocowania jezdni dzikim brukiem,
c) ułożono 682 mb krawężników granitowych profilu katowickiego, 300 mb krawężników dzikich,
d) wykonano 1 000 m² szosowania jezdni, na które to roboty zakupiono:
   a) 1 100 ton materjałów z żużlu wielkopiecowego dla podłoża szosowego,
   b) 776 ton dużej kostki granitowej,
   c) 482 ton dzikiego bruku,
   d) 681 mb krawężników granitowych profilu katowickiego i 430 mb krawężników profilu riksdorfskiego.

Łączny koszt budowy wynosił . . . 77.600,— zł.

8. Rozbudowa ulicy Krótkiej na dług. 20 m.

Odnośne prace wykonane przez firmę Kuno Schütz, mistrz brukarski Katowice, przedstawiają się następująco:

a) wykonano 150 m^2 szosowego umocowania jezdni,
b) ułożono 40 mb krawężników andezytowych profilu katowickiego.

Łączny koszt tychże robót wynosił . . 6 000,— zł.

9. Rozbudowa ulicy Różanej.

W roku 1930 wykonano na tejże ulicy szosowanie jezdni poprzednio wcale nieumocowanej — na odcinku od ulicy Kościuszki do ulicy Narcyz, t. j. na długości 80 m.

Odnośne prace wykonała firma „Termak" Katowice z tem, że po upływie dwóch lat t. j. po zabudowaniu reszty parcel po obu stronach ulicy oraz osiednięciu się terenu po robotach kanalizacyjnych, wykonanych w tym samym roku, nastąpi termakowanie jezdni.

Wykonano:

a) 550 m^2 nowego szosowania jezdni,
b) ułożono 165 mb krawężników szarogłazowych, profilu riksdorfskiego.

Łączny koszt budowy wynosił . . . 9 579,08 zł.

10. Rozbudowa ulicy Narcyz.

Konieczność rozbudowy tejże ulicy na całej jej długości, wynoszącej 94 m wynikła z zabudowania tejże ulicy po obu stronach domami mieszkalnemi Zakładu Ubezpieczenia Pracowników Umysłowych.

Z powodu wykonanych w tym samym roku robót skanalizowania tejże ulicy, umocowano narazie jezdnię — ze względu na proces osiadania się terenu w miejscu ułożenia kanału — szosowo z tem, że po ubiegu dwóch lat nastąpi termakowanie jezdni.

Odnośne prace wykonane przez firmy: Paweł Dziuk i „Termak" przedsiębiorstwa budowlane w Katowicach przedstawiają się następująco:

a) wykonano 570 m^2 nowego szosowania jezdni,
b) ułożono 180 mb krawężników szarogłazowych profilu riksdorfskiego.

Łączny koszt tychże robót wynosił . . 11 648,87 zł.

11. Tymczasowe umocowanie przedłużonej ulicy Bankowej do sztucznego toru łyżwiarskiego.

W związku z uruchomieniem sztucznego toru łyżwiarskiego zachodziła konieczność umocowania przedłużonej ulicy Bankowej, prowadzącej do tegoż toru.

Roboty wykonała firma Leon Dymaczewski, mistrz brukarski Katowice, które to roboty przedstawiają się następująco:

a) wykonano 484 m^2 umocowania jezdni dużą kostką na sucho i 1 096 m^2 dzikim brukiem na podłożu piaskowem,
b) ułożono 524 mb krawężników staroużytecznych,
c) umocowano 1 590 m^2 chodnika rajmówką.

Łączny koszt tychże robót wynosił . . 25 000,— zł.

12. Umocowanie jezdni i podwórzy przy miejskich blokach mieszkalnych przy ulicy Katowickiej (Dz. II).

Odnośne prace wykonane przez firmę Kuno Schütz, mistrz brukarski Katowice przedstawiają się następująco:

a) wykonano 1 204 m^3 wykopu ziemi,
b) wykonano 1 307 m^2 nowego szosowania jezdni i 270 m^2 suchego bruku rynsztokowego z dużych kostek szarogłazowych beskidzkich,
c) ułożono 413 mb krawężników andezytowych prof. katowickiego i 233 mb krawężników szarogłazowych — beskidzkich profilu riksdorfskiego,
d) wykonano 2 672 m^2 umocowania chodników oraz 1 157 m^2 jezdni rajmówką,
e) uregulowano 395 m^2 skarp rowów.

Łączny koszt tychże robót wynosił . . 45 000,— zł.

13. Umocowanie podwórza domu biurowego przy ulicy Młyńskiej.

Odnośne prace, wykonane przez firmę Leon Dymaczewski, mistrz brukarski Katowice przedstawiają się następująco:

a) wykonano 450 m^2 podłoża betonowego, na którem ułożono bruk z małych kostek szarogłazowych — beskidzkich z zalaniem spojeń cementem,
b) ułożono 250 m^2 dzikiego bruku na podłożu piaskowem,
c) umocowano 150 m^2 przejazdu sposobem „Beton Śląski".

Łączny koszt tychże robót wynosił . . 10 000,— zł.

B. Budowa kanałów.

1. Skanalizowanie ulicy Kozielskiej.

Konieczność skanalizowania tejże ulicy na odcinku od ul. Fabrycznej do nowo wybudowanego pawilonu Szpitala Miejskiego wynikała w związku z oddaniem do użytku tegoż pawilonu jako też nowo wybudowanego chlewa w Rzeźni Miejskiej, które to objekta bezwarunkowo wymagały przyłączenia do sieci kanałowej.

Odnośny projekt został przez korporacje miejskie zatwierdzony.

Prace wykonała firma inż. Jan Widuch, przedsiębiorstwo budowlane Katowice.

Wykonano:

a) 131 mb kanału głównego z rur cementowvch profilu jajowego średn. 800/1200 m/m oraz 179 mb z rur cementowych profilu jajowego średn. 700/1050 m/m,
b) 46 mb kanału bocznego do nowej hali w Rzeźni Miejskiej z rur kamionkowych średn. 300 m/m,
c) 100 mb połączeń domowych z rur kamionkowych o średn. 150 m/m,
d) 8 szybów rewizyjnych.

Łączny koszt budowy wynosił . . . 51 024,31 zł.

2. Skanalizowanie ulicy Katowickiej (D. II).

W związku z budową miejskich bloków mieszkalnych przy ulicy Katowickiej w dzielnicy II. zachodziła konieczność skanalizowania tejże ulicy — w myśl projektu, zatwierdzonego przez korporacje miejskie.

Odnośne prace wykonała firma Józef Leuschner Katowice.

Wykonano:

a) 273 mb kanału głównego z rur cementowych średnicy 600 m/m, 122 mb z rur cementowych średn. 500 m/m i 261 mb z rur kamionkowych średn. 250 m/m,
b) 496 mb połączeń domowych z rur kamionkowych 150 m/m średnicy,
c) 19 sztuk szybów rewizyjnych.

Łączny koszt budowy wynosił . . . 122 869,40 zł.

3. Skanalizowanie ulicy Kościuszki.

Skanalizowanie tejże ulicy na odcinku od ulicy Polnej do ulicy Różanej wykonała według odnośnego, przez korporacje miejskie zatwierdzonego projektu firma Paweł Dziuk, przedsiębiorstwo budowlane Katowice.

Wykonano:

a) 126 mb kanału z rur kamionkowych średn. 300 m/m,
b) 24,5 mb połączeń domowych z rur kamionkowych 150 m/m,
c) szyby rewizyjne.

Łączny koszt tej budowy wynosił . . . 8 740,67 zł.

4. Skanalizowanie ulicy Polnej.

Zgodnie z projektem zatwierdzonym przez korporacje miejskie wykonano w sezonie budowlanym w roku 1930 ska-

nalizowanie tejże ulicy na odcinku od ul. Kościuszki do ulicy Wita Stwosza.

Roboty wykonała firma Paweł Dziuk, przedsiębiorstwo budowlane Katowice.

Wykonano:

a) 162 mb kanału głównego z rur cementowych profilu jajowego średn. 600/900 m/m i 110 mb z rur kamionkowych okrągłych średn. 350 m/m,

b) 256 mb połączeń kanałowych z rur kamionkowych średn. 150 m/m,

c) 6 szybów rewizyjnych.

Łączny koszt budowy wynosił . . . 34 845,27 zł.

5. Skanalizowanie ulicy Narcyz.

Roboty skanalizowania tejże ulicy na odcinku od ul. Polnej do ul. Różanej wykonała firma Paweł Dziuk, przedsiębiorstwo budowlane Katowice według projektu, zatwierdzonego przez korporacje miejskie.

Wykonano:

a) 99 mb kanału głównego z rur kamionkowych przekroju 300 m/m,

b) 78 mb połączeń kanałowych z rur kamionkowych średn. 150 m/m.

Łączny koszt budowy wynosił . . . 10 661,39 zł.

6. Skanalizowanie ulicy Różanej

na odcinku od ul. Kościuszki do ul. Astrów (szyb nr. 7), wykonała według odnośnego projektu, zatwierdzonego przez korporacje miejskie, firma Paweł Dziuk, przedsiębiorstwo budowlane Katowice.

Wykonano:

a) 107 mb kanału głównego z rur kamionkowych średn. 250 m/m,

b) 56 mb połączeń kanałowych z rur kamionkowych średn. 150 m/m,

c) 2 szyby rewizyjne.

Łączny koszt budowy wynosił . . . 12 223,60 zł.

7. Skanalizowanie ulicy Astrów

na odcinku od ulicy Polnej do ul. Różanej.

Odnośne prace wykonała firma Paweł Dziuk, przedsiębiorstwo budowlane Katowice.

Wykonano:

a) 104 mb kanału głównego z rur kamionkowych średn. 350 m/m,

b) 20 mb połączeń kanałowych z rur kamionkowych średn. 150 m/m,

c) 3 szyby rewizyjne.

Łączny koszt budowy wynosił . . . 10 599,86 zł.

8. **Skanalizowanie ulicy Bratków,**

na odcinku od ulicy Astrów do ulicy Wita Stwosza.

Roboty wykonała firma Paweł Dziuk, przedsiębiorstwo budowlane Katowice.

Wykonano:

a) 120 mb kanału głównego z rur kamionkowych średn. 250 m/m,

b) 18 mb połączeń kanałowych z rur kamionkowych średn. 150 m/m,

c) 3szyby rewizyjne.

Łączny koszt tychże robót wynosił . . 8 717,31 zł.

9. **Skanalizowanie ulicy Krótkiej — na dług. 33 m.**

Odnośne prace wykonała firma „Triton“, przedsiębiorstwo budowlane Katowice.

Wykonano:

a) 33 mb kanału głównego z rur kamionkowych średn. 300 m/m,

b) 48 mb połączeń kanałowych z rur kamionkowych średn. 150 m/m,

c) 1 szyb rewizyjny.

Łączny koszt tychże robót wynosił . . . 5 500,— zł.

10. **Skanalizowanie przedłużonej ulicy Bankowej.**

Odnośne pracy wykonała firma Towarzystwo Budowli Inżynierskich Katowice.

Wykonano:

a) 122,50 mb kanału głównego z rur kamionkowych średn. 250 m/m,

b) 12 mb kanału bocznego z rur kamionkowych średn. 150 m/m,

c) 1 oczyszczalnię pionową systemu „Oms“,

d) 70 mb połączeń kanałowych z rur kamionkowych średn. 150 m/m.

Ogólny koszt tychże robót wynosił . . 9 500,— zł.

C. Inne roboty, względnie budowy.

1. Budowa parku sportowego na „Buglowiźnie".

W roku 1930 kontynuowano i ukończono rozpoczęte w roku poprzednim roboty ziemne i kanalizacyjne budowy zakładu kąpielowego, wchodzącego w ramy przyszłego parku sportowego.

Odnośne roboty wykonała firma „Zamułka" Sp. Akc. Katowice.

Łączny koszt tychże robót wraz z częściowem wykupnem gruntów wynosił . . . . 251 892,89 zł.

Zestawienie.

A. Roboty budowy i przebudowy ulic.

1.	Przebudowa Rynku	330 000,—	zł.
2.	Rozbudowa ul. Krakowskiej (jezdni) . .	357 935,31	„
3.	„ „ Krakowskiej (chodniki) .	220 600,—	„
4.	„ „ Lubeckiego	26 764,12	„
5.	„ „ Król. Jadwigi . . .	26 000,—	„
6.	„ „ Powstańców	72 110,15	„
7.	„ „ Raciborskiej	77 600,—	„
8.	„ „ Krótkiej	6 000,—	„
9.	„ „ Różanej	9 579,08	„
10.	„ „ Narcyz	11 648,87	„
11.	Umocowanie jezdni i podwórzy przy blokach mieszkalnych przy ulicy Katowickiej (Dz. II)	45 000,—	„
12.	Tymczasowe umocowanie przedłużonej ulicy Bankowej	25 000,—	„
13.	Umocowanie podwórza domu biurowego przy ulicy Młyńskiej	10 000,—	„
	Ogółem budowa i przebudowa ulic .	1 218 237,53	zł.

B. Budowa kanałów.

1.	Skanalizowanie ul. Kozielskiej . . .	51 024,31	zł.
2.	„ „ Katowickiej (Dz. II) .	122 869,40	„
3.	„ „ Kościuszki . . .	8 740,67	„
4.	„ „ Polnej	34 845,27	„
5.	„ „ Narcyz	10 661,39	„
6.	„ „ Różanej . . .	12 223,60	„
7.	„ „ Astrów	10 599,86	„
8.	„ „ Bratków	8 717,31	„
9.	„ „ Krótkiej	5 500,—	„
10.	„ przedłuż. ul. Bankowej .	9 500,—	„
	Ogółem budowa kanałów: . .	274 681,81	zł.

C. Inne roboty względnie budowy.

1. Budowa parku sportowego na „Buglowiźnie“	251 892,89 zł.

Zestawienie ogólne.

A.	Roboty budowy i przebudowy ulic . .	1 218 237,53 zł.
B.	Budowa kanałów	274 681,81 „
C.	Inne roboty względnie budowy . . .	251 892,89 „
	Ogółem . .	1 744 812,23 zł.

Dział IV.

1. Biuro płac robotniczych.

Załoga robotnicza, zatrudniona przy utrzymaniu ulic, dróg, chodników, kanałów, oczyszczalń ścieków kanałowych, wynosiła w roku budżetowym 1930/31 — 100 robotników. Z tego przypada:

na dzielnicę	I . . .	67 robotników
„ „	II . . .	15 „
„ „	III . . .	13 „
„ „	IV . . .	5 „

Przeciętny zarobek jednego robotnika (włącznie dozorców, dodatków socjalnych, składek ubezpieczeniowych) wynosił dziennie 10,40 zł., miesięcznie 270,40 zł., rocznie 3 244,80 złotych.

Na podstawie uchwały Magistratu z dnia 13. stycznia 1931 r. zwolniono 28 robotników w wieku ponad 60 lat, wzamian tychże przyjęto bezrobotnych, żonatych, mających conajmniej troje dzieci. Zwolnieni robotnicy otrzymują odwołalne zapomogi oraz rentę inwalidzką z Zakładu Ubezpieczeń w Król. Hucie.

2. Księgowość.

W roku budżetowym 1930/31 wydatkowano:

a)	Na konserwację ulic, dróg, chodników oraz placów targowych włącznie z zarobkami robotników miejskich . . .	396 650,— zł.
b)	Na produktywne zatrudnienie bezrobotnych przy pracach drogowych: 1. ze środków miejskich . 170 552,08 zł. 2. z subwencji Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego 57 000,— zł.	227 552,08 zł.
c)	Na utrzymanie kanałów, oczyszczalń ścieków kanałowych, włącznie z zarobkami dla robotników miejskich . . .	206 500,— zł.
	Do przeniesienia:	830 702,08 zł.

		Z przeniesienia:	830 702,08 zł.
d) Na roboty inwestycyjne:			
	rozbudowa ulic . .	1 137 340,58 zł.	
	rozbudowa sieci kanalizacyjnej . . .	429 801,81 zł.	
			1 567 142,39 zł.
e) Z konta sum przechodnich:			
	na robudowę ulic .	200 420,92 zł.	
	na rozudowę sieci kanalizacyjnej . .	103 501,— zł.	
			303 921,92 zł.
		Ogółem wydatkowano:	2 701 766,39 zł.

C. Prace techniczne przy sporządzeniu planu rozbudowy miasta Wielkich Katowic.

1. Prace około sporządzenia planu rozbudowy miasta w dz. III, IV i I w skali 1:4 000.
2. Pomiary niwelacyjne i sytuacyjne w Gorzycach.
3. Zdjęcia lotnicze Wielkich Katowic.
4. Uzupełnienie planów sekcyjnych.
5. Zestawienie planu niwelacyjnego i trjangulacyjno-poligonalnego Wielkich Katowic w skali 1:4 000 ze spółrzędnemi i odpisami topograficznemi.
6. Plan rozbudowy Ligoty w partji ulicy Franciszkańskiej, Ligockiej, Panewnickiej i Mikołowskiej.
7. Plan rozbudowy na terenie pomiędzy ulicą Strzelecką, Kochłowicką a koleją i Mikołowską.
8. Opracowanie projektu rozbudowy ulic nad Rawą w dzielnicy I.
9. Terminy lokalne w związku z przewłaszczeniami gruntów.
10. Pomiary katastralne celem przewłaszczenia gruntów i ulic.
11. Numeracja domów ulicy Król. Huckiej od ulicy Zamkowej do granicy miasta.
12. Numeracja domów w kolonji im. Prezydenta Ignacego Mościckiego i nadanie nazw ulic.
13. Zdjęcie sytuacyjne w Brynowie i w Ligocie celem zestawienia nowych planów sekcyjnych.
14. Sporządzenie nowych matryc planów sekcyjnych w skali 1 : 1 000.

Zestawienie
planów linij regulacyjnych, ustalonych w roku administracyjnym 1930/31.

L. b.	Oznaczenie planu	Formalnie ustalono
1.	Plan linji regulacyjnych projektowanej ulicy nr. 1 w Brynowie	1. V. 1930 roku
2.	Zmiana linij regulacyjnych ulicy Kościelnej na terenie od ulicy Kościuszki do ulicy Wandy oraz zniesienie ulicy nr. 71	17. IV. 1930 roku
3.	Plan linji regulacyjnych ulicy Trauguta	16 III. 1931 roku
4.	Zmiana linji regulacyjnych na terenie między ulicami ks. Damrota, Wojewódzką, Francuską i ulicą nr. 31 . . .	25. VIII. 1930 roku

Ogrodnictwo.

I. Ogólne.

Nadzwyczaj suche lato roku sprawozdawczego wpłynęło szkodliwie na stan roślinności, którą ze względu na stały brak wody nie można było dostatecznie zawodnić. Skutkiem katastrofalnej zimy w roku 1928/29, kiedy to na terenie tutejszym mrozy sięgały 45° — C, nawet w roku sprawozdawczym powymierało jeszcze nie mało drzewek i roślin.

W roku sprawozdawczym wszystkie niemal planty cieszyły się bardzo dużą frekwencją. Publiczność zwiedzająca rekrutowała się z wszystkich warstw społecznych ,co uważać można za wymowny dowód żywotnych potrzeb, jakim planty odpowiadają.

Prasa miejscowa regularnie omawiając zieleńce publiczne, podkreślała często konieczność dalszej ich rozbudowy, widząc w nich właśnie najlepszego czynnika zdrowia publicznego.

Przykład miasta Katowic znalazł licznych naśladowców w różnych innych gminach Województwa Śląsk. Gminom tym odstąpiono bezpłatnie rysunki brodzianek, ławek i in., udzielając równocześnie porad i wskazówek. Również zwracały się różne inne miasta polskie jak Wilno, Łódź, Lwów, Kraków i Bydgoszcz o udzielenie porad, wskazówek i rysunków.

II. Utrzymanie.

Utrzymywanie plantów było w roku sprawozdawczym ze względu na brak środków pieniężnych i w związku z powiększeniem się obszaru zieleńców zbyt utrudnione, a umożliwione zostało jedynie zastosowaniem jaknajdalej idących oszczędności. Poważniejszych zmian w kierunku zbogacenia zieleńców nie można też było z powodów powyższych przeprowadzić. Meljoracja gleby i głęboka przeróbka ziemi przeprowadzona w latach ubiegłych z okazji założenia nowych plant wydały bardzo korzystne wyniki i udowodniły racjonalność tych metod.

Szczególna frekwencja panowała w ogrodzie naukowym oraz w Parku Kościuszki. To samo odnosi się do brodzianek na placu Andrzeja i Ks. Prałata Londzina w Dzielnicy III-ciej, gdzie licznie koncentrowały się dzieci. Nie mniej wykazały rację istnienia ogrody szkolne, ogrody przy ochronkach i domu starców. Liczba zwiedzających w roku sprawozdawczym wynosiła szacunkowo około 4 000 000. Świadczy to wymownie o wielkich wartościach, jakie zieleńce publiczne dawają obywatelstwu.

Luki powstałe wśród drzewostanu wskutek działań atmosferycznych zostały wyrównane zasadzeniem nowych drzew. Boisko zabawowe dla dzieci otaczano w roku sprawozdawczym specjalną opieką.

III. Ogrodnictwo działkowe.

Ogrodnictwo działkowe popierano skutecznie przez udzielanie bezpłatnych porad. W kilku wypadkach spornych doprowadzono do ugody. Nowa miejska kolonja ogródków działkowych przy przedłużonej ul. Raciborskiej rozwinęła się w roku sprawozdawczym bardzo pomyślnie.

IV. Sprawy cmentarne.

Rozbudowę cmentarza wojskowego i komunalnego w dzielnicy IV-tej posunięto o poważny krok naprzód. Zwłaszcza cmentarz komunalny po dokonaniu rozbudowy uchodzi za wzorowy. Dużo uwagi poświęcono również sprawie wzorowych nagrobków. Udzielono mianowicie interesentom bezpłatnej porady, dostarczając im szkiców estetycznych nagrobków.

V. Las miejski w Panewnikach.

Las miejski w Panewnikach, obejmujący około 125 ha., pielęgnowano i utrzymywano zgodnie z przepisami ustawy leśnej.

VI. Miejski park w Gorzycach

obejmujący około 110 ha. łącznie z łąkami i lasem o charakterze parkowym, administrowany jest przez Urząd Opieki Społecznej. Zarząd Ogrodów Miejskich wykonywuje tu czynności doradcze.

VII. Poradnia ogrodnicza.

Z usług poradni fachowej dla spraw ogrodniczych etc. powołanej uchwałą Magistratu, korzystali liczni interesenci.

VIII. Ochrona roślin i ptactwa.

W porozumieniu z Śląską Stacją Ochrony Roślin w Cieszynie przeprowadzono przy pomocy Policji Miejskiej lustrację wszystkich publicznych i prywatnych sadów i ogrodów na terenie miasta Katowic w celu zwalczania szkodnictwa.

IX. Ogrodnictwo miejskie i szkółki drzew.

W ogrodach dohodowlanych i szkółkach wyhodowano w roku sprawozdawczym dla własnych potrzeb 161 988 roślin ogólnej wartości	140 386,95 zł.
Koszta założenia wynosiły	90 557,75 „
Zysk	49 829,20 „

X. Produktywne zatrudnianie bezrobotnych.

Na produktywne zatrudnianie bezrobotnych uzyskał Zarząd Ogrodów Miejskich w czasie od 1 kwietnia do 24 września 1930 r. następujące fundusze:

1. od Magistratu	234 000,— zł.
2. od Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego .	45 000,— „
Razem:	279 000,— zł.

co umożliwiło zatrudnienie większej liczby bezrobotnych w czasie od 1 listopada do końca grudnia roku sprawozdawczego.

W roku sprawozdawczym bezrobotni wykonali ogółem 28 224 dniówek.

Wykonano prace następujące:

1. w Parku Kościuszki .	90 000 m^2	kosztem	160 500,— zł.
2. na cmentarzu wojskowym	15 000 „	„	14 000,— „
3. w szkole ogrodniczej	14 000 „	„	24 000,— „
4. w ochronce przy ulicy Strzeleckiej . . .	6 300 „	„	14 500,— „
Do przeniesienia:	125 300 m^2	kosztem	213 000,— zł.

	Z przeniesienia:	125 300 m²	kosztem	213 000,— zł.
5.	w szkole im. św. Barbary i Ad. Mickiewicza w Bogucicach	8 000 „	„	18 600,— „
6.	w szkole im. J. Sobieskiego w Zawodziu .	4 700 „	„	11 100,— „
7.	na targowisku w Załężu	2 500 „	„	9 750,— „
8.	na Placu Stefana . .	1 600 „	„	7 300,— „
9.	w szpitalu w Dębie .	4 100 „	„	3 250,— „
10.	przeróbki w dzielnicy I	8 000 „	„	16 000,— „
	razem:	154 200 m²	kosztem	279 000,— zł.

Z tego przypada	na zarobki	245 747,— zł.
	na materjał	14 485,— „
	na zaprzęgi	18 768,— „
	razem:	279 000,— zł.

XI. Projekty.

W roku sprawozdawczym zostały sporządzone przez Zarząd Ogrodów Miejskich następujące projekty, dotychczas nie zrealizowane:

1. projekt przeróbki placu Wolności,
2. projekt rozszerzenia Parku Kościuszki z uwzględnieniem objęcia terenu zagospodarowanego dotychczas jeszcze przez Dwór Brynowski, gdzie zamierza się założyć boisko ćwiczebne narciarzy oraz łąki zabawowe; dalej projekt rozszerzenia Parku w kierunku północno-zachodnim,
3. projekt boiska przy szkole im. Karola Miarki w Dębie,
4. projekt utrzymywania lasów po stronie południowej miasta,
5. projekt rozszerzenia kolonji ogródków działkowych przy przedłużonej ul. Raciborskiej,
6. sporządzone zostały również i zrealizowane projekty zieleńców, wykonanych w ciągu roku sprawozdawczego przez bezrobotnych.

XII. Zapas roślin i stan zwierząt.

Zapas roślin wynosi na końcu roku sprawozdawczego 198 441 sztuk wartości . .	186 848,85 zł.

(łącznie z roślinami dekoracyjnemi). Oddział Zoologiczny zasilił w roku sprawozdawczym również swój stan posiadania. Rozporządza on obecnie 246-cioma okazami.

Wartość żywego inwentarza wynosiła na końcu roku sprawozdawczego . . .	57 249,— zł.
Martwego zaś	137 421,— „
razem:	194 670,— zł.

Szkolnictwo i oświata.

Szkoły powszechne.

Sprawozdanie niniejsze dotyczy roku obrachunkowego 1930/31, atoli dane statytsyczne odnośnie szkół zapodane są w niem za 2 lata szkolne, gdyż rok szkolny nie pokrywa się z rokiem rachunkowym. Z tych też powodów w pierwszym rzędzie wyszczególnione są dane statystyczne z końca roku szkolnego 1929/30, t. j. z dnia 28 czerwca 1930 r. W dniu tym istniało w Katowicach 28 samodzielnych szkół powszechnych z ogólną liczbą uczniów i uczennic 12 829. Liczba ta w porównaniu do liczby uczniów z dnia 1 września 1930 r. jest znacznie niższą, gdyż cyfry wykazują stan uczniów wzgl. uczennic po zwolnieniu ze szkoły dzieci ostatniego rocznika szkolnego. W dniu 28 czerwca 1930 r. liczyły szkoły powszechne ogółem 317 klas względnie oddziałów. Z wykazów stanu uczniów wynika, że 10 141 uczniów i uczennic było narodowości polskiej, czyli 79,05%, 2 445 uczniów i uczennic narodowości niemieckiej, czyli 19,05% i 243 uczniów i uczennic innej narodowości, czyli 1,90%. Na początku roku szkolnego 1930/31 (1-go września 1930 r.) liczyły szkoły powszechnę 14.930 uczniów i uczennic w 356 klasach. Zestawienie wykazuje w tym dniu 7 380 chłopców i 7 550 dziewcząt. Dzieci narodowości polskiej było 12 582, czyli 84,27%, zaś dzieci narodowości niemieckiej 2 348, czyli 15,73%.

14 010 dzieci było wyznania rzymsko-katolickiego, 515 dzieci wyznania ewangelickiego, 394 dzieci wyznania izraelickiego i 11 uczniów wzgl. uczennic innych wyznań.

Według zajęć rodziców:

585	dzieci	kupców,
82	„	rolników,
5 509	„	hutników i górników,
2 217	„	robotników,
1 628	„	rzemieślników,
2 183	„	funkcjonarjuszów państwowych, komunalnych i wojskowych zawodowych,
589	„	urzędników i funkcjonarjuszów prywatnych,
2 137	„	innych zawodów.

Pomieszczone były szkoły w następujących budynkach:

A. Dzielnica I. (Katowice — centrum)

a) w gmachu szkolnym przy ul. Jagiellońskiej:

Szkoła powszechna im. Marszałka Józefa Piłsudskiego, pod kierownictwem p. Kujawskiego.

W budynku tym mieści się również publiczna szkoła dokształcająca zawodowa (przemysłowa). Chociaż budynek przeznaczony jest dla szkół powszechnych, to mimo tego z braku innych odpowiednich ubikacyj musiała szkoła dokształcająca zawodowa nadal korzystać z ubikacyj szkoły powszechnej, gdyż z braku funduszów nie mogło miasto dotąd zrealizować projektu wybudowania osobnego gmachu szkolnego dla szkół zawodowych.

Budynek szkolny nie posiada ustępów wodnych, zaś projektowanej budowy takich ustępów dotąd zrealizować nie było można. W okresie sprawozdawczym przystąpił Urząd Budowlany do wygotowania kosztorysów i projektów rozbudowy tego gmachu szkolnego, przyczem przewidziano budowę sali gimnastycznej, kilku sal wykładowych i ustępów wodnych tak, że na wypadek uzyskania odpowiednich kredytów w przyszłym roku obrachunkowym mogłaby rozbudowa być rozpoczęta, przyczem gdyby rozbudowa nie doszła do skutku, to chociaż ustępy higjeniczne należałoby urządzić.

b) w gmachu szkolnym przy ulicy Bartosza Głowackiego:

Dwie oddzielne szkoły powszechne żeńskie im. Marji Konopnickiej. Jedną szkołą kieruje p. rektor Tatarczyk, zaś drugą szkołą kierował śp. rektor Cieślik, który w dniu 28-go grudnia 1930 r. zmarł. Nowego kierownika Śląski Urząd Wojewódzki dotychczas nie zamianował.

W gmachu tej szkoły mieści się również publiczna szkoła dokształcająca zawodowa VI. (handlowa) i publiczna szkoła dokształcająca zawodowa V. żeńska).

Budynek posiada ogółem 26 ubikacyj wykładowych, a ponieważ oddano do dyspozycji szkół zawodowych 9 sal, zatem pozostałe sale wykładowe nie wystarczają na pomieszczenie obu szkół powszechnych o jednej porze, wobec czego nauka odbywać się musi na zmianę tydzień przed południem i tydzień po południu.

c) w gmachu szkolnym przy ulicy Dąbrówki:

1. Szkoła powszechna męska im. Ks. Piotra Skargi, pod kierownictwem p. Koppa,
2. Szkoła powszechna ewangelicka dla mniejszości językowej niemieckiej, pod kierownictwem p. rektora Mansla.

Do ostatnio wymienionej szkoły uczęszczają również dzieci wyznania izraelickiego, których rodzice zaliczają się do mniejszości językowej niemieckiej, a zatem szkoła ewangelicka mniejszościowa utraciła już charakter szkoły wyznaniowej.

Gmach tutaj wymieniony posiada wzorowo urządzoną pracownię przyrodniczą, którą kieruje p. Jarosławska i pracownię dla robót ręcznych. Z pracowni przyrodniczej korzystają wszystkie szkoły powszechne, położone na terenie miasta Katowic, przyczem na ćwiczenia praktyczne uczęszczają uczniowie ostatnich 3 roczników szkolnych.

Przy sale wykładowe, położone na parterze zajmował od szeregu lat miejski żłóbek dla dzieci, który je opróżnił z końcem stycznia 1931 r. Po wyprowadzeniu się żłóbka, zajęła szkoła powszechna im. Ks. Piotra Skargi opróżnione ubikacje na sale wykładowe, wskutek czego począwszy od dnia 1 lutego 1931 r. szkoły pomieszczone w tym gmachu miały naukę tylko w porze przedpołudniowej.

d) w gmachu szkolnym przy ulicy Stawowej:

1. Szkoła powszechna żeńska dla mniejszości językowej niemieckiej im. Henryka Sienkiewicza pod kierownictwem p. Batscha,
2. szkoła powszechna męska dla mniejszości językowej niemieckiej im. Henryka Sienkiewicza, pod kierownictwem p. Frühaufa.

Budynek posiada 22 ubikacyj klasowych. Ponieważ ubikacje te nie wystarczą na pomieszczenie obu szkół o jednej porze, zatem z konieczności szkoły muszą udzielać nauki na zmianę w jednym tygodniu przed południem, zaś w drugim po południu.

W gmachu tej szkoły zajmuje 3 sale wykładowe szkoła przysposobienia handlowego Izby Handlowej, która nie powinna być pomieszczona w gmachu szkoły powszechnej z uszczerbkiem dla szkół, dla których gmach został wybudowany. Pozatem szkoła przysposobienia handlowego prowadzona jest na podstawie zupełnie odrębnego podziału lekcyj, przez co w znacznym stopniu przeszkadza w nauce szkołom powszechnem. Z konieczności jednak szkoła ta, mająca również swą rację bytu, z braku innego pomieszczenia musi tam być tolerowana.

e) W trzech budynkach przy ulicy Raciborskiej:

Szkoła specjalna dla dzieci umysłowo - niedorozwiniętych, pod kierownictwem p. Stanisława Rzeszowskiego.

Ubikacje tej szkoły nie wystarczą na pomieszczenie wszystkich oddziałów szkoły specjalnej o jednej porze, a zatem musi się odbywać nauka w lekcjach skróconych do godziny 14. Budynki, o których mowa, na sale szkolne się wprawdzie nie nadawają, lecz wobec katastrofalnego braku ubikacyj wykładowych, na razie złu zaradzić nie można.

f) W dwóch budynkach szkolnych w Katowickiej Hałdzie, należącej do dzielnicy I., pomieszczoną jest szkoła powszechna im. Ks. Józefa Poniatowskiego.

Długoletni jej kierownik, śp. Machnik, zmarł w dniu 13 listopada 1930 r. Wydział Oświecenia Publicznego Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w miejsce śp. Machnika z dniem 1 lutego 1931 r. zamianował kierownikiem szkoły p. Zygmunta Bieńkowskiego.

g) Szkoła powszechna im. Berka Joselowicza:

Do szkoły tej uczęszczają dzieci narodowości polskiej, wyznania mojżeszowego. Kierownikiem jej jest nadal p. Dligacz. Szkoła mieści się nadal w gmachu gimnazjum żeńskiego przy ul. 3-go Maja. Ponieważ w porze przedpołudniowej cały gmach zajęty jest przez gimnazjum żeńskie, zatem lekcje szkoły żydowskiej odbywać się muszą wyłącznie w porze popołudniowej.

h) Szkoła powszechna ewangelicka im. Mikołaja Reja pod kierownictwem p. Wapienika, mieści się w gmachu szkoły wydziałowej męskiej przy ul. Szkolnej.

Szkoły powszechne na terenie Katowic - centrum dotkliwie odczuwają brak sal wykładowych i jak poprzednio wykazano, za wyjątkiem szkoły im. Ks. Piotra Skargi, wszystkie szkoły uczyć muszą w porze popołudniowej. Na zaprowadzenie normalnej nauki, to znaczy nauki tylko w porze przedpołudniowej, brakuje obecnie w Katowicach - centrum 45 sal wykładowych.

Korporacje miejskie tego anormalnego stanu z braku środków finansowych w okresie sprawozdawczym niestety usunąć nie mogły. W porze zimowej przystąpił wprawdzie Miejski Urząd Budowlany do wypracowania kosztorysu i projektu rozbudowy gmachu szkolnego przy ul. Bartosza Głowackiego. Według projektu uzyskanoby przez tą rozbudowę 32 sale wykładowe, lecz nie jest wiadomem, czy projekt w najbliższym czasie będzie mógł być zrealizowany, gdyż jest wątpliwem, czy uzyskane będą fundusze na ten cel.

B. Dzielnica II. (Bogucice).

a) W gmachu szkolnym przy ul. Wolności mieści się szkoła powszechna męska im. Adama Mickiewicza, pod kierownictwem p. Klimka.

b) W drugim gmachu szkolnym przy ul. Wolności mieści się szkoła powszechna żeńska im. św. Barbary, pod kierownictwem p. Desagi.

c) W gmachu szkolnym przy ul. Krakowskiej w Zawodziu

pomieszczoną jest szkoła powszechna żeńska im. Królowej Jadwigi pod kierownictwem p. Holony, do której uczęszczają dziewczęta z Zawodzia.

Ponieważ gmach, w którym mieści się szkoła, jest jednym z najstarszych gmachów szkolnych na terenie miasta Katowic i na cele szkolne zupełnie się nie nadaje, zatem postanowiły Korporacje miejskie wybudować w Zawodziu nowoczesny gmach szkolny. Budowę nowego gmachu szkolnego na gruncie położonym przy ulicy Bogucickiej, rozpoczęto w lutym 1930 r. i do zimy doprowadzono budynek pod dach. Prace prowadzone są w takiem tempie, że z początkiem przyszłego roku szkolnego, t. j. z dniem 1 września 1931 r. budynek będzie mógł być oddany do użytku. W budynku tym prócz innych ubikacyj, znajduje się 29 sal wykładowych. Po ukończeniu budowy tego budynku, szkoły położone na terenie dzielnicy II. będą mogły mieć naukę normalną, t. j. tylko w porze przedpołudniowej.

d) W gmachu szkolnym przy ul. Staszyca w Zawodziu

mieści się szkoła powszechna męska im. Jana III. Sobieskiego pod kierownictwem p. rektora Müllera.

Z ubikacyj wykładowych tego gmachu szkolnego korzysta w porze popołudniowej publiczna szkoła dokształcająca zawodowa (III.). Prócz tego z kilku sal wykładowych korzysta szkoła powszechna dla mniejszości językowej niemieckiej im. Stalmacha, mieszcząca się w Bogucicach północnych. Do klas, z których korzysta szkoła mniejszościowa uczęszczają dzieci, których rodzice zaliczają się do mniejszości jęykowej niemieckiej, mieszkający w Zawodziu. Pozatem korzysta z ubikacyj klasowych szkoła powszechna żeńska im. Królowej Jadwigi, która z przyszłym rokiem szkolnym przeniesie się do własnego nowowybudowanego gmachu szkolnego.

e) W gmachu szkolnym przy ul. Markiefki w Bogucicach

pomieszczoną jest szkoła powszechna dla mniejszości językowej niemieckiej im. Stalmacha pod kierownictwem p. Ziaji.

Gmach ten posiada tylko 8 sal wykładowych, dlatego z konieczności musi się nauka odbywać również w porze popołudniowej.

C. Dzielnica III. (Załęże)

a) Szkoła powszechna żeńska im. Tadeusza Rejtana

mieści się w dwóch budynkach szkolnych, położonych przy ul. Zarębskiego i Wojciechowskiego. Kierownikiem szkoły jest nadal p. Magryś.

W okresie sprawozdawczym zaprowadzono w tej szkole nowoczesne ogrzewanie centralne ciepło - wodne kosztem 25 968,64 zł.

b) Szkoła powszechna męska im. Józefa Lompy

mieści się w gmachu szkolnym przy ul. Wojciechowskiego nr. 107, której kierownikiem jest nadal p. Wierzbicki.

c) Szkoła powszechna żeńska im. Juljusza Słowackiego

pomieszczoną jest w gmachu szkolnym przy ul. Michała Wolskiego. Kierownikiem tej szkoły jest dotychczasowy kierownik p. Blicharz.

d) Szkoła powszechna męska im. Jana Kochanowskiego

mieści się w dotychczasowym gmachu przy ul. Wojciechowskiego 99. Kierownikiem szkoły jest nadal p. Kiełczewski.

e) Szkoła powszechna dla mniejszości językowej niemieckiej im. Narutowicza

pod kierownictwem p. Skarabisza mieści się w gmachu szkoły ewangelickiej przy ul. Wojciechowskiego nr. 116. Pozostałe klasy tej szkoły pomieszczone są w innych budynkach szkolnych, położonych w pobliżu szkoły.

f) Szkoły powszechne ewangelickie im. Andrzeja Frycz Modrzewskiego

pod kierownictwem p. Skarabisza istniały również w okresie sprawozdawczym. Polska szkoła ewangelicka jest 1-klasową, zaś szkoła mniejszości niemieckiej 2-klasową. Szkoły tych typów dzisiaj nie mają już racji bytu. Taką szkołę pomyśleć sobie można na małej wiosce, lecz nigdy w stolicy Województwa. Starania oddziału szkolnego o rozwiązanie tej szkoły i przydzielenie dzieci z Załęża do Katowic centrum do szkoły o wyższym stopniu organizacyjnym, były bezskuteczne, gdyż przedstawiciele dzielnicy Załęże w Deputacji Szkolnej sprzeciwili się na razie zwinięciu tych szkół, tak że sprawę tę odroczono.

g) Szkoła powszechna im. Ks. Damrota w Załęskiej Hałdzie

pod kierownictwem p. Ścisły pomieszczoną jest w nowo wybudowanym budynku szkolnym, liczącym 14 obszernych ubikacyj klasowych. Z początkiem września 1930 r. oddano do użytku szkoły drugą część nowego gmachu. W tej części gmachu znajduje się ochronka, sala gimnastyczna, mieszkanie kierownika, 3 mieszkania nauczycielskie i w ubikacjach suterenowych mieszkanie pedla szkolnego. Salę gimnastyczną wyposażono w nowoczesne urządzenie do gimnastyki, które

dostarczyła firma „Gilewska“ w Katowicach. Koszta zakupna tego urządzenia wynosiły 9.205,40 zł.

Jest to jedyna szkoła, która ma nadmiar ubikacyj klasowych.

D. Dzielnica III. (Dąb)

a) Szkoła powszechna im. Karola Miarki przy ul. Sportowej

pod kierownictwem p. Górnikiewicza mieści się w dotychczasowym gmachu.

b) Szkoła powszechna im. Zygmunta Krasińskiego
pod kierownictwem p. Golańskiego pomieszczoną jest w budynku, położonym przy narożniku ul. Agnieszki i Zygmunta Seydy.

E. Dzielnica IV. (Ligota)

Szkoła powszechna im. Stanisława Staszyca

pod kierownictwem p. Stachowskiego mieści się nadal w dwóch gmachach szkolnych.

F. Dzielnica IV. (Brynów)

Szkoła powszechna im. Tadeusza Kościuszki

mieści się w dotychczasowym budynku, posiadającym 4 sale wykładowe.

Długoletni kierownik tej szkoły, śp. Piotrochowicz zmarł w dniu 8 września 1930 r. W jego miejsce od dnia 1 lutego 1931 r. zamianował Śląski Urząd Wojewódzki kierownikiem p. Władysława Karwana.

Szkoły gospodarstwa domowego.

Naukę gospodarstwa domowego pobierają dziewczęta ostatnich trzech roczników szkolnych. Osobne ubikacje, w których urządzone są kuchnie, znajdują się w następujących gmachach szkolnych:

a) W szkole powszechnej im. Marji Konopnickiej przy ul. Bartosza Głowackiego. W szkole tej są dwie oddzielne kuchnie gospodarcze i z jednej kuchni korzystają szkoły powszechne im. Marji Konopnickiej, zaś z drugiej szkoła specjalna.

b) Przy szkole powszechnej żeńskiej dla mniejszości językowej niemieckiej im. Henryka Sienkiewicza przy ul. Stawowej istnieje również kuchnia gospodarcza.

c) Szkoła powszchna im Ks. Józefa Poniatowskiego w Katowickiej Hałdzie posiada także kuchnię gospodarczą.

d) W szkole powszechnej im. św. Barbary przy ul. Wolności w dzielnicy II. znajduje się kuchnia gospodarcza, w której pobierają naukę gospodarstwa domowego dziewczęta szkół powszechnych żeńskich im. św. Barbary i Królowej Jadwigi, oraz uczennice szkoły powszechnej dla mniejszości językowej niemieckiej im. Stalmacha.
e) W dzielnicy III. (Załęże) istnieje osobna kuchnia gospodarcza w gmachu szkoły powszechnej im. Juljusza Słowackiego, z której korzystają szkoły żeńskie, położone w Załężu.
f) W nowo-wybudowanym gmachu szkolnym im. Ks. Damrota w Załęskiej Hałdzie urządzono również ubikacje do nauki gospodarstwa domowego.
g) Szkoła powszechna im. Karola Miarki w dzielnicy III. (Dąb) korzysta z dotychczasowych ubikacyj, znajdujących się w gmachu tej szkoły.
h) W dzielnicy IV. (Ligota) udziela się nauki gospodarstwa domowego dla dziewcząt tej szkoły w osobnej kuchni, urządzonej w starym budynku szkolnym, położonym naprzeciwko gmachu szkolnego.

Wychowanie fizyczne w szkołach powszechnych.

Na cele wychowania fizycznego młodzieży szkół powszechnych, położonych na terenie miasta Katowic, służą następujące sale gimnastyczne:

a) przy szkole powszechnej żeńskiej im. Marji Konopnickiej,
b) przy szkole powszechnej im. Henryka Sienkiewicza,
c) przy Domu Ludowym w Katowicach - Zawodziu,
d) przy szkole powszechnej im. Juljusza Słowackiego w dzielnicy III,
e) przy szkole powszechnej im. Ks. Damrota w Załęskiej Hałdzie.

W czasie wolnym od nauki, t. zn. w godzinach wieczorowych z sal gimnastycznych korzystają za zgodą Magistratu miejscowe towarzystwa gimnastyczne i Ośrodek Wychowania Fizycznego i Przysposobienia Wojskowego.

Inne budynki szkolne.

Budynku b. szkoły powszechnej przy ul. Szafranka, w którym pomieszczone były od roku 1922 biura Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego, w okresie sprawozdawczym również nie można było postawić do dyspozycji szkół powszechnych, gdyż po opróżnieniu gmachu przez Urząd Wojewódzki zajął go Magistrat na pomieszczenie biur miejskich, dla których buduje się gmach biurowy przy ul. Młyńskiej. Po odda-

niu do użytku gmachu biurowego przy ul. Młyńskiej, oddany będzie budynek na cele szkolne.

Biura miejskie zajmują I. i II. piętro, zaś na parterze pomieszczona jest miejska szkoła handlowa.

Nauczycielstwo szkół powszechnych.

Kierowników oraz nauczycieli szkół powszechnych w górnośląskiej części Województwa Śląskiego mianuje Wojewoda Śląski na mocy ustawy z dnia 9 stycznia 1923 r., uchwalonej przez Sejm Śląski. Na obsadzenie posad kierowników szkół, oraz posad nauczycielskich miasto wobec tego stanu rzeczy nie ma żadnego wpływu. Decyduje o tem wyłącznie Wydział Oświecenia Publicznego Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego, gdyż wydatki personalne szkół powszechnych pokrywa Skarb Śląski.

Nadzór higjeniczny.

Nadzór lekarski nad dziatwą szkół powszechnych wykonuje 11 lekarzy w charakterze parcowników kontraktowych.

Do zadań lekarza szkolnego należy nadzór nad stanem budynku pod względem higjenicznym, badanie wszystkich dzieci nowowstępujących, wypełnianie wykazów indywidualności oraz udzielanie pierwszej pomocy lekarskiej dzieciom w razie nieszczęśliwego wypadku. Czynności lekarzy szkolnych określone są przepisami służbowemi, wydanemi przez Magistrat. Dzieci chore na oczy badane są jak dotąd przez osobnego lekarza. Dotychczasowy lekarz okulista, śp. Dr. Piotr Geisler, zmarł w dniu 27 listopada 1930 r. W jego miejsce zaangażowano od dnia 16 grudnia 1930 r. lekarza okulistę p. Dra Konrada Pojdę.

Reorganizacji opieki higjenicznej nad szkołami powszechnemi w okresie sprawozdawczym z braku kredytów nie przeprowadzono.

Dzieci chore na zęby leczy się w osobnych szkolnych klinikach dentystycznych a mianowicie:

a) Dzieci pochodzące z Katowic - centrum, z Kat. - Hałdy, z Brynowa i z Ligoty w klinice dentystycznej przy ulicy Stawowej. Kliniką tą kieruje nadal długoletni jej kierownik, lekarz dentysta p. Różanowicz.

b) Dzieci z dzielnicy II. w klinice dentystycznej, mieszczącej się w gmachu szkoły powszechnej im. Jana Sobieskiego w Zawodziu. Czynności lekarza sprawuje lekarz dentysta p. Gabryś - Grzybowska.

c) Dzieci z dzielnicy III. (Załęże i Dąb) leczone są w klinice dentystycznej, pomieszczonej w Ratuszu w Załężu. Funkcje lekarza dentysty spełnia lekarz jamy ustnej p. Dr. Talewski.

Wydatki na szkolnictwo powszechne.

W roku obrachunkowym 1930/31 wynosiły wydatki rzeczowe na szkolnictwo powszechne ogółem 1 298 978,14 zł., z czego 639 750,69 zł. wydatków zwyczajnych, zaś 659 227,45 złotych wydatków nadzwyczajnych.

Dochody wynosiły:

za używanie mieszkań służbowych . . .	21 247,18 zł.
inne dochody	3 193,90 „
razem:	24 441,08 zł.

a zatem niedobór = 1 274 537,06 zł.

Rzeczowe wydatki miasta na 1 ucznia szkoły powszechnej w okresie sprawozdawczym, przyjmując stan uczniów według frekwencji z dnia 1 września 1930 r., wynosiły więc

85,36 zł.

Wydatki osobowe szkół powszechnych, t. zn. pobory kierowników szkół i nauczycieli ponosi Skarb Śląski.

Frekwencja uczniów szkół powszechnych według stanu z dnia 1 lutego 1931 r. przedstawiała się nast.:

1.	Szkoła powsz.		im. Marsz. J. Piłsudskiego	26	oddz.,	1.092 ucz. i uczennic
2.	„	„	im. Marji Konopnickiej IV.	15	„	655 uczennic
3.	„	„	im. M. Konopnickiej VIII.	19	„	815 uczn. i uczennic
4.	„	„	im. Ks Piotra Skargi	17	„	731 „ „
5.	„	„	męska dla mniejszości językowej niemieckiej im. Henryka Sienkiewicza	11	„	507 uczniów
6.	„	„	żeńska dla mniejszości językowej niemieckiej im. Henryka Sienkiewicza	15	„	622 uczennic
7.	„	„	ewangelicka im. M. Reja	3	„	89 uczn. i uczennic
8.	„	„	żydowska	7	„	361 „ „
9.	„	„	ewangelicka dla mniejszości językowej niemieckiej	7	„	287 „ „
10.	„	specjalna (6 oddziałów w Katowicach centrum, 2 oddziały w dzieln. II i 2 oddz. w dzieln. III)		10	„	196 „ „

Do przeniesienia: 130 oddz., 5.355 uczn. i uczennic

		Z przeniesienia:	130 oddz.,	5.355 uczn. i uczennic
11.	Szkoła powsz.	im. Ks. J. Poniatowskiego	11 oddz.,	440 uczn. i uczennic
12.	„ „	im. Adama Mickiewicza	16 „	658 uczniów
13.	„ „	im. św. Barbary	15 „	614 uczennic
14.	„ „	im. Królowej Jadwigi	19 „	859 uczennic
15.	„ „	im. Jana III Sobieskiego	19 „	795 uczniów
16.	„ „	dla mniejszości jęz. niemieckiej im. Stalmacha	16 „	638 uczn. i uczennic
17.	„ „	im. Tadeusza Rejtana	13 „	549 „ „
18.	„ „	im. Józefa Lompy	14 „	590 uczniów
19.	„ „	im. Juljusza Słowackiego	15 „	700 uczennic
20.	„ „	im. Jana Kochanowskiego	12 „	542 uczniów
21.	„ „	ewangelicka im. A. Frycz Modrzewskiego — polska	1 „	30 uczn. i uczennic
22.	„ „	„ — niem.	2 „	81 „ „
23.	„ „	dla mniejszości jęz. niem. im. Narutowicza	9 „	332 „ „
24.	„ „	im. Ks. Damrota	9 „	388 „ „
25.	„ „	im. Karola Miarki	14 „	633 „ „
26.	„ „	im. Zygm. Krasińskiego	10 „	443 „ „
27.	„ „	im. Tadeusza Kościuszki	4 „	155 „ „
28.	„ „	im. Stanisława Staszyca	19 „	899 „ „
		Razem:	348 oddz.	14.701 uczn. i uczennic

z tej liczby 7 281 chłopców i 7 420 dziewcząt.

Według wyznań:

rzymsko-katolickich	13 772
ewangelickich	502
żydowskich	415
innych	12

Według narodowości:

dzieci narodowości polskiej . . .	12 571	czyli	85,51%
„ „ niemieckiej . .	2 123	„	14,44%
„ „ innej	7	„	0,05%

Według zajęć rodziców:

588 dzieci kupców,
101 „ rolników,
5 407 „ hutników i górników,
2 202 „ robotników,
1 594 „ rzemieślników,
2 062 „ funkcjonarjuszów państwowych, komunalnych i wojskowych zawodowych,
608 „ urzędników i funkcjonarjuszów prywatnych,
2 139 „ innych zawodów.

Na pomieszczenie wszystkich szkół powszechnych na terenie miasta Katowic w porze przedpołudniowej brakuje obecnie następująca ilość sal wykładowych:

a)	w Katowicach - centrum . . .	45 sal wykładowych
b)	w dzielnicy II . . . . . . (w dzielnicy II. po oddaniu nowo-budującego się gmachu szkolnego brak ubikacyj klasowych na razie nie będzie odczuwany)	—
c)	w dzielnicy III	17 „ „
d)	w dzielnicy IV	5 „ „
	razem brakuje	67 sal wykładowych

Szkolnictwo wydziałowe.

Wydatki na szkoły wydziałowe pokrywa miasto z własnych funduszów, gdyż Śląski Urząd Wojewódzki od kilku lat na utrzymywanie szkół wydziałowych subwencji nie udziela. Wnioski o przyznanie subwencji załatwiane są odmownie, przyczem odmowę motywuje Województwo brakiem funduszów. Zamknięcie rachunkowe za rok obrachunkowy 1930/31 wykazuje kwotę 1 026 842,04 zł. tytułem wydatków na 4 istniejące szkoły wydziałowe.

Taksy pobierane w szkołach wydziałowych wynosiły na początku roku sprawozdawczego 52,— zł. rocznie, zaś w drugiem półroczu szkolnem, t. zn. od 1 lutego 1931 r. podwyższone zostały o 50%, czyli do kwoty 77,— zł. rocznie. Dzieci funkcjonarjuszów państwowych, komunalnych i wojskowych zawodowych oraz dzieci rodziców niezamożnych korzystają z 50%-owej zniżki taks.

Ściąganie taks szkolnych odbywało się w dotychczasowych terminach. W ostatnim okresie sprawozdawczym rodzice niezamożni mieli również możność płacenia taks w czterech równych ratach z tem, że do 5 dnia czwartego miesiąca odnośnego półrocza całkowita taksa musiała być uiszczoną pod rygorem niedopuszczenia uczniów do dalszych zajęć szkolnych. I tych nikłych taks, w dodatku rozłożonych na dogodne raty, rodzice w wyznaczonych terminach nie uiszczają, tak, że po upływie ostatniego terminu zmuszone są Kierownictwa szkół do wydalenia z zakładów uczniów, których rodzice zalegają z taksami, co odnosi ten skutek, że przeważna część rodziców zaległości natychmiast uiszcza.

Szkoły wydziałowe żeńskie pomieszczone są w dwóch budynkach przy ul. Szkolnej 5 i 7, zaś szkoły wydziałowe męskie w budynku przy ul. Szkolnej 9.

Na cele wychowania fizycznego szkół wydziałowych stoi do dyspozycji sala gimnastyczna, położona przy tych

szkołach, posiadająca kompletne urządzenie do gimnastyki. Z sali tej korzystają w porze wieczorowej miejscowe towarzystwa gimnastyczne i Ośrodek Wychowania Fizycznego i Przysposobienia Wojskowego.

Szkoły wydziałowe posiadają w gmachu szkoły wydziałowej żeńskiej wzorowo urządzoną pracownię fizyczno-chemiczną.

Istniejące budynki nie wystarczają na pomieszczenie wszystkich 4 szkół wydziałowych, tak że nauka z konieczności odbywać się musi na zmianę, 1 tydzień przedpołudniem, zaś w drugim tygodniu popołudniu.

Że nauka popołudniowa, w dodatku w ubikacjach, w których przedpołudniem uczyła się inna szkoła, wpływa ujemnie na zdrowie dziatwy szkolnej i nauczycielstwa, nie potrzeba dopiero zaznaczać. Wszelkie jednak starania o wybudowanie brakujących budynków szkolnych dla szkół wydziałowych nie odniosły żadnego skutku, gdyż położenie finansowe miasta nie pozwala na zrealizowanie projektu budowy nowych szkół.

Frekwencja szkół wydziałowych przedstawia się jak następuje:

a) Polska szkoła wydziałowa żeńska:

Dnia 28 czerwca 1930:			Dnia 1 września 1930:			Dnia 1 lutego 1931:		
klasa	I	1 oddział	klasa	I	1 oddział	klasa	I	1 oddział
"	II	1 "	"	II	1 "	"	II	1 "
"	III	1 "	"	III	1 "	"	III	1 "
"	IV	3 oddziały	"	IV	2 oddziały	"	IV	2 oddziały
"	V	3 "	"	V	3 "	"	V	3 "
"	VI	3 "	"	VI	3 "	"	VI	3 "
"	VII	2 "	"	VII	2 "	"	VII	2 "
"	VIII	2 "	"	VIII	2 "	"	VIII	2 "
"	IX	1 oddział	"	IX	2 "	"	IX	2 "
Razem:		17 oddziałów	Razem:		17 oddziałów	Razem:		17 oddziałów
z 781 uczennicami, w tem 672 miejscowych i 109 pozamiejscowych.			z 760 uczennicami, w tem 665 miejscowych i 95 pozamiejscowych.			z 757 uczennicami, w tem 665 miejscowych i 92 pozamiejscowych.		

W dniu 1 lutego 1931 r. zatrudniano w szkole 26 sił nauczycielskich. Szkołą kieruje nadal p. rektor Chrząstowski, który sprawuje również funkcje zarządcy gmachu szkół wydziałowych żeńskich i wykonuje nadzór nad salą gimnastyczną. Kierownictwo pracowni fizyczno-chemicznej powierzono z dniem 1 września 1930 r. p. Zającównie, gdyż dotychczasowy kierownik pracowni p. Baksik zwolniony został z końcem ubiegłego roku szkolnego na własną prośbę.

Funkcje lekarza szkolnego spełnia p. dr. Knosała.

b) Polska szkoła wydziałowa męska:

Dnia 28 czerwca 1930:			Dnia 1 września 1930:			Dnia 1 lutego 1931:		
klasa	I	1 oddział	klasa	I	1 oddział	klasa	I	1 oddział
„	II	1 „	„	II	1 „	„	II	1 „
„	III	1 „	„	III	1 „	„	III	1 „
„	IV	4 oddziały	„	IV	3 oddziały	„	IV	3 oddziały
„	V	3 „	„	V	4 „	„	V	4 „
„	VI	3 „	„	VI	3 „	„	VI	3 „
„	VII	2 „	„	VII	2 „	„	VII	2 „
„	VIII	1 oddział	„	VIII	1 oddział	„	VIII	1 oddział
„	IX	1 „	„	IX	1 „	„	IX	1 „
Razem:		17 oddziałów	Razem:		17 oddziałów	Razem:		17 oddziałów

Dnia 28 czerwca 1930: z 717 uczniami, w tem 616 miejscowych i 101 pozamiejscowych.
Dnia 1 września 1930: z 704 uczniami, w tem 597 miejscowych i 107 pozamiejscowych.
Dnia 1 lutego 1931: z 702 uczniami, w tem 594 miejscowych i 108 pozamiejscowych.

W dniu 1 lutego 1931 r. zatrudniano w szkole 24 siły nauczycielskie pod kierownictwem p. rektora Śniehoty, który jest zarządcą gmachu szkół wydziałowych męskich i kierownikiem administracyjnym szkoły wydziałowej męskiej dla mniejszości językowej niemieckiej.

Lekarzem szkolnym jest nadal p. dr. Knosała.

c) Szkoła wydziałowa żeńska dla mniejszości językowej niemieckiej:

Dnia 28 czerwca 1930:			Dnia 1 września 1930:			Dnia 1 lutego 1931:		
klasa	I	1 oddział	klasa	I	1 oddział	klasa	I	1 oddział
„	II	1 „	„	II	1 „	„	II	1 „
„	III	1 „	„	III	1 „	„	III	1 „
„	IV	3 oddziały	„	IV	2 oddziały	„	IV	2 oddziały
„	V	3 „	„	V	3 „	„	V	3 „
„	VI	3 „	„	VI	3 „	„	VI	2 „
„	VII	2 „	„	VII	2 „	„	VII	2 „
„	VIII	2 „	„	VIII	2 „	„	VIII	2 „
„	IX	2 „	„	IX	2 „	„	IX	2 „
Razem:		18 oddziałów	Razem:		17 oddziałów	Razem:		16 oddziałów

Dnia 28 czerwca 1930: z 765 uczennicami, w tem 598 miejscowych i 167 pozamiejscowych.
Dnia 1 września 1930: z 686 uczennicami, w tem 521 miejscowych i 165 pozamiejscowych.
Dnia 1 lutego 1931: z 674 uczennicami, w tem 515 miejscowych i 159 pozamiejscowych.

W dniu 1 lutego 1931 r. zatrudniano w szkole 21 sił nauczycielskich pod dotychczasowem kierownictwem p. rektora Smolarczyka.

Lekarzem szkolnym jest p. dr. Kapelner.

d) Szkoła wydziałowa męska dla mniejszości językowej niemieckiej:

Dnia 28 czerwca 1930:		Dnia 1 września 1930:		Dnia 1 lutego 1931:	
klasa I	1 oddział	klasa I	1 oddział	klasa I	1 oddział
„ II	1 „	„ II	1 „	„ II	1 „
„ III	1 „	„ III	1 „	„ III	1 „
„ IV	4 oddziały	„ IV	2 oddziały	„ IV	2 oddziały
„ V	3 „	„ V	3 „	„ V	3 „
„ VI	2 „	„ VI	2 „	„ VI	2 „
„ VII	2 „	„ VII	2 „	„ VII	2 „
„ VIII	2 „	„ VIII	2 „	„ VIII	2 „
„ IX	1 oddział	„ IX	1 oddział	„ IX	1 oddział
Razem:	17 oddziałów	Razem:	15 oddziałów	Razem:	15 oddziałów
z 691 uczniami, w tem 584 miejscowych i 107 pozamiejscowych.		z 652 uczniami, w tem 545 miejscowych i 107 pozamiejscowych.		z 642 uczniami, w tem 535 miejscowych i 107 pozamiejscowych.	

W dniu 1 lutego 1931 r. zatrudniano w szkole 23 siły nauczycielskie. W miejsce zwolnionego rektora p. Urbanka zamianowano kierownikiem pedagogicznym tej szkoły stałego nauczyciela powyższej szkoły p. Schultzika, zaś kierownictwo administracyjne spoczywa w rękach rektora polskiej szkoły wydziałowej męskiej p. Śniechoty.

Funkcje lekarza szkolnego spełnia nadal p. dr. Roszak.

W szkołach wydziałowych korzystają z ubikacyj obu zakładów w porze wieczorowej różne towarzystwa miejscowe i urządzają w nich kursa oświatowe i t. p. W aulach obu zakładów w porze wieczorowej ćwiczą miejscowe towarzystwa śpiewacze, zaś salę gimnastyczną używają w tym czasie towarzystwa gimnastyczne i Ośrodek Wychowania Fizycznego.

Jak poprzednio wymieniono, wynosiły wydatki na szkolnictwo wydziałowe w okresie sprawozdawczym 1930/31 1 026 842,04 zł., z czego 898 362,16 zł. wydatków osobowych, zaś 128 479,88 zł. wydatków rzeczowych.

Tytułem taks szkolnych wpłynęło	141 382,10 zł.
z innych dochodów wpłynęło .	681,50 „
Razem:	142 063,60 zł.

Niedobór pokryty przez miasto wynosił zatem 884 778,44 zł.

Do 1 ucznia szkoły wydziałowej dopłacało zatem miasto w roku obrachunkowym 1930/31 **318,84 zł.**

Szkolnictwo średnie — ogólnokształcące.

W okresie sprawozdawczym utrzymywało miasto, tak jak dotychczas, dwa gimnazja, połączone z oddziałami dla mniejszości językowej niemieckiej.

Frekwencja przedstawia się jak następuje:

a) Miejskie gimnazjum żeńskie, zakład główny (polski):

Dnia 28 czerwca 1930:	Dnia 1 września 1930:	Dnia 1 lutego 1931:
klasa I gimn. 2 oddziały	klasa I gimn. 2 oddziały	klasa I gimn. 2 oddziały
„ II „ 2 „	„ II „ 2 „	„ II „ 2 „
„ III „ 2 „	„ III „ 2 „	„ III „ 2 „
„ IV „ 2 „	„ IV „ 2 „	„ IV „ 2 „
„ V „ 1 oddział	„ V „ 1 oddział	„ V „ 1 oddział
„ VI „ 1 „	„ VI „ 1 „	„ VI „ 1 „
„ VII „ 1 „	„ VII „ 1 „	„ VII „ 1 „
„ VIII „ 1 „	„ VIII „ 1 „	„ VIII „ 1 „
Razem: 12 oddziałów	Razem: 12 oddziałów	Razem: 12 oddziałów
z 352 uczennicami, w tem 263 miejscowych i 89 pozamiejscowych	z 426 uczennicami, w tem 326 miejscowych i 100 pozamiejscowych.	z 419 uczennicami, w tem 324 miejscowych i 95 pozamiejscowych.

b) Oddział dla mniejszości językowej niemieckiej miejskiego gimnazjum żeńskiego:

Dnia 28 czerwca 1930:	Dnia 1 września 1930:	Dnia 1 lutego 1931:
klasa I gimn. 1 oddział	klasa I gimn. 1 oddział	klasa I gimn. 1 oddział
„ II „ 1 oddział	„ II „ 1 „	„ II „ 1 „
„ III „ 1 „	„ III „ 1 „	„ III „ 1 „
„ IV „ 2 oddziały	„ IV „ 1 „	„ IV „ 1 „
„ V „ 1 oddział	„ V „ 1 „	„ V „ 1 „
„ VI „ 1 „	„ VI „ 1 „	„ VI „ 1 „
„ VII „ 1 „	„ VII „ 1 „	„ VII „ 1 „
„ VIII „ 1 „	„ VIII „ 1 „	„ VIII „ 1 „
„ 5 lic. 1 „	„ 6 lic. 1 „	„ 6 lic. 1 „
„ 6 lic. 1 „	„ 7 lic. 1 „	„ 7 lic. 1 „
„ 7 lic. 1 „		
Razem: 12 oddziałów	Razem: 10 oddziałów	Razem: 10 oddziałów
z 261 uczennicami, w tem 184 miejscowych i 77 pozamiejscowych.	z 255 uczennicami, w tem 165 miejscowych i 90 pozamiejscowych.	z 254 uczennicami, w tem 157 miejscowych i 97 pozamiejscowych.

Dyrektorką miejskiego gimnazjum żeńskiego jest p. Irena Wojciechowska, sprawująca równocześnie kierownictwo oddziału dla mniejszości językowej niemieckiej. W oddziale polskim klasy licealne już nie istnieją, lecz istnieją jedynie jeszcze w oddziale dla mniejszości językowej niemieckiej, gdzie również ulegną stopniowej likwidacji tak, że oddział mniejszościowy w najbliższym czasie posiadać będzie również tylko pełne gimnazjum żeńskie dla mniejszości językowej niemieckiej typu humanistycznego. Uchwały Korporacyj Miejskich co do zniesienia liceum żeńskiego dla mniejszości językowej niemieckiej i utworzenia pełnego 8-mio klasowego gimnazjum żeńskiego dla mniejszości językowej niemieckiej dotychczas przez Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego nie zostały zatwierdzone.

c) Miejskie gimnazjum męskie im. Mikołaja Kopernika zakład główny (polski):

Dnia 28 czerwca 1930:			Dnia 1 września 1930:			Dnia 1 lutego 1931:		
klasa	I	1 oddział	klasa	I	1 oddział	klasa	I	1 oddział
„	II	2 oddziały	„	II	2 oddziały	„	II	2 oddziały
„	III	2 „	„	III	2 „	„	III	2 „
„	IV	2 „	„	IV	2 „	„	IV	2 „
„	V	2 „	„	V	2 „	„	V	2 „
„	VI	2 „	„	VI	2 „	„	VI	2 „
„	VII	2 „	„	VII	2 „	„	VII	2 „
„	VIII	1 oddział	„	VIII	2 „	„	VIII	2 „
Razem:		14 oddziałów	Razem:		15 oddziałów	Razem:		15 oddziałów

z 495 uczniami, w tem 293 miejscowych i 202 pozamiejscowych. z 562 uczniami, w tem 310 miejscowych i 252 pozamiejscowych. z 548 uczniami, w tem 303 miejscowych i 245 pozamiejscowych.

d) Oddział dla mniejszości językowej niemieckiej miejskiego gimnazjum męsk. im. M. Kopernika:

Dnia 28 czerwca 1930:			Dnia 1 września 1930:			Dnia 1 lutego 1931:		
klasa	I	1 oddział	klasa	I	1 oddział	klasa	I	1 oddział
„	II	1 „	„	II	1 „	„	II	1 „
„	III	1 „	„	III	1 „	„	III	1 „
„	IV	1 „	„	IV	1 „	„	IV	1 „
„	V	1 „	„	V	1 „	„	V	1 „
„	VI	1 „	„	VI	1 „	„	VI	1 „
„	VII	1 „	„	VII	1 „	„	VII	1 „
„	VIII	1 „	„	VIII	1 „	„	VIII	1 „
Razem:		8 oddziałów	Razem:		8 oddziałów	Razem:		8 oddziałów

z 225 uczniami, w tem 152 miejscowych i 73 pozamiejscowych. z 241 uczniami, w tem 155 miejscowych i 86 pozamiejscowych. z 234 uczniami, w tem 149 miejscowych i 85 pozamiejscowych.

Dyrektorem miejskiego gimnazjum męskiego im. Mikołaja Kopernika jest nadal p. Dr. Feliks Steuer, sprawujący równocześnie funkcje kierownika oddziału dla mniejszości językowej niemieckiej, gdyż mimo rozpisania konkursu na posadę kierownika pedagogicznego oddziału dla mniejszości językowej niemieckiej odpowiedni kandydat się nie zgłosił.

W roku sprawozdawczym otrzymało miasto ze Skarbu Śląskiego na utrzymanie szkół średnich ogólnokształcących subwencję w wysokości 184 000.— zł., z czego potrąciło Województwo 600,— zł. na opłacanie kursów dokształcających, urządzanych dla nauczycielstwa. Subwencja Skarbu Śląskiego z roku na rok się zmniejsza. W roku obrachunkowym 1929/30 subwencja ta wynosiła 260 000,— zł. Śląski Urząd Wojewódzki obniżkę subwencji tłumaczy brakiem kredytów, gdyż Sejm Śląski nie uchwalił dostatecznych funduszów na subwencjonowanie szkół średnich komunalnych.

Taksy szkolne pobierano do końca stycznia 1931 r. na zasadzie dotychczasowych przepisów. Wynosiły one razem 104,— zł. od ucznia wzgl. uczennicy, przyczem dzieci urzędników państwowych, komunalnych i wojskowych zawodowych oraz dzieci rodziców niezamożnych korzystały z 50% zniżki taksy, jeżeli czyniły conajmniej dostateczne postępy w nauce.

Rozporządzeniem Wojewody Śląskiego z dnia 19 grudnia 1930 r. L. O. P. III. 3709/2, wydanem w porozumieniu z Radą Wojewódzką w sprawie opłat szkolnych w państwowych, miejskich i komunalnych szkołach średnich ogólnokształcących, wprowadzono od II. półrocza roku szkolnego 1930/31, czyli od dnia 1 lutego 1931 r. zamiast dotychczasowych taks, jedną taksę takzw. taksę administracyjną, wynoszącą 150,— złotych rocznie, czyli temsamem podwyższono dotychczasową sumę taks o 50%. Ulgi dla dzieci urzędników i dzieci rodziców niezamożnych przyznawano w dotychczasowej wysokości. Ściąganie taks odbywało się w sposób omówiony poprzednio przy szkołach wydziałowych.

Nadzór lekarski nad gimnazjum żeńskiem sprawuje p. Dr. Seltenreichowa z Katowic w charakterze siły kontraktowej, zaś nadzór nad gimnazjum męskiem p. Dr. Śmieja z Katowic również w charakterze siły kontraktowej.

Z braku odpowiedniego pomieszczenia, zmuszony był Magistrat pozostawić w gimnazjum męskiem również w okresie sprawozdawczym w porze popołudniowej i wieczorowej dokształcającą szkołę zawodową (przemysłową), gdyż projekt wybudowania odpowiedniego gmachu dla szkół zawodowych z braku funduszów nie mógł być zrealizowany.

Przez pomieszczenie szkoły dokształcającej zawodowej w gmachu gimnazjum męskiego przysparza się Dyrekcji tegoż gimnazjum wiele kłopotów, przyczem urzędowanie jest w najwyższym stopniu utrudnione, gdyż uczniowie szkoły dokształcającej przemysłowej, rekrutujący się jak wiadomo przeważnie z robotników i terminatorów rzemieślniczych, uczęszczający do szkoły przymusowo, nie stosują się do regulaminu szkolnego, niszczą urządzenia klasowe, zanieczyszczają ubikacje i t. p. Nadzór nad tymi uczniami nie można uważać za zupełnie wystarczający, na co wpływa ta okoliczność, że grono nauczycielskie szkoły dokształcającej zawodowej nie składa się z nauczycieli etatowych wzgl. stałych, lecz przeważnie z nauczycieli dochodzących, uczących tylko po kilka lekcyj tygodniowo. To też dążeniem Oddziału szkolnego jest zaangażować w przyszłości większą ilość nauczycieli etatowych, przez co warunki te przypuszczalnie ulegną zmianie na lepsze.

W gmachu gimnazjum żeńskiego z konieczności musiała być pomieszczoną szkoła powszechna żydowska, która uczy wyłącznie w porze popołudniowej. Wszelkie dotychczasowe starania o usunięcie szkoły żydowskiej z gmachu gimnazjum żeńskiego spełzły na niczem, gdyż dla szkoły tej nie można znaleźć innego pomieszczenia.

Prócz tego w godzinach wieczorowych korzystają z ubikacyj obu zakładów miejscowe towarzystwa kulturalno-oświatowe, które urządzają w nich kursa i t. p. Aule obu zakładów przydziela się wieczorami miejscowym towarzystwom śpiewaczym, zaś sale gimnastyczne używają w porze wieczorowej miejscowe towarzystwa gimnastyczne wzgl. sportowe.

W roku obrachunkowym 1930/31 wynosiły wydatki na szkolnictwo średnie-ogólnokształcące według zamknięcia rachunkowego 819 242,13 zł., z których przypada na wydatki osobowe 694 963,61 zł., zaś na wydatki rzeczowe 124 278,52 zł.

Tytułem taks szkolnych wpłynęło w tym czasie	153 500,— zł.
tytułem subwencji wojewódzkiej	183 400,— „
z innych dochodów	1 941,75 „
razem:	348 841,75 zł.
niedobór pokryty przez miasto wynosił zatem	470 400,38 zł.

Do 1 ucznia wzgl. uczennicy szkół średnich ogólnokształcących dopłacało więc miasto w tym okresie

323,30 zł.

Szkolnictwo zawodowe.

a) Szkoły dokształcające:

Dotychczasowe nazwy szkół dokształcających z dniem 1 lipca 1930 r. zostały zmienione zarządzeniem Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 4 lutego 1930 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. nr. 2 poz. 222).

Zmiana była konieczna, gdyż na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej szkoły jednego i tego samego typu posiadały różne nazwy tak, że osoby nieznające dokładnie ustroju szkolnictwa, nie były w stanie odróżnić, o jaką szkołę chodzi. Z tych powodów szkoły dokształcające, do których uczęszcza młodzież kształcąca się w rzemiośle oraz zatrudniona w handlu, otrzymały jednolitą nazwę, brzmiącą:

„Publiczna szkoła dokształcająca zawodowa“,

przyczem, o ile istnieje w danej miejscowości więcej szkół, dla określenia można oznaczyć je liczbami bieżącemi, dodaniem

„męska“ lub „żeńska“ przy dotychczasowych szkołach przemysłowych, zaś z dodaniem „handlowa“ przy dotychczasowej dokształcającej szkole kupiecko - handlowej.

Dotychczasowa szkoła dokształcająca przemysłowa w Katowicach-centrum, licząca 55 klas, podzieloną została z początkiem września 1930 r. na dwa odrębne zakłady, pod osobnemi kierownictwami, przyczem do jednej szkoły przydzielono uczniów zawodu metalowego i pokrewnych zawodów, zaś do drugiej terminatorów pozostałych zawodów.

Również od dnia 1 lutego 1931 r. uruchomiono szkołę zawodową żeńską dla uczennic terminujących w krawiectwie damskiem, fryzjerstwie, modniarstwie i bieliźniarstwie.

Poniżej podaje się frekwencje poszczególnych szkół zawodowych dokształcających, z danemi odnośnie kierownictw tych szkół:

a) w dniu 28 czerwca 1930 r.:

Szkoła dokształcająca przemysłowa I.	klas	55	uczn.	1 651
Kierownictwo tej szkoły sprawował w roku szkolnym 1929/30 kierownik szkoły specjalnej p. Stanisław Rzeszowski w charakterze kierownika ubocznego.				
Szkoła dokształcająca przemysłowa II w dzielnicy II	„	9	„	231
Kierownictwo spełniał rektor szkoły powszechnej w Zawodziu p. Kazimierz Müller, w charakterze kierownika ubocznego.				
Szkoła dokształcająca przemysł. III. w dzielnicy III.	„	9	„	236
Kierownictwo tej szkoły spoczywało nadal w rękach kierownika szkoły powszechnej p. Edwarda Kiełczewskiego.				
Szkoła dokształcająca kupiecko-handlowa	klas	26	uczn. i uczen.	776
Razem:	klas	99	uczn. i uczen.	2 894

b) w dniu 1 września 1930 r.:

Publiczna szkoła dokształcająca zawodowa I. (dla metalowców)	klas	26	uczn.	950
Kierownictwo tej szkoły powierzył Magistrat dotychczasowemu nauczycielowi szkoły przemysłowej p. Mieczysławowi Bakosiowi.				
Publiczna szkoła dokształcająca zawodowa II	„	20	„	756
Kierownictwo sprawuje kierownik szkoły specjalnej p. Stanisław Rzeszowski w charakterze kierownika ubocznego.				
Publiczna szkoła dokształcająca zawodowa III (w Zawodziu)	„	9	„	233
Kierownictwo tej szkoły spełniał w charakterze kierownika ubocznego rektor szkoły powszechnej p. Müller z Bogucic.				
Publiczna szkoła dokształcająca zawodowa IV (w Załężu)	„	9	„	263
Kierownictwo jej spełniał kierownik szkoły powszechnej p. Edward Kiełczewski.				
Publiczna szkoła dokształcająca zawodowa V. (żeńska)				
Szkoła ta w dniu 1 września jeszcze nie istniała.				
Publiczna szkoła dokształcająca zawodowa VI. (handlowa)	„	23 uczn. i uczen.		717
Kierownictwo tej szkoły spoczywało nadal w rękach dotychczasowego kierownika p. Stanisława Bartoszewicza.				
Razem:	klas	87	uczn.	2919 i uczen.

c) w dniu 1 lutego 1931 r.:

Publizna szkoła dokszt. zaw. I.	klas	27	uczn.	927
„ „ „ „ II.	„	22	„	736
„ „ „ „ III.	„	9	„	237
„ „ „ „ IV.	„	9	„	237
„ „ „ „ V. (żeńska)	„	3	„	93
„ „ „ „ VI. (handl.)	„	23 uczn. i uczen.		662
Razem:	klas	93	uczn.	2892 i uczen.

Szkoły w roku szkolnym 1930/31 pomieszczone były w następujących gmachach:

a) **Publiczna szkoła dokształcająca zawodowa I.:** w gmachu gimnazjum męskiego im. Mikołaja Kopernika,

b) **Publiczna szkoła dokształcająca zawodowa II.:** w gmachu szkoły powszechnej im. M. Józefa Piłsudskiego,

c) **Publiczna szkoła dokształcająca zawodowa III.:** w gmachu szkoły powszechnej im. Jana Sobieskiego w Katowicach II,

d) **Publiczna szkoła dokształcająca zawodowa IV.:** w gmachu szkoły powszechnej im. Jana Kochanowskiego w Katowicach III. (Załęże).

e) **Publiczna szkoła dokształcająca zawodowa V. (żeńska):** w gmachu szkoły powszechnej im. Marji Konopnickiej w ubikacjach, używanych przez szkołę dokształcającą zawodową VI,

f) **Publiczna szkoła dokształcająca zawodowa VI. (handl.):** w gmachu szkoły powszechnej im. Marji Konopnickiej w Katowicach I. przy ul. Bartosza Głowackiego.

W szkołach dokształcających I. do V. (dotychczas przemysłowych) zatrudniano w roku szkolnym 1930/31 4 nauczycieli etatowych, 12 nauczycieli kontraktowych, 84 nauczycieli dochodzących. Nauczyciele dochodzący składają się przeważnie z nauczycieli szkół powszechnych, po części z mistrzów rzemieślniczych i techników.

W okresie sprawozdawczym przyznawał Urząd Wojewódzki 50% wydatków osobowych, tytułem subwencji Skarbu Śląskiego na utrzymanie tych szkół.

Wydatki na powyższe szkoły wynosiły w roku szkolnym 1930/31:

a) na szkoły zawodowe dokształc. I. do V.	208 877,10 zł.
b) na szkołę dokszt. zawodową VI. (handl.)	89 458,71 „
na ognisko młodzieży tych szkół	4 000,— „

Dochody przedstawiały się jak następuje:

a) tytułem opłat od pracodawców wpłynęło	46 238,55 zł.	
b) tytułem subwencji wojew. otrzymało miasto	162 461,35 „	= 208 699,90 zł.
Niedobór pokryty przez miasto wynosił więc		93 635,91 zł.

Do 1 ucznia szkół dokształcających zawodowych dopłacało zatem miasto w roku obrachunkowym 1930/31

32,38 zł.

Subwencja otrzymana od Skarbu Śląskiego przewyższa 50% wydatków na szkoły zawodowe. Różnica wynika stąd, że Województwo uregulowało w okresie sprawozdawczym zaległości z roku 1929/30.

b) Miejska szkoła handlowa.

Miejska szkoła handlowa mieściła się nadal w ubikacjach szkoły powszechnej przy ul. Szafranka. Do swej dyspozycji posiadała 7 ubikacyj klasowych, salę konferencyjną i kancelarję. Nauka odbywała się tylko w porze przedpołudniowej.

Frekwencja szkoły była następująca:

Dnia 28 czerwca 1930:	**Dnia 1 września 1930:**	**Dnia 1 lutego 1931:**
klasa I m. 38 uczniów	klasa I m. 48 uczniów	klasa I m. 45 uczniów
„ I ż. 40 uczennic	„ I ż. 60 uczennic	„ I ż. 56 uczennic
„ II m. 24 uczniów	„ II m. 31 uczniów	„ II m. 31 uczniów
„ II ż. 25 uczennic	„ II ż. 31 uczennic	„ II ż. 31 uczennic
„ III m. 25 uczniów	„ III m. 18 uczniów	„ III m. 18 uczniów
„ III. ż. 21 uczennic	„ III ż. 18 uczennic	„ III ż. 17 uczennic
Razem: 6 klas, 173 uczniów i uczennic, w tem 55 miejscowych i 118 pozamiejscowych.	Razem: 6 klas, 206 uczniów i uczennic, w tem 66 miejscowych i 140 pozamiejscowych.	Razem: 6 klas, 198 uczniów i uczennic, w tem 64 miejscowych i 134 pozamiejscowych.

Kierownictwo szkoły handlowej sprawował nadal stały nauczyciel p. Antoni Czylok.

W szkole zatrudniano w roku szkolnym 1930/31 8 nauczycieli etatowych, pozostałych lekcyj udzielali 2 nauczyciele kontraktowi.

Taksy szkolne wynosiły w szkole handlowej do końca stycznia 1931 r. rocznie razem . . . . . . 110.— zł.
z czego przypadało na taksę za zużycie pomocy naukowych . . . . 60.— „
na fundusz gier i zabaw ruchowych . . . . . 10.— „
na taksę administracyjną na wydatki rzeczowe . 40.— „

Statutem miejscowym z dnia 25 marca 1931 r., zatwierdzonym przez Urząd Wojewódzki w dniu 13 maja rb. L. O. P. IV. 1494 podwyższono te taksy, począwszy od dnia 1 lutego 1931 r. na łączną kwotę 180.— zł.

Ściąganie taks szkolnych odbywało się w sposób, omówiony przy szkołach wydziałowych.

W okresie sprawozdawczym wynosiły wydatki na szkołę handlowę 127 092,60 zł., w tem 104 174,99 zł. wydatków osobowych i 22 917,61 zł. wydatków rzeczowych.

Tytułem taks szkolnych wpłynęło . . . . 26 360.— zł.
Tytułem subwencji wojewódzkiej wpłynęło . 20 000.— „

Razem: 46 360.— zł.

Niedobór pokryty przez miasto wynosił zatem: 80 732,60 zł.

Do 1 ucznia wzgl. uczenicy szkoły handlowej dopłacało miasto w okresie sprawozdawczym, biorąc za podstawę frekwencje uczniów według stanu z dnia 1 lutego 1931 r.

407,76 zł.

Jak już rokrocznie się zaznacza, zachodzi konieczna potrzeba wybudowania osobnego gmachu dla szkół zawodowych, gdyż obecny stan na dalszą metę istnieć nie może. Z braku ubikacyj klasowych nie można nauki w szkołach zawodowych rozłożyć na cały dzień, lecz w szkołach zawodowych dokształcających przemysłowych nauka musi się odbywać wyłącznie w porze wieczorowej. Stąd też ciągłe narzekania rzemiosła, że uczniowie z uczęszczania do szkoły dokształcającej nie odnoszą zbyt wielkich korzyści. Jest przecież faktem znanym, że uczeń po całodziennej wyczerpującej go pracy fizycznej nie może w porze wieczorowej poświęcić tyle uwagi nauce szkolnej, jakby to mógł uczynić, gdyby nauka odbywała się w porze przedpołudniowej. Gdyby szkoły zawodowe posiadały własny gmach szkolny, wtenczas dobór odpowiedniego grona nauczycielskiego byłby o wiele łatwiejszy, gdyż możnaby zaangażować większą ilość nauczycieli etatowych, którzy wyłącznie pracowaliby w szkołach zawodowych. Jak już poprzednio zaznaczono, projekt budowy osobnego gmachu dla szkół zawodowych niestety z braku kredytów nie mógł być zrealizowany i wątpić należy, czy w najbliższej przyszłości można będzie przystąpić do urzeczywistnienia projektu.

Zestawienie najpilniejszych potrzeb co do gmachów szkolnych.

Mimo wszelkich starań, nie uzyskano środków na budowę gmachów szkolnych. Nauka nieomal w wszystkich szkołach powszechnych oraz w szkołach wydziałowych musi się zatem z konieczności odbywać również w porze popołudniowej. Miasto buduje wprawdzie w dzielnicy II osobny gmach szkolny dla szkół powszechnych, w którym mieści się 29 sal wykładowych, lecz gmach ten zaspokoi jedynie brak ubikacyj szkolnych w dzielnicy II (Bogucice).

Według obecnego stanu rzeczy, do prowadzenia normalnej nauki, t. zn. tylko w porze przedpołudniowej potrzebnych jest:

A. Szkolnictwo powszechne:

a)	w dzielnicy I	45	ubikacyj klasowych
b)	„ III	17	„ „
c)	„ IV	5	„ „
	Razem:	67	ubikacyj klasowych

B. Szkoły wydziałowe:

Potrzebne są 2 gmachy po 20 ubikacyj klasowych, czyli razem: . . . . 40 ubikacyj klasowych.

C. Szkolnictwo zawodowe:

Potrzebny jest gmach, liczący conajmniej . . . . 50 ubikacyj klasowych
czyli, że obecnie brakuje do prowadzenia normalnej nauki . . . . 157 ubikacyj klasowych

Ogólne zestawienie wydatków na szkolnictwo i wychowanie fizyczne.

Oznaczenie szkół	Wydatki zwyczajne z	Wydatki nadzwyczajne zł	Wpływy z taks, subwencyj itp. zł	Niedobór zł
Szkoły powszechne . . .	639.750,69	659.227,45	24.441,08	1.274.537,06
Szkoły wydziałowe . . .	1.026.842,04	—	142.063,60	884.778,44
Szkoły śred. ogólnokształc.	819.242,13	—	348.841,75	470.400,38
Szkoły zaw. dokształcające	302.335,81	—	208.699,90	93.635 91
Szkoła handlowa	127.092,60	—	46.360.-	80.732,60
Szkolna pomoc lekarska i higjenia szkolna, wychowanie fizyczne młodzieży szkolnej	31.365,76	—	—	31.365,76
Wydatki związane z wychowaniem fizycznym, ludności, boiska, popieranie towarzystw sportowych, przysposobienia wojskowego itp. .	24.265,49	—	—	24.265,49
Razem:	2.970.894.52	659.227,45	770.406,33	2.859.715,64

II.

Kultura i sztuka.

Teatr Miejski.

W okresie sprawozdawczym Teatr miejski prowadzony był nadal przez Towarzystwo Przyjaciół Teatru Polskiego na mocy kontraktu, zawartego z miastem w roku 1928. Miasto oddało Towarzystwu Przyjaciół Teatru Polskiego gmach teatralny bezpłatnie i ponosiło prócz tego wydatki za opał i światło, wydatki na opłacanie mistrza teatralnego, jednego stolarza, dwóch portjerów, 2 elektryków, szatnierek, bileterek i uprzątaczek. Prócz tego otrzymało Towarzystwo Przyja-

ciół Teatru Polskiego na cele przedstawień teatralnych w Katowicach subwencję w wysokości 180 000 zł., płatną w 10 równych ratach miesięcznych.

Dyrektorem administracyjnym Teatru z ramienia Zarządu Towarzystwa Przyjaciół Teatru Polskiego był w okresie sprawozdawczym dotychczasowy dyrektor p. Marjan Sobański. W ubiegłym sezonie Teatr Polski prowadził operę, operetkę i dramat.

Przedstawienia Teatru Polskiego, zwłaszcza przedstawienia operowe i operetkowe, cieszyły się dobrą frekwencją.

Przedstawienia dla mniejszości językowej niemieckiej urządzała Niemiecka Gmina Teatralna, której odstąpiło Towarzystwo Przyjaciół Teatru Polskiego gmach teatralny na 9 dni w miesiącu i w ostatnią niedzielę w miesiącu.

Tytułem subwencji na prowadzenie przedstawień teatralnych niemieckich otrzymała Niemiecka Gmina Teatralna od miasta w roku sprawozdawczym 45.000 zł., płatnych w 10 ratach miesięcznych.

Niemiecka Gmina Teatralna nie posiadała własnego zespołu aktorskiego, lecz sprowadzała Teatr Niemiecki z Bytomia do Katowic.

Wydatki związane z utrzymaniem Teatru, które ponosiło miasto, wynosiły w roku obrachunkowym 1930/31:

a) utrzymanie budynku i urządzenia wewnętrznego	159 734,21 zł.
b) wynagrodzenie personelu technicznego, opłacanego przez miasto i wydatki rzeczowe	97 923,39 „
c) subwencja dla Towarzystwa Przyjaciół Teatru Polskiego	180 000,— „
d) subwencja dla Niemieckiej Gminy Teatralnej	45 000,— „
Razem:	482 657,60 zł.

Dochody przedstawiają się jak następuje:

a) czynsz dzierżawny za wyszynk teatralny	1 575,— zł.
b) opłaty z szatni	67 096,25 „
Razem:	68 671,25 zł.

Niedobór czyli czysty wydatek na Teatr wynosił zatem	413 986,35 zł.

Jako dalszy wydatek na cele kulturalno - oświatowe wydało miasto w okresie sprawozdawczym:

a) na subwencjonowanie bibljotek, towarzystw kulturalno-oświatowych, na stypendja i t. p.	25 131,40	zł.
b) na subwencjonowanie Śląskiej Pomocy Naukowej	5 000,—	„
Razem:	30 131,40	zł.

Ogólne wydatki zwyczajne na oświatę wynosiły więc w okresie sprawozdawczym:

a) wydatki na szkolnictwo	2 970 894,52	zł.
b) „ „ teatr	482 657,60	„
c) „ „ kulturę i sztukę	30 131,40	„
Razem:	3 483 683,52	zł.

Ponieważ ogólne wydatki miasta w roku obrachunkowym 1930/31 wynosiły 16 113 877,23 zł., przeto wydatki w tym okresie na oświatę stanowią 21,62% ogólnego budżetu.

Opieka społeczna i szpitalnictwo.

I. Działalność Urzędu Zdrowia.

A. Stacje Opieki nad Matką i Dzieckiem.

Obecny stan Stacji Opieki nad Matką i Dzieckiem na terenie miasta Katowic przedstawia się następująco:

1. Stacja I. przy ulicy Słowackiego 37 pod kierownictwem lekarza Dr. Roszaka,
2. Stacja II. w ratuszu w Zawodziu pod kierownictwem lekarza Dr. Adamczyka,
3. Stacja III. w zakładzie ks. Markiefki w Bogucicach, pod kierownictwem lekarza Dr. Skupina,
4. Stacja IV. w Dębie, ulica Dębowa 23, pod kierownictwem lekarza Dr. Szczepańskiego,
5. Stacja V. w dawn. ratuszu w Załężu, pod kierownictwem lekarza Dr. Kopczaka,
6. Stacja VI. w Katowickiej Hałdzie, ulica Kochłowicka 8 (dom sypialny) pod kierownictwem lekarza Dr. Czechanowskiego,
7. Stacja VII. w ratuszu w Ligocie pod kierownictwem lekarza Dr. Malinowskiego.

Zgodnie z projektem zeszłorocznym uruchomiono w roku sprawozdawczym nową Stację Opieki nad Matką i Dzieckiem a mianowicie Stację VII. w Katowickiej Hałdzie. Otwarcie Stacji nastąpiło dnia 2. czerwca 1930 r.

Uruchomienie tej Stacji było konieczne ze względu na odległość Katowickiej Hałdy od innych stacyj. Ubikacje dla stacji stawiły do dyspozycji Zakłady Hohenlohego za miesięcznem wynagrodzeniem 15,— zł. Koszta związane z urządzeniem Stacji wynoszą 3 955,70 zł., które pokryto z funduszów miejskich i wojewódzkich.

W Stacjach Opieki nad Matką i Dzieckiem udziela się porad lekarskich matkom jak również niewiastom ciężarnym. Porady dla matek odbywają się w każdej stacji raz w tygodniu z wyjątkiem Stacji I., która jest czynna dwa razy w tygodniu. Poradnie dla niewiast ciężarnych są czynne raz w miesiącu.

Frekwencja dzieci i niewiast ciężarnych uczęszczających do Stacji Opieki nad Matką i Dzieckiem przedstawia się w okresie sprawozdawczym następująco:

a) Poradnie dla matek i dzieci:

A. Ogólna liczba dzieci w pierwszym dniu roku sprawozdawczego 1 397
B. Liczba dzieci przyjętych w ciągu roku . . . 1 419
C. Liczba dzieci wypisanych w ciągu roku . . . 860
D. Liczba dzieci zmarłych w ciągu roku 48
E. Ogólna liczba dzieci w ostatnim dniu roku sprawozdawczego 1 908

W roku 1929: 1 418

Zatem więcej: 490

Wyszczególnienie:

ad A.: Liczba dzieci: ślubnych 1 157
nieślubnych 240
Razem: 1 397

ad -	B.		C.		D.	
	ślubn.	nieśl.	ślubn.	nieśl.	ślubn.	nieśl.
Liczba dzieci od 0—12 mies. życia	1.176	211	148	38	27	17
Liczba dzieci od 1 roku do 2 lat .	27	3	252	49	3	—
Liczba dzieci powyżej 2 lat.	1	1	312	61	—	1
Liczba dzieci karmionych piersią. .	612	17	29	—	3	1
Liczba dzieci dokarmionych.	358	55	60	11	12	4
Liczba dzieci karm onych sztucznie	234	83	623	137	15	13

ad E: Liczba dzieci: ślubnych 1 621
nieślubnych 287
Razem: 1 908

Ogólna ilość dzieci zbadanych w ciągu roku przez lekarzy 13 647
Liczba odwiedzin domowych, dokonanych przez pielęgniarki 2 803
Wysłano do szpitala dzieci 36
Wysłano do ambulatorjum dzieci 306

b) Poradnie dla niewiast ciężarnych:

1. Liczba niewiast ciężarnych w pierwszym dniu roku sprawozdawczego	7 zam.	2 niezam.	razem	9
2. Liczba niewiast ciężarnych zapisanych w ciągu roku . .	30 „	5 „	„	35
3. Liczba niewiast ciężarn., które odbyły poród w ciągu roku .	13 „	4 „	„	17
4. Liczba niewiast ciężarnych w ostatnim dniu roku sprawozdawczego	21 „	6 „	„	27
			W roku 1929 kobiet	9
			Zatem więcej	18

5. Ilość porad lekarskich udzielonych niewiastom ciężarnym 65

W ciągu roku wydano w Stacjach bezpłatnie:

cukru	1 132 kg.
kakao	1 117 paczek — 111 kg.
mąki	191 kg.
grysiku	772 kg.
mondaminu	363 paczek
sucharków	1 171 paczek
tranu	399 butelek
hemogen	36 butelek
kołderek	13 butelek
biocakol	104 paczek
flaneli i surówki . . .	113 mtr.

B. Kuchnie mleka.

Zadaniem kuchni mleka jest zaopatrzyć niemowlęta i matki karmiące w zdrowe i pełnowartościowe mleko, tudzież dzieci chore w specjalne mieszanki według recepty lekarskiej.

Mieszanki służą już to dla dokarmiania niemowląt w wypadkach, gdy młoda matka nie może sama wykarmić dziecko, wzgl. też służą wogóle zastępczo w miejsce pokarmu matki w tych wypadkach, gdy matka pokarmu nie posiada. W obecnym okresie ciężkiego kryzysu gospodarczego brak pokarmu

u matek bywa coraz to częstszy. Kuchnie mleka współdziałają ściśle ze Stacjami Opieki nad Matką i Dzieckiem.

Na terenie miasta Katowic istnieją trzy kuchnie mleka a mianowicie:

a) przy ul. Raciborskiej 28 — dzielnica I. — szpital dla dzieci,
b) „ „ Krakowskiej — dzielnica II. — ratusz,
c) „ „ Wojciechowskiego 99 — dzielnica III.

Dalsza kuchnia mleka miała powstać w centrum miasta, lecz z braku odpowiedniego pomieszczenia, nie udało się tego zamiaru w roku sprawozdawczym zrealizować.

W roku sprawozdawczym zakupiono dla kuchen 96 644 litrów mleka w wartości 56 372,29 zł. Z tego wydano butelek po 200 gr. 548 692 dla:

osób prywatnych . .	333 943	but.	wartości	35 838,94	zł.
Urz. Opieki nad Ubogimi	28 287	„	„	3 013,75	„
Urzędu Pośr. Pracy . .	72 375	„	„	6 665,67	„
Urzędu Zdrowia . .	6 952	„	„	648,83	„
Szpitali dla dzieci . .	102 408	„	„	9 752,43	„
Ochronki miejskiej . .	4 727	„	„	452,67	„
razem:	548 692	but.	wartości	56 372,29	zł.
W porównaniu do roku ub. wydano więcej . . .	96 589	„	„	9 875,76	„

Specjalnych mieszanek według recepty lekarskiej sporządzono ogółem 51 049 porcyj, w porównaniu do roku ubiegłego 18 688 porcyj więcej.

Kuchnie mleka utrzymuje się z funduszów miejskich i subwencyj województwa. Stan gospodarczy kuchni przedstawia się w rozchodach z opłacenia personelu, zakupienia mleka itp. w kwocie 76 140,93 zł., zaś w dochodach ze sprzedaży mleka, subwencji wojewódzkich itp. w kwocie 60 761 złotych.

C. Zwalczanie gruźlicy.

W roku sprawozdawczym Urząd Opieki Społecznej w dalszym ciągu kontynuował akcję zwalczania gruźlicy w sposób ustalony w latach ubiegłych.

Ogółem korzystało w roku sprawozdawczym z opieki Urzędu Zdrowia 295 osób chorujących na gruźlicę. Z tej liczby korzystało:

z opieki szpitalnej . .	83	osoby
z opieki ambulatoryjnej	212	osób
razem:	295	osób.

Pozatem korzystało:
a) 238 osób z bezpłatnego mleka, kwantum 31 844 litrów,
b) 50 osób z jednorazowych zapomóg w kwocie 880,— zł.,
c) 7 osób z naświetlania lampą kwarcową.

Pozatem naświetlania osób dorosłych dokonywał P. C. K. na koszt miasta.

Koszta opieki nad chorującymi na gruźlicę wynosiły w roku sprawozdawczym 69 313,02 zł.

D. Gabinety naświetlań.

Gabinety te służą do naświetlania lampą kwarcową dzieci w wieku szkolnym i to rachitycznych, skrofulicznych i zagrożonych gruźlicą. Naświetlanie dokonywane zimą ma na celu udostępnienie najbiedniejszej dziatwie promieni słońca górskiego, działających z jednej strony uzdrawiająco na młody organizm, z drugiej strony hartując ciało, chroni go od chorób zakaźnych, szczególnie od gruźlicy.

Dotąd istnieją dwa gabinety naświetlań, a mianowicie:

1. w ubikacjach obok Stacji Opieki nad Matką i Dzieckiem w gmachu administracyjnym w dzielnicy III. przy ulicy Wojciechowskiego 63,
2. w ubikacjach obok Stacji Opieki nad Matką i Dzieckiem w dzielnicy I. przy ulicy Słowackiego 37.

Naświetlania odbywały się jak w roku ubiegłym tylko w porze zimowej i to turnusami. Każde dziecko otrzymało po 15 naświetlań. W dzielnicy I. odbywały się naświetlania w poniedziałki i czwartki, w dzielnicy III. we wtorki i piątki. Wybory dzieci, potrzebujących naświetlania, dokonywali lekarze szkolni. Naświetlania odbywały się przez siostry miejskie.

W roku sprawozdawczym naświetlano razem 301 dzieci, a mianowicie:

w dzielnicy I.	127 chłopców i	8 dziewcząt
„ „ III.	75 „	i 91 „
razem:	202 chłopców	i 99 dziewcząt.

Utrzymanie gabinetów naświetlań i koszta naświetlania dzieci lampą kwarcową wynosiły w roku sprawozdawczym 4 204,56 zł. Naświetlanie jest bezpłatne.

E. Zwalczanie chorób wenerycznych.

Wypadków leczenia chorób wenerycznych na koszt Urzędu Zdrowia było w roku sprawozdawczym znacznie mniej, niż roku ubiegłego. Z opieki Urzędu Zdrowia korzystało w roku sprawozdawczym 73 osób i to:

z opieki szpitalnej	11	osób
„ lekarza-specjalisty	53	„
„ lekarza komunalnego	9	„
razem:	73	osób.

Ogólne koszta leczenia wenerycznie chorych wynosiły 2 997,34 zł. Prócz tego udzielono P. C. K. subwencję na utrzymanie przychodni przeciwwenerycznej.

F. Opieka nad kalekami.

Zgodnie z ustawą z dnia 6. maja 1930 r. o publicznej opiece nad kalekami przeprowadza Urząd tut. każdego roku rejestrację kalek do 18 roku życia, zamieszkałych na terenie miasta Katowic.

W roku sprawozdawczym zarejestrowano 265 kalek, z tego 97 męskich i 168 żeńskich.

Leczono ogółem na koszt Urzędu Zdrowia, Kas Chorych i własnej rodziny 45 kalek. Koszta związane z tą opieką wynosiły 2 522,75 zł.

Na wniosek tut. Urzędu przekazał Śląski Urząd Wojewódzki do Zakładu Ortopedycznego w Poznaniu 3 kalek.

Do zakładu wysyła się tylko kaleki, u których na podstawie orzeczenia lekarskiego zachodzi możność przywrócenia przez zabieg operacyjny lub mechanoterapję całkowicie lub po części zdolności zarobkowania, wskutek czego kaleka przestaje być stałym ciężarem opieki społecznej. Koszta zakładowe ponosi po połowie Urząd Opieki nad Ubogimi i Śląski Urząd Wojewódzki.

Zadaniem poradni dla kalek jest:

1. udzielanie porad wszelkim kalekom. bez względu na ich wiek i stosunki materjalne,
2. udzielanie porad wszystkim osobom poniżej lat 18, które zagrożone są kalectwem.

W roku bieżącym zarządził Śląski Urząd Wojewódzki na terenie górnośląskiej części Województwa Śląskiego wykonanie ustawy o opiece nad kalekami z dnia 6. maja 1920 r. w kierunku rejestracji wszelkich kalek z Województwa Śląskiego i utworzenia „Poradni dla kalek“. Ostatnia istnieje przy Urzędzie Opieki Społecznej już od roku 1927. Po dokonaniu rejestracji kalek Śląski Urząd Wojewódzki stosownie do ilości kalek niewątpliwie przystąpi do budowy własnego zakładu. W zakładzie znajdą wykształcenie i zatrudnienie kaleki stosownie do ich rodzaju kalectwa i przestaną być z biegiem czasu ciężarem opieki społecznej.

II. Działalność Urzędu Opieki nad inwalidami i pozostałymi woj. powst.

Działalność tegoż Urzędu oparta była w roku sprawozdawczym na tych samych zasadach, co w latach ubiegłych i dzieli się nadal na dwie części, a mianowicie na samodzielny i poruczony zakres działania.

A. Samodzielny zakres działania.

W okresie sprawozdawczym udzielono zapomóg w gotówce	4 475,92 zł.
w naturaljach (węgiel, mleko, odzież zapomogi gwiazdkowe)	28 984,22 „
razem:	33 651,14 zł.

Prócz tego korzystało 380 osób z nadzwyczajnych zapomóg w kwocie 13 220,— zł. z okazji 10-letniej rocznicy wybuchu I. powstania śląskiego.

W szpitalach leczono 24 osoby. Koszta leczenia wynosiły 1 874,— zł.

Z ambulatoryjnej opieki lekarskiej korzystało 424 osób. Koszta opieki lekarskiej łącznie z kosztami za medykamenta wynosiły 4 562,52 zł.

Ogólne koszta opieki nad inwalidami w roku sprawozdawczym wynosiły 53 307,66 zł., z czego miasto ponosiło 26 489,13 zł., pozostałe zaś 27 077,48 zł. Śląski Urząd Wojewódzki.

B. Zakres poruczonej działalności.

Działalność tego zakresu regulują przepisy ustawy o zaopatrzeniu inwalidów woj. i pozostałych po poległych. W wykonaniu powierzonych mu agend Urząd pośredniczy przy uzyskaniu pożyczek, kapitalizowaniu rent wojskowych, jak również zapośrednicza ciężko uszkodzonych inwalidów i sieroty woj. do pracy.

W okresie sprawozdawczym zapośredniczono do pracy 27 osoby ciężko uszkodzone przy 40 zarejestrowanych tak, że tylko jeszcze 13 osób nie zdołano dotąd zapośredniczyć.

Za pośrednictwem Urzędu uzyskało z pośród ofiar wojennych:

a) 36 osób długoterminowe pożyczki z funduszów wojewódzkich na łączną kwotę 55 700,— zł.

b) 14 inwalidów wojennych częściową lub zupełną kapitalizację swej renty z funduszów wojewódzkich na łączną kwotę 48 712,84 zł.

Z kapitalizacji zaopatrzenia wojskowego nie mogą ustawowo korzystać sieroty, wdowy i rodzice wojenni.

Urząd tut. opiekował się również **uchodźcami** przez wypłacanie im większych zapomóg wzgl. zaliczek na poczet odszkodowania za poniesione straty, wyasygnowanych przez Śląski Urząd Wojewódzki. W okresie sprawozdawczym wypłacono 328 uchodźcom ogółem 142 020,— zł.

Komisja lekarska dla celów kapitalizacji rent inwalidzkich, istniejąca przy Urzędzie Opieki Społecznej i stwierdzająca przypuszczalną długowieczność inwalidy na podstawie jego stanu zdrowia, została mocą ustawy zniesiona i utworzona przy Starostwie w Katowicach (Referat dla spraw inwalidzkich). Ograniczono przeto czynności tut. Urzędu około kapitalizacji rent wyłącznie do sprawdzania ich celowości.

Śląski Urząd Wojewódzki przyznał pewnemu inwalidowi woj., który ukończył dwuletnią naukę w zawodzie złotniczo-zegarniczym, większą zapomogę na założenie własnego warsztatu pracy.

W związku z opieką nad ciężko uszkodzonymi inwalidami przeprowadzono w okresie sprawozdawczym lustrację 7 przedsiębiorstw i zakładów przemysłowych z terenu miasta Katowic, które ustawowo zatrudniać powinny osoby ciężko uszkodzone zależnie od liczebności załogi.

Lustracja wykazała, że w niektórych zakładach wbrew ustawie nie zatrudniano dotąd ciężko uszkodzonych. Wynik jest o tyle pomyślny, że udało się wyjednać zajęcie dalszym ciężko uszkodzonym.

III. Działalność Urzędu Opieki nad Młodzieżą.
A. Urząd Sierocy.

Ogólne czynności Urzędu Sierocego określono w sprawozdaniu administracyjnem Urzędu Opieki Społecznej za rok 1928 i w porównaniu do tego roku nie uległy w roku sprawozdawczym żadnym znaczniejszym zmianom.

Z końcem roku sprawozdawczego znajdowało się na terenie miasta Katowic 4 929 pupilów.

Z tego było wypadków:

a) opiekuńczych		3 827
b) kuratorskich		533
c) doradczych		521
d) spraw familijno-spadkowych .		48
w tem dzieci pochodzenia do a)		
	ślubnego . . .	1 400
	nieślubnego . .	2 427
z tego	półsierót . . .	3 241
	zupełnych sierót .	586

Z ogólnej liczby opiekuństw itp. prowadzą:

a) opiekun zawodowy i generalny . . 1 237 wypadków
b) matka dziecka . . . . 315 „
c) opiekunowie zwyczajni . . . . . 3 357 „

W roku sprawozdawczym wypadków ubyło 762, przybyło 478.

Na wezwanie Sądu Opiekuńczego odbyło się jedno wspólne posiedzenie radców sierót w celu zaznajomienia ich z obowiązującemi przepisami i pouczenia ich o sposobie wykonywania obowiązków.

Zgodnie z zeszłorocznym projektem:

a) ukończono spisy podręczne dla radców sierót.
Na podstawie tych podręczników radcowie sierót będą mieli przegląd nad wszelkiemi dziećmi, stojącemi pod opieką, a zamieszkałemi w ich obwodzie. Z łatwością będą mogli każdego czasu stwierdzić, który pupil wymaga większej opieki i którego winien wobec tego częściej odwiedzać.
b) ukończono skorowidz wszelkich opiekunów, sporządzony w tym celu, aby nie zachodziła wątpliwość przy proponowaniu opiekunów, czy ten lub ów jest już opiekunem, wzgl. czy czasem więcej opiekuństw prowadzi.
c) ukończono specjalną instrukcję służbową dla Urzędu Sierocego na polecenie sędziego opiekuńczego. Na podstawie tych instrukcyj Sąd Opiekuńczy w Katowicach zarządzi jednolite prowadzenie agend w Urzędach Sierocych.

B. Opiekuństwo Zawodowe.

Czynności ogólne opiekuna zawodowego określono w sprawozdaniu administracyjnem na rok 1928. Działalność w roku sprawozdawczym w porównaniu do roku ubiegłego nie uległa żadnym zmianom i obracała się w tych samych prawie ramach co w roku ubiegłym.

Sprawozdanie ogranicza się przeto od zestawienia cyfrowego, które przedstawia się następująco:

Z roku 1929 na rok 1930 przechodzi	1 255 pupilów
W ciągu roku sprawozdawczego przybyło	144 pupilów
Razem:	1 399 pupilów.

W ciągu roku sprawozdawczego ubyło z powodu:

śmierci dziecka	19	opiekuństw
legitymacji dziecka	28	„
wyprowadzenia się dziecka	52	„
przemianowania opiekuna	155	„
pełnoletności dziecka	14	„
z innych przyczyn	73	„
razem ubyło:	341	opiekuństw

Z końcem roku sprawozdawczego znajdowało się pod opieką 1 058 dzieci.

Sprawy alimentacyjne.

Ojcowie dzieci nieślubnych płacili na utrzymanie dzieci

dobrowolnie opiekunowi	w 112	wypadkach
przymusowo	w 41	,,
dobrowolnie matce dziecka	w 230	,,
razem	w 383	wypadkach

Świadczenia pupilów.

Rentę sierocą z ubezpieczenia socjalnego pobiera	58	dzieci
zaopatrzenie wojskowe pobiera	35	,,
świadczenia z innych instytucyj	11	,,
razem:	104	dzieci

Na utrzymanie nie płacono z powodu:

śmierci ojca nieślubnego	w 72	wypadkach
nieokreślenia ojca przez matkę . . .	w 28	,,
przegrania sporu alimentacyjnego . .	w 60	,,
razem:	160	wypadkach

Alimentów wypłacono ogółem na ręce opiekuna prócz rent socjalnych z czego:	42 250,62 zł.
wypłacono matkom nieślubnem	41 300,62 zł.
odstawiono Głównej Kasie Miejskiej na pokrycie kosztów opieki społecznej	950,00 zł.
razem:	42 250,62 zł.

Prócz skarg wytoczonych w roku 1929 wytoczono w roku sprawozdawczym dalsze skargi a mianowicie:

u władz sądowych w Katowicach	96
u władz sądowych pozamiejscowych	64
Razem:	160

Rozpraw sądowych w Katowicach, na których osobiście zastępował opiekun zawodowy pupilów, odbyło się w roku sprawozdawczym 397, z tego w sądach pozamiejscowych 47.

C. Opiekuństwo Generalne.

Działalność opiekuna generalnego w roku sprawozdawczym nic się nie różni od czynności w roku ubiegłym i opiekę ogranicza się nadal zgodnie ze statutem miejscowym do tych dzieci, które są ciężarem opieki społecznej, a to bez różnicy pochodzenia.

W roku sprawozdawczym było w opiece generalnej ogółem 156 wypadków z 179 dziećmi, w tem 90 chłopców i 81 dziewcząt.

Z tego przebywa w sierocińcach 44 dzieci, niemowląt w żłóbku miejskim 32, a 52 dzieci korzysta z wsparć pielęgnacyjnych w rodzinach prywatnych.

Opiekuństw generalnych przybyło w roku sprawozdawczym 30, a ubyło 9.

Skarg alimentacyjnych wytoczono razem 13, w pozostałych wypadkach wytoczenie skarg alimentacyjnych nie było możliwe bądź to z powodu niemożności określenia ojca nieślubnego w wypadkach braku śladów po ojcu nieślubnym i matce dziecka, bądź też z innych przyczyn.

W roku sprawozdawczym dokonano w 14 wypadkach przysposobienia dziecka przez odpowiednie rodziny. Sądowe koszta przysposobienia w kilku wypadkach poniósł Magistrat z funduszów miejskich, wskutek czego dał możność słabiej sytuowanym rodzinom adoptowania dzieci, będących ciężarem opieki społecznej.

Z wszystkich dzieci pobiera 23 świadczenia socjalne po zmarłych rodzicach.

Tytułem alimentów ściągnięto od ojców nieślubnych razem 950.— zł., które odprowadzono Głównej Kasie Miejskiej na częściowe pokrycie kosztów utrzymania przez miejscowy Urząd Opieki nad Ubogimi.

D. Żłóbek miejski.

Żłóbek miejski mieścił się w 3 salkach szkoły powsz. im. Ks. Piotra Skargi przy ul. Dąbrówki nr. 9. Pomieszczenie to było nieodpowiednie pod każdym względem i dalsze pozostawienie żłóbka w tej szkole było niemożliwe ze względu na ciągłe przenoszenie chorób zakaźnych ze żłóbka do szkoły i odwrotnie. W roku 1928 n. p. wybuchła w żłóbku dla dzieci odra, na którą następnie zachorowało około 30 proc. dzieci szkolnych. W konsekwencji lekarz powiatowy zamknął szkołę na przeciąg 4 tygodni. Niebezpieczeństwo zamknięcia groziło tej szkole stale.

Żłóbek miejski w tej szkole nie miał żadnych ubikacji izolacyjnych. Dziecko chore n. p. na odrę przebywało wśród innych zdrowych, zarażając kolejono inne dzieci dlatego tylko, iż nie było tam ani jednej ubikacji, w której możnaby dziecko odosobnić od reszty dzieci zdrowych.

To wszystko przemawiało za zlikwidowaniem żłóbka w szkole publicznej i za pomieszczeniem w osobnym budynku.

Zgodnie z zeszłorocznym projektem wybudowano w roku sprawozdawczym specjalny żłóbek dla dzieci w Katowicach, przy ul. Strzeleckiej nr. 11 tuż za szpitalem dla dzieci. Z bu-

dową nowego żłóbka rozpoczęto 9. 11. 1929 r. Budynek oddany został do użytku 3. 2. 1931 r. Tego samego dnia został żłóbek miejski przeniesiony ze szkoły im. Ks. Piotra Skargi do nowego gmachu. Koszta budowy wynosiły około 450 000 zł. Śląski Urząd Wojewódzki udzielił na budowę subwencję w kwocie 100 000.— zł.

tego rodzaju instytucjach zagranicą, odpowiada wszystkim wymogom higjeny i obliczony jest razem z oddziałem izolacyjnym na pomieszczenie 60-ciu dzieci.

Nowy żłóbek miejski składający się z parteru i dwóch pięter, posiada 8 sal dla dzieci, cztery pokoje izolacyjne, ochronkę dla dzieci starszych, ambulatorjum i dwa pokoje lekarskie, łazienki dla dzieci, pokój dyżurny, 5 pokoi mieszkalnych dla sióstr i służby, jadalnię dla personelu, prasowalnię, składnicę bielizny itp.

Obok żłóbka ze strony południowej i północnej, założono ogródki dla dzieci.

W żłóbku miejskim przebywają dzieci pozbawione opieki rodzicielskiej, a więc dzieci ślubne i nieślubne między niemi podrzutki, sieroty i takie dzieci, których matka przebywa w więzieniu itp. Dzieci przebywają w żłóbku do lat 6. Ze żłóbka oddaje się dzieci do sierocińców lub zakładów wychowawczych, lub też na wychowanie do rodzin prywatnych. Dzieci znajdują się pod opieką wykwalifikowanych sióstr pielęgniarek.

E. Kurs piastunek.

Kurs odbywa się nadal jak w roku przeszłym bez przerwy wedle ustalonego programu. W roku sprawozdawczym ukończyło kurs 8 piastunek z 16 przyjętych kandydatek.

Kurs trwa 6 miesięcy i wydaje kwalifikowane siły do opiekowania się dzieckiem. Na kurs przyjmuje się zasadniczo dziewczęta od 18—20 lat. Po ukończonym kursie każda uczennica otrzymuje świadectwo.

F. Ochronki.

Na terenie miasta Katowic istnieją 22 ochronki dla dzieci w wieku przedszkolnym, a mianowicie:

a) w szkołach powszechnych	11	klas	11
b) w zakładach klasztornych wzgl. sierocińcach	6	„	7
c) prywatnych	2	„	2
d) miejskich	2	„	2
e) kolejowych	1	„	2
razem:	22	klas	24

W roku sprawozdawczym urządzono dalszą publiczną ochronkę w nowej szkole w Załęskiej Hajdzie.

Na skutek przeniesienia żłóbka miejskiego z ulicy Dąbrówki do nowego gmachu przy ul. Strzeleckiej, przeniesiona została również do nowego gmachu i ochronka. Do tej ochronki uczęczszają tylko dzieci przebywające w żłóbku miejskim.

Na urządzenie nowych ochronek i utrzymanie wszystkich ochronek na terenie miasta Katowic wydano w roku sprawozdawczym ogółem 30 899,90 zł.

Z tego pokryto z funduszów	miejskich	25 402,40 zł.
„	wojewódzkich	5 497,50 „
	razem:	30 899,90 zł.

Do ochronek uczęszczało w roku sprawozdawczym 1 023 dzieci.

G. Ogniska dla Młodzieży.

Jak w roku ubiegłym tak też w roku sprawozdawczym popierano materjalnie „Ogniska dla Młodzieży“ w Załężu i Dębie, stanowiące własność miasta. W roku sprawozdawczym wyasygnowano na zakup sprzętów, czasopism i dzienników oraz urządzenie gwiazdki, wycieczek krajoznawczych itp. ogółem 6 855,40 zł.

Prócz tego przychodził Magistrat z wydatną pomocą Stowarzyszeniom Młodzieży Katolickiej, istniejącym przy parafjach w formie subwencyj. Otrzymali:

1.	Stow. Młodzieży przy kościele N. M. P. .	1 940,54 zł.
2.	„ „ „ „ Piotra i Pawła	118,55 „
3.	„ „ „ „ w Bogucicach	750,00 „
4.	Związek Młodzieży Pracującej „Jedność“ w Katowicach śródmieściu na utworzenie Ogniska młodzieży przy związku	300,00 „
	razem:	3 109,09 zł.

Kierownikami ognisk wzgl. patronami stowarzyszeń młodzieży w roku sprawozdawczym byli:

1. Ogniska Dąb — nauczyciel Pająk,
2. Ogniska Załęże — nauczyciel Gola Stanisław.

Ogniska młodzieży okazują wielką żywotność.

Ognisko w Dębie odbyło w ciągu roku sprawozdawczego każdy pierwszy poniedziałek w miesiącu zebranie plenarne. Ognisko jest otwarte codziennie od 18—22. Przeciętnie uczęszczało do ogniska 50 członków. Do dyspozycji młodzieży stały: bibljoteka, czynna dwa razy w tygodniu, fortepian, róż-

ne gry i zabawy, dzienniki i czasopisma. Z pośród uczestników utworzyły się sekcje szachistów i sportowców. W ciągu roku odbyło ognisko dwie wycieczki krajoznawcze na Klimczok i do Jastrzębia - Zdroju. Na ten cel otrzymało ognisko 100.— zł. subwencji.

W ciągu roku sprawozdawczego Ognisko urządziło kilkanaście pouczających wykładów i wspólną gwiazdkę.

Zakupiono dla Ogniska jeden aparat radiowy.

W miejsce kierownika ogniska p. Michalika zatwierdzono nauczyciela p. Pająka.

Ognisko w Załężu otwarte było codziennie od godziny 17—22, gdzie członkowie czytają pisma, urządzają gry, oraz ćwiczą się w poszczególnych swych działach, którymi kierują wybrani przez członków kierownicy. Przeciętnie schodzi się w Ognisku 68 członków.

Na końcu roku sprawozdawczego Ognisko liczyło 124 członków, z tego 17 ponad lat 21. Ognisko odbyło 2 zebrania walne i 16 zebrań zwyczajnych. Odczytów pouczających odbyło się 7.

Przy ognisku istnieją sekcje: sportowa, szachistów, kółko amatorskie i mandolinistów. Ponadto czynna jest własna bibljoteka i prowadzi się osobny dział introligatorski.

W roku sprawozdawczym ognisko urządziło dwa razy zawody szachistów, zawody strzeleckie, dwie wycieczki do Bielska i Panewnika oraz zwiedziło wystawę z różnych działów w Król. Hucie.

Ognisko młodzieży urządziło również jedno przedstawienie amatorskie.

Tak więc Ogniska skupiają dziennie koło siebie poważną liczbę młodzieży, odciągając ją od zgubnych niebezpieczeństw ulicy i restauracji, a temsamem stały się one klubami młodzieży pracującej, gdzie pielęgnuje się sport, zabawy, śpiew i życie towarzyskie.

H. Wychowanie zapobiegawcze.

Pod koniec roku 1930 zarejestrowanych było 315 wypadków (234 chłopców i 81 dziewcząt), co do których wdrożono postępowanie zapobiegawcze w roku sprawozdawczym i w latach ubiegłych. Dzieci te po części znajdują się pod stałym nadzorem i kontrolą Urzędu Opieki nad Młodzieżą, po części przebywają w zakładach wychowawczych. Z chwilą zgłoszenia wypadku o upadku moralnym dziecka to ostatnie pozostawia się pod stała kontrolą Urzędu do 18-go względnie 21-go roku życia, obojętnie czy stawiony został wniosek o wychowanie zapobiegawcze lub nie.

W roku sprawozdawczym wdrożono przeciwko 61 małoletnim (w tem 12 dziewcząt) postępowanie zapobiegawcze. Do sądu wysłano 37 wniosków (29 chłopców i 12 dziewcząt) o wydanie uchwały o wychowanie zapobiegawcze. Reszta pozostała pod stałą kontrolą i nadzorem Urzędu Opieki nad Młodzieżą.

W roku ubiegłym Sąd Powiatowy w Katowicach wydał 42 uchwały, mocą których

1. umieszczono:

a) w Zakładzie ks. Markiefki	10 chłopc. i	4 dziewcz.
b) w Zakładzie wychow. w Cieszynie	11 ..	
c) w Domu Opieki N. M. P. w Częstochowie		2 dziewcz.
d) w opiece prywatnej	2 ..	
razem:	23 chłopc. i	6 dziewcz.

2. zawieszono postępowanie zapobiegawcze:

a) na przeciąg 6 mies. u 2 chłopców i 1 dziewczynce
b) na przeciąg 2 lat u 3 chłopców i 1 dziewczynce

3. Umorzono postępowanie zapobiegawcze z powodu:

a) poprawy małoletnich (3 chłopców i 1 dziewczę),
b) ukończ. 18-go roku życia (7 chłopców i 2 dziewcząt).

Ogółem przebywa w zakładach wychowawczych 61 chłopców i 25 dziewcząt a to:

a) w Zakł. wychow. ks. Markiefki w Katowicach II	21 chłopc. i	13 dziewcz.
b) w Śl. Kraj. Zakł. Wych. w Cieszynie	38 ..	
c) w Zakładzie wych. w Częstochowie		11 ..
d) w opiece prywatnej . . .	2 ..	1 ..
razem:	61 chłopc. i	25 dziewcz.

W tem jest pochodzenia ślubnego 47 chłopców i 14 dziewcząt, pochodzenia nieślubnego 14 chłopców i 8 dziewcząt.

Ogólne koszta utrzymania w zakładzie wychowawczym ponosi wyłącznie Śląski Urząd Wojewódzki. Zaś Magistrat ponosi tylko koszta pierwszej wyprawy i koszta podróży, które w razie możności ściąga się od rodziców wychowanka.

W zakładach wychowawczych wpaja się w wychowanków zamiłowanie do pracy, a przedewszystkiem usiłuje się

przyzwyczaić zdemoralizowane dziecko do przyzwoitego trybu życia.

Wychowanie zapobiegawcze stosować można do 21-go roku życia. Wniosek jednak o powzięcie uchwały przez Sąd Grodzki stawiony być musi przed ukończeniem 18-go roku życia. W nagłych i wyjątkowych wypadkach sądy wydawają tymczasowe uchwały na umieszczenie wychowanka w zakładzie aż do ukończenia potrzebnych do oddania na definitywne wychowanie zapobiegawcze formalności.

I. Dożywianie ubogiej dziatwy szkolnej.

W roku sprawozdawczym odbywało się dożywianie biednej dziatwy szkolnej w dalszym ciągu i w ten sam sposób, jak w latach ubiegłych. Dożywianie odbywa się na przemian co dwa miesiące na koszt miasta i Urzędu Wojewódzkiego. Na dożywianie biednej dziatwy szkolnej wydało miasto w roku sprawozdawczym ogółem 34 760,52 zł. Uwzględniano dzieci najuboższe, które otrzymały dziennie bułkę i ¼ litra mleka.

Magistrat zamierza w porozumieniu ze Śląskim Urzędem Wojewódzkim zmienić sposób odżywiania.

Dotychczas odbywa się akcja następująco:

Na podstawie porozumienia ze Śląskim Urzędem Wojew. asygnują naprzemian Magistrat oraz Śląski Urząd Wojewódzki co dwa miesiące fundusze na dożywianie. Fundusze te otrzymuje inspektorat szkolny w Katowicach, który następnie rozdziela je między poszczególnych kierowników szkół. Ostatni zakupują wtedy sami mleko oraz bułki, przyczem nie są krępowani pod względem wyboru dostawcy. Z funduszów rozliczają się następnie kierownicy szkół wobec Inspektoratu Szkolnego, ten zaś rozlicza się wobec Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego względnie Magistratu, zależnie od tego, kto wyasygnował dwumiesięczny nakład pieniężny.

Reorganizacja obejmie dwie strony tej akcji a mianowicie stronę organizacyjną i zakupu żywności.

1. Do strony organizacyjnej:

a) pieniądze asygnowane przez Śląski Urząd Wojewódzki wpływać mają odtąd do Kasy Miejskiej i akcja prowadzona będzie wyłącznie przez miasto. Urząd Opieki Społecznej zaś ustali cyfrę mających być dożywianych w każdej szkole dzieci. Dożywianie odbywać się będzie w dalszym ciągu przez podawanie drugiego śniadania (¼ litra mleka oraz 1 bułki).

2. W sprawie zakupów:

b) Urząd Opieki Społecznej nie będzie więcej asygnował pieniędzy do rąk kierowników szkół. Rachunki za dostarczoną żywność będzie Urząd asygnował sam. Kierownicy szkół potwierdzać będą zgodność dostarczonego towaru.

Jeżeli przeprowadzi się reorganizację zakupu żywności w podany wyżej sposób, to cyfra dożywianych dzieci podniesie się o 100 do 130 dziennie.

IV. Kolonje lecznicze i wakacyjne.

1. Uruchomienie Uzdrowiska dla dzieci miasta Katowic w Gorzycach Śl.

Jednem z najważniejszych zadań opieki społecznej jest troska o zdrowie najmłodszej generacji obywatelstwa. Akcja zmierzająca do osiągnięcia tego celu musi się rozpocząć jak najwcześniej t. zn., że szczególną opieką należy otoczyć dzieci. Dzieci odczuły również na swoim wątłym organiźmie skutki wojny i skutki przesileń gospodarczych. Najczęściej na tle niedożywienia i związanej z tem małej odporności organizmu dziecka rozwijają się choroby, szczególnie najgroźniejsza z nich — gruźlica. Leczenie tejże choroby w późniejszym wieku jest najczęściej bezcelowe. We wieku dziecięcym natomiast istnieje bezwzględna pewność zachowania dziecka od tej choroby, jeżeli wcześnie rozpocznie się celową profilaktykę. Wysyłka do uzdrowisk i intenzywne odżywianie może ochronić najmłodszą naszą generację przed nieubłaganym wrogiem ludzkości, jakim jest gruźlica.

Miasto Katowice w zrozumieniu tak ważnego problemu wysyłało do roku 1929, dla braku własnego uzdrowiska, rokrocznie większą ilość dzieci szkolnych do zakładów prywatnych. Urządzenia zakładów tych nie zawsze były bez zarzutu pod względem sanitarnym, jak również i odżywianie dzieci nie było zawsze dostateczne i racjonalne. Uwzględniając okoliczność, że procent dzieci, wymagających opieki dla ratowania wątłego organizmu, podatnego na gruźlicę, iest tak znaczny, postanowiły korporacje miejskie stworzyć własne uzdrowisko dla dziatwy szkolnej, któreby umożliwiło młodzieży korzystanie z tego dobrodziejstwa także w porze zimowej. Ma to bowiem ze względów zdrowotnych duże znaczenie, gdyż wporze zimowej dzieci przebywają przeważną część czasu w dusznych, źle przewietrzanych mieszkaniach.

Dnia 15 8. 1929 r. zakupiło miasto Katowice od Spółki Osadniczej „Ślązak" dawniejszy zamek myśliwski w Gorzycach Śl. z przybocznymi budynkami gospodarczymi t. j. leśniczówką, inspektorówką, garażem i stajnią za cenę 385 000.— zł.

Zamek położony jest w uroczym i cichym zakątku ziemi śląskiej, w pięknej pagórkowatej i lesistej okolicy powiatu rybnickiego i oddalony o kilka kilometrów od trójkąta trzech państw (Polska, Czechosłowacja i Niemcy). Do zamku należy piękny park o powierzchni około 105 ha. Zamek został przebudowany i zaopatrzony we wzorowe urządzenia, które odpowiadają celowości uzdrowiska i nowoczesnym wymogom higjeny.

Miejscowość Gorzyce w powiecie rybnickim jest idealną siedzibą kolonji dla dzieci naszego miasta, bo znajduje się zdala od ośrodków przemysłowych, natomiast nie zbyt oddaloną jest od Katowic i posiada stacje kolejową. Klimat jest dobry i suchy. Okolica dla wycieczek malownicza i zdrowa.

Uzdrowisko zostało uruchomione dnia 19 maja 1930 r. Uroczyste poświęcenie nastąpiło dnia 28 maja 1930 r. Aktu poświęcenia dokonał przedstawiciel Kurji Biskupiej ks. prałat Milik w asystencji ks. proboszcza dr. Masnego z Rogowa. W uroczystości poświęcenia brali m. in. udział przedstawiciele władz wojewódzkich z wicewojewodą p. Żurawskim na czele, przedstawiciele władz komunalnych, prasy i obywatelstwa. Uzdrowisko stanowi trwały pomnik uczczenia 10-lecia istnienia Państwa Polskiego i nosi nazwę „Uzdrowisko dla dzieci miasta Katowic im. Prezydenta Rz. Polskiej I. Mościckiego".

W parku znajdują się place do zabaw, stawy zaopatrzone w łódki, place do kąpieli słonecznych i wielka ilość ganków i ścieżek dla spacerów. Ścieżkom nadano nazwy przemawiające do fantazji dziecięcej. Można tam znaleźć „Gąsiora", „Lisią ścieżkę", „Sowią basztę", „Cygański las" itp.

W pobliżu zamku założono na obszarze około 12 mórg ogród warzywny, który zaopatruje zakład w potrzebne jarzyny.

Uzdrowisko otwarte jest zasadniczo przez cały rok z wyjątkiem miesięcy listopada i kwietnia.

Do uzdrowiska wysyła się dzieci anemiczne, rachityczne, niedokrwiste i niedorozwinięte, które przez kilkatygodniowy pobyt na wsi — na słońcu, na dobrem świeżem powietrzu i przy należytem odżywianiu mają zyskać na siłach i stać się odpornymi przeciwko różnym chorobom wieku dziecięcego. W rachubę wchodzą dzieci napozór zdrowe, stanowiące jednak wskutek niedożywienia i braku dobrego powietrza w mieście najpodatniejszy materjał dla gruźlicy. Wszystkie dzieci wysyłane do uzdrowiska poddane są badaniu lekarskiemu. Transporty odbywają się koleją w osobnych wagonach i pod dozorem konwojentów. Do uzdrowisk wysyła się chłopców i dziewczęta naprzemian. O ile dziecko przewidziane do wysyłki nie ma potrzebnej bielizny lub odzieży,

udziela się rodzicom zapomogi na zakup tejże. Pozatem zakupiono większą ilość ubranek harcerskich dla chłopców, jakteż praktyczne fartuszki dla dziewcząt, które zakład wypożycza bezpłatnie dzieciom najbiedniejszym.

Plan zajęć w uzdrowisku jest następujący:

Godz.	7 — 8	stawanie, ubieranie się, mycie, zaścielanie łóżek.
„	8 — 8,30	modlitwa, śniadanie,
„	8,30— 9	wymarsz na boisko,
„	9 —10,30	gimnastyka, gry i zabawa na świeżem powietrzu,
„	10,30—11	drugie śniadanie na boisku,
„	11 —13	dalszy ciąg zabaw i gier, plażowanie,
„	13 —14	obiad,
„	14 —15	obowiązkowy wypoczynek poobiedny,
„	15 —16,30	pogadanki,
„	16,30—17	podwieczorek,
„	17 —19	wycieczki po parku,
„	19 —20	kolacja,
„	20 —21	modlitwa wieczorna, mycie rąk i nóg i układanie się do snu,
„	21	obowiązkowa cisza w sypialniach.

Posiłki daje się pięć razy dziennie w dowolnej ilości. Odżywienie składa się z mięsa, mleka, kakao, chleba, bułek, jaj, artykułów mącznych, sera, twarogu, masła, owoców i jarzyny w obfitości. Dla uniknięcia niestrawności u dzieci w pierwszych trzech lub czterech dniach po ich przybyciu do uzdrowiska, ogranicza się w tym czasie ilość pożywienia zwłaszcza tłuszczów, aby dzieci stopniowo przyzwyczaić do intenzywnego odżywiania. Kierowniczka zakładu dokłada starania, aby produkty spożywcze, na pokarm dla dzieci używane, były zawsze świeże i dobrego gatunku, wystarczające co do ilości, aby żywność była smaczna i urozmaicona, wreszcie aby podawana była punktualnie w godzinach na posiłek przeznaczonych. Sam wygląd potraw i czystość podania wzbudza apetyt u dzieci. Po obiedzie stosuje się obowiązkowe, dwugodzienne leżakowanie z obowiązującą ciszą, konieczne tak ze względów zdrowotnych (trawienie), jak i pedagogicznych (spokój — opanowanie). Ruchu na powietrzu dzieci mają dosyć. Przyrządów gimnastycznych i gier sportowych jest wiele. Dzieci wychodzą na wycieczki połączone z zapoznaniem przyrody i zwiedzają trójkąt trzech państw w Olzie. Dziatwa zapewnioną ma opiekę lekarską i sanitarną, oraz ubezpieczona jest od następstw nieszczęśliwych wypadków. Zakład przeznaczony jest dla 120 dzieci.

Uzdrowisko spełnia obok podniesienia stanu zdrowotnego dzieci, jeszcze wielkie zadanie, szerzy bowiem wśród dzieci, a przez nie dalej wśród innych członków rodzin podstawowe wiadomości i przyzwyczajenia do higjeny. Urzeczywistnienie jednego jak drugiego zadania, wpływa na zmniejszenie liczby zachorowań, ma zatem pierwszorzędne znaczenie zapobiegawcze. Dlatego też zarządy kas chorych popierają naszą akcję kolonijną w dobrze zrozumiałym własnym interesie, gdyż znaczne koszty pobytu dzieci w uzdrowisku wrócą w postaci większej odporności na choroby oraz w wyższym poziomie higjeny życia codziennego w rodzinach ubezpieczonych.

Służbę wychowawczą wykonuje w porze letniej 5 sióstr pielęgniarek, a w porze zimowej 4 siostry pielęgniarki pod nadzorem kierowniczki p. Adamiecównej.

Od chwili uruchomienia do końca marca rb. wysłano do naszego uzdrowiska ogółem 746 dzieci. Liczba dni pielęgnacyjnych wynosi 132 402. Przyrost wagi dziecka wahał się od 2 do 6 kg. Ogólne koszta utrzymania dzieci ,personelu, potrzeb uzdrowiska w roku rachunkowym 1930-31 wynosiły 168 495,85 złotych.

Chorób zakaźnych w uzdrowisku dotychczas nie stwierdzono. Wypadków infekcji również nie było. Taksamo nieszczęśliwych wypadków nie zanotowano, co przypisać należy wyszkoleniu fachowemu personelu wychowawczego.

Jak celowy był zakup własnego uzdrowiska, wynika choćby z tego, że nie zaszła ani jedna skarga co do odżywiania, przeciwnie, niektóre dzieci nadesłały listy dziękczynne, wyrażając życzenie, by w przyszłych latach znów ich wysłano na kilka tygodni do naszego uzdrowiska.

2. Wysyłanie dzieci do zakładów prywatnych.

Urząd Opieki Społecznej wysłał w roku sprawozdawczym 77 dzieci wyraźnie gruźliczych do Jastrzębia - Zdroju.

Jak w ubiegłych latach tak i w roku 1930 wyjednała przewodnicząca Narodowej Organizacji Kobiet p. Prabucka u hrabiostwa Łąckich w Posadowie (Wlkp.) 12 bezpłatnych miejsc na czas wakacji szkolnych dla biednych dziewcząt z Katowic.

Statystyka dzieci, wysłanych na kolonje pod względem zawodów rodziców przedstawia się następująco:

298	dzieci	bezrobotnych
378	„	robotników
85	„	rzemieślników
74	„	pracowników umysłowych wzgl. niższych urzędników.

razem: 835 dzieci.

W roku sprawozdawczym założono kartotekę, która obejmuje wszystkie dzieci, wysłane na kolonje tak ze strony Magistratu, jakoteż ze strony organizacji, i towarzystw charytatywnych. Kartoteka ma przedewszystkiem na celu, zapobiec podwójnemu wysyłaniu dzieci na letniska. Zdarzyły się bowiem wypadki, że niektóre dzieci zostały w ciągu roku dwa razy wysłane na letnisko. Cierpią na tem dzieci inne, gdyż ograniczone miejsca zostaną zajęte przez dzieci, które już z tego dobrodziejstwa korzystały za pośrednictwem instytucyj prywatnych. Pozatem ze względu na naukę szkolną uważamy dla zapobieżenia podobnym wypadkom za konieczne prowadzenie ewidencji wszystkich dzieci szkolnych, wysłanych na letnisko bądź to przez Magistrat, bądź też przez różne organizacje. W tym celu zwróciliśmy się do wszystkich szkół, by zgłaszały Urzędowi tutejszemu wszystkie te dzieci, które wysłane zostaną przez związki charytatywne, względnie inne organizacje na kolonje wypoczynkowe.

V. Opieka ogólna.

A. Kuchnie ludowe.

W obrębie miasta Katowic znajdowały się w roku sprawozdawczym następujące kuchnie ludowe:

1. Kuchnia ludowa w domu związkowym przy kościele św. Piotra i Pawła,
2. „ „ w Załężu przy ul. Wojciechowskiego 63,
3. „ „ przy Zakładzie ks. Markiefki w Bogucicach pod przewodn. ks. proboszcza Ścigały,
4. „ dla ubogich w klasztorze OO. Bonifratrów w Bogucicach,
5. „ „ „ w zakładzie św. Elżbiety przy ulicy Marszałka Piłsudskiego 52,
6. „ „ „ w zakładzie św. Jadwigi w Załężu,
7. „ ludowa Gminy Izraelickiej przy ulicy Mickiewicza.

Z powodu wzrastającego bezrobocia uruchomiono ponownie w październiku 1930 r. kuchnię ludową ad 3) w Katowicach II., która przedtem przez kilka miesięcy była nieczynną.

Kuchnia ludowa ad 7) przy Gminie Izraelickiej istniała już dawniej, subwencjonowaną jest jednak przez Urząd tutejszy dopiero od grudnia 1930 roku.

Z konieczności trzeba było pomyśleć o uruchomieniu nowej kuchni ludowej ad 2) w Katowicach-Załężu w miejsce zlikwidowanej kuchni ludowej przy ul. Narutowicza 9, co się też stało. W grudniu 1930 r. utworzono nową kuchnię ludową

przy zabudowaniach dawniejszego gmachu administracyjnego w Załężu, ulica Wojciechowskiego 63.

W związku z nową akcją niesienia pomocy bezrobotnym, istnieje projekt utworzenia dalszej kuchni ludowej w centrum miasta w starych ubikacjach Zarządu Zakładów Miejskich przy ul. Wojewódzkiej lub w barakach naprzeciwko Technicznych Zakładów Naukowych. Kuchnia uruchomiona będzie w roku przyszłym i wydawać będzie około 500 obiadów dziennie. Zamierza się również utworzyć w roku przyszłym kuchnie ludowe w Dębie i dzielnicy IV., o ile znajdą się potrzebne na ten cel ubikacje.

Na ukończeniu jest kuchnia ludowa Gminy Ewangelickiej przy ul. Ks. Damrota, która zdolna będzie wydawać dziennie 200 obiadów.

Kuchnie ludowe udzielają biednym, a przeważnie bezrobotnym obiady 10 do 20 groszy za porcję, a osobom bardzo biednym obiady bezpłatnie. W czasie obecnego kryzysu gospodarczego i znacznej ilości bezrobotnych, kuchnie ludowe przychodzą z wydatną pomocą bezrobotnym i ich rodzinom i przyczyniają się w największej mierze do złagodzenia panującej nędzy wśród bezrobotnych.

W roku sprawozdawczym korzystało z kuchni ludowych ogółem 5 671 osób, którym wydano ciepłych potraw 172 588 porcji. Z tego wydano porcji bezpłatnych 129 400, zaś płatnych 43 388 porcji na łączną kwotę 5 103,60 zł.

Ogólne koszta utrzymania kuchni ludowych wynosiły w roku sprawozdawczym 42 135,83 zł.

B. Pomoc dla biednych dzieci przystępujących do I. Komunji św.

Jak w latach ubiegłych, tak i w roku sprawozdawczym Magistrat pomyślał również o komunikantach, których biedne stosunki rodzinne nie pozwalały na konieczne wyposażenie przy przystąpieniu do I. Komunji św.

Przeprowadzenie akcji poruczono jak w roku ubiegłym parafjom, które po stwierdzeniu stosunków domowych, udzielały pomocy materjalnej i finansowej biednym komunikantom z funduszów miejskich.

W tym celu Urząd tutejszy w roku sprawozdawczym rozdał między parafje następujące subwencje:

1.	Parafja N. M. P.	2 000,— zł.
2.	„ św. Piotra i Pawła	3 500,— „
3.	„ Załęże	3 500,— „
4.	„ Dąb	2 000,— „
	Do przeniesienia:	11 000,— zł.

		Z przeniesienia:	11 000,— zł.
5.	„	Bogucice	3 500,— „
6.	„	Ligota	500,— „
7.	„	ewangelicka	500,— „
8.	Związkowi Polskich Ewangelików . . .		500,— „
		Razem:	16 000,— zł.

Ogółem obdarzono zapomogami w naturaljach względnie gotówce 719 dzieci.

Z akcji korzystały przeważnie dzieci bezrobotnych i robotników z liczną rodziną.

C. Subwencje dla zakładów dobroczynnych i sierocińców.

Zgodnie z budżetem administracyjnym wyasygnowano w roku sprawozdawczym dla zakładów dobroczynnvch tytułem subwencyj:

1.	Klasztorowi OO. Bonifratrów	500,— zł.
2.	Szpitalowi SS. Elżbietanek	500,— „
3.	Sierocińcowi ewangelickiemu „Augusta“ .	300,— „
4.	Zakładowi ewangelickiemu „Tabea“ . .	300,— „
5.	Sierocińcowi im. ks. Markiefki . . .	800,— „
6.	Związkowi Djakonisek	300,— „
7.	Sierocińcowi im. Dr. Mieleckiego . . .	500,— „
8.	Konwentowi Służebnic N. M. P. Dąb . .	700,— „
9.	Konwentowi Służebnic N. M. P. Ligota .	300,— „
10.	Zakładowi SS. św. Jadwigi Załęże . .	700,— „
11.	Stowarzyszeniu Niewidomych Wojew. Śl.	1 000,— „
12.	Kolumnie Sanitarnej Katowice I. . . .	500,— „
13.	„ „ Załęże	500,— „
14.	„ „ Dąb	500,— „
15.	Misji Dworcowej	600,— „
16.	Konwentowi Służebnic N. M. P. Katowice I.	300,— „
17.	Stowarzyszeniu Niewidomych Król. Huta .	1 000,— „
18.	Towarzystwu Walki z gruźlicą Katowice .	1 000,— „
19.	Sekcji Eugenicznej przy P. C. K. . . .	300,— „
20.	Zjednoczeniu Pracown. Niewid. Warszawa	100,— „
21.	Zakładowi SS. Służebnic przy Domu Związkowym św. Piotra i Pawła . . .	300,— „
22.	Organizacji Kobiet zjednoczonych dla wykończenia instytutu radowego	1 000,— „
23.	Związkowi „Caritas“	300,— „
	Razem:	11 300,— zł.

D. Zapomogi gwiazdkowe dla rencistów socjalnych.

W roku sprawozdawczym obdarzono najbiedniejszą kategorję społeczeństwa — rencistów socjalnych, sieroty i wdowy — żyjące w bardzo skromnych stosunkach gospodarczych, zapomogami gwiazdkowemi. Tytułem zapomóg wypłacono:

1.	rencistom socjalnym w dzielnicy	I. . .	8 410,— zł.
2.	„ „ „ „	II. . .	9 410,— „
3.	„ „ „ „	III. . . .	10 195,— „
4.	„ „ „ „	IV. . .	2 500,— „
5.	Dodatkowo		2 820,— „
		Razem:	33 335,— zł.

Obdarzono ogółem 3 263 rencistów z Wielkich Katowic.

E. Kolonje Jordanowskie.

Półkolonje wakacyjne Magistrat w tym roku urządzał wspólnie z Komitetem. Koszta powstające przez dożywianie drużyn ponosił Śląski Urząd Wojewódzki. Magistrat ponosił koszta za potrzebny inwentarz, które wynosiły w roku sprawozdawczym 3 280,25 zł.

F. Subwencje udzielone związkom charytatywnym na urządzenie gwiazdki.

Tytułem nadzwyczajnych subwencyj na urządzenie gwiazdki udzielono towarzystwom charytatywnym i innym organizacjom ogółem 7 550,— zł. a mianowicie:

w parafji N. M. P.:

a)	Związk. św. Wincentego a Paulo (polski) .	300,— zł.
b)	„ „ „ „ „ (niem.) .	300,— „
c)	Ochronie kobiet	100,— „
d)	Katolickiemu Związkowi Kobiet (niem.) .	200,— „

w parafji św. Piotra i Pawła:

a)	Związk. św. Wincentego a Paulo (polski) .	300,— zł.
b)	„ „ „ „ „ (niem.) .	300,— „

w parafji Bogucice:

a)	Związk. św. Wincentego a Paulo (polski) .	300,— zł.
b)	„ „ „ „ „ (niem.) .	300,— „

w parafji Załęże:

a)	Związkowi św. Jadwigi	300,— „
b)	Związk. św. Wincentego a Paulo (niem.) .	300,— „
	Do przeniesienia:	2 700,— zł.

Z przeniesienia:	2 700,— zł.

w parafji Dąb:

a) Tow. św. Wincentego a Paulo (polskie) . .	300,— „
b) Ehrenwache zum Hlg. Herzen Jezu . . .	200,— „

w parafji Ligota:

Towarzystwu Matek Chrześcijańskich . .	200,— „

wparafji ewangelickiej:

a) Ewangelickiemu Związkowi Kobiet . .	300,— „
b) Towarzystwu Polskich Ewangelików . .	300,— „

Innym organizacjom:

a) Frauengruppe „Arbeiterwohlfahrt" . . .	300,— „
b) Towarzystwu Polek przy N. Ch. Z. P. . .	300,— „
c) Towarzystwu Polek przy N. P. R. . .	300,— „
d) Towarzystwu Polek przy Ch. D. . . .	300,— „
e) Tow. Polek przy P. P. S. (Frakcja Rewol.)	300,— „
f) Związkowi Kat. Tow. Polek na Woj. Śląskie	300,— „
g) Sekcja Kobiet przy P. P. S.	300,— „
h) Zakładowi ks. Markiefki	300,— „
i) Powiatowemu Kołu Związku Inwal. Woj. .	300,— „
j) Zjednocz. inwalid. woj. i poz. woj. (dawn. Wirtschaftsverband)	100,— „
k) Gminie Izraelickiej	300,— „
l) Ochotniczej Kolumnie Sanitarnej Katowice I.	150,— „
m) „ „ „ Załęże .	150,— „
n) „ „ „ Dąb .	150,— „
razem:	7 550,— zł.

VI. Miejski Szpital dla dzieci i szkoła pielęgniarek.

A) Szpitalem dla dzieci kieruje lekarz specjalista chorób dziecięcych dr. Roszak.

Stan pacjentów wpisanych:

Oznaczenie choroby	Wyleczonych			Polepszonych			Niewyleczon.			Zmarło			Poz. na nast. r.			Ogółem lecz.		
	m.	ż.	razem	m.	ż.	razem	m.	ż.	razem	m.	ż.	razem	m.	ż.	razem	m.	ż.	razem
Chirurgiczna	1	1	2	2	2	4	—	—	—	7	1	8	1	—	1	11	4	15
Wewnętrzna	110	94	204	19	13	32	15	15	30	33	32	65	28	12	40	205	166	371
Gruźlica . .	—	—	—	2	8	10	4	2	6	11	2	13	2	1	3	19	13	32
Skórna . .	11	12	23	2	3	5	—	1	1	3	—	3	3	1	4	19	17	36
Zakaźna . .	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	1	1	2	1	2	3
Ogółem	122	107	229	25	26	51	19	19	38	54	35	89	35	15	50	255	202	457

Pacjenci według wieku:

Do 1 roku			od 1—2 lat			od 2—5 lat			od 5—7 lat			od 7—12 lat			od 12—15 lat			Razem		
Płeć			Płeć			Płeć			Płeć			Płeć			Płeć			Płeć		Ogółem
m.	ż.	razem	m.	ż.	razem	m.	ż.	razem	m.	ż.	razem	m.	ż.	razem	m.	ż.	razem	m.	ż.	
165	104	269	27	25	52	42	35	77	6	16	22	18	17	35	—	2	2	258	199	457

Według wyznań leczono:

rzymsko katolickich: 441
ewangelickich: 2
mojżeszowego: 14

Dzieci ślubnych leczono:

płci męskiej 224 — płci żeńskiej 174

Dzieci nieślubnych leczono:

płci męskiej 33 — płci żeńskiej 26
z Katowic leczono: 233 dzieci
z in. gmin „ 189 „
z b. Konkresówki 32 „
z Małopolski 3 „

Leczono na koszt:

Urzędu, kasy lub rodziców	Liczba dzieci	Liczba dni pielęgnacyjnych	Opłata za leczenie zł
Urzędu Opieki nad Ubogimi	57	5.419	23.441,68
Urzędu Zdrowia.	2	118	491,43
Rodziców	118	5.331	38.878,54
Państwowej Pomocy Lekarskiej . . .	65	2.240	10.023 37
Dyrekcji Kolei Państw. w Katowicach .	115	3.234	18.637,72
Og.-Miejsc. Kasy Chorych na m. Katowice	40	501	3.048,74
Spółki Brackiej w Tarn. Górach . . .	14	358	2.088,06
Innych kas chorych.	40	1.142	7.228,47
Bezpłatnych dzieci mamek było. . . .	6	719	—
Ogółem:	457	19.062	103.838,01

Frekwencja chorych dzieci w porównaniu do roku 1919 się zmniejszyła, a to z powodu pewnej liczby dzieci, która potrzebowała dłuższego czasu leczenia. Dowodem tego jest liczba dni pielęgnacyjnych.

Wr. 1929 liczba 477 dzieci potrzebowała 16 905 dni pielęgn.
W r. 1930 liczba 457 dzieci potrzebowała 19 062 dni pielęgn.
Szpital dysponuje 60 łóżkami.

Pielęgnowaniem dzieci zajmowało się 10 sióstr z zakonu służebnic Panny Marji, z których służbę pełniło 6 w dzień, a 4 w nocy. Oprócz tego pełniło służbę pomocniczą 18 uczennic szkoły pielęgniarek, mieszczącej się również w szpitalu dla dzieci. Mamek zatrudniano w ciągu roku ogółem 18.

Obok karmienia chorych dzieci wykonują mamki jeszcze różne prace domowe. Służących zatrudnionych było 3. Również zatrudniony jest 1 stróż, który pełni tylko służbę nocną.

Wydatki szpitala i szkoły pielęgniarek były następujące:

Rodzaj wydatków	Kwota zł
Uposażenie lekarzy	20.152,17
Uposażenie sióstr	7.700,00
Odszkodwowanie mamek	2.506,38
Płaca służących	1.211,23
Płaca stróża nocnego	1.633,50
Składki do Kasy Chorych, ubezpieczenie socjalne, połączenie telefoniczne i różne	1.654,63
Urządzenie gwiazdki	400,00
Utrzymanie budynku	2.327,17
Uzupełnienie i utrzymanie bielizny itd., materjału do prania	6.358,46
Uzupełnienie i utrzymanie mebli, narzędzi i instrumentów, uzupełnienie bibljoteki lekarskiej	15.241,77
Oświetlenie (włącznie prądu elektrycznego dla motorów), przyrządy elektryczne, utrzym. maszyn, oleje, opał i woda, utrzymanie centr. ogrzewań, oświetlenia, wodociągów itd.	12.280,72
Żywność dla chorych dzieci i personelu, lekarstwa, materjały, opatrunki itp.	40.015,50
Szkoła pielęgniarek	1.663,00
Utrzymanie ogrodu	1.150,00
Zaległości z poprzedniego roku	4.069,00
Razem:	118.363,53

W roku sprawozdawczym było:	rozchodu:	118 363,53 zł.
Według list poborczych	dochodu:	103 838,01 zł.
	Deficytu:	14 525,52 zł.
W roku 1929 było:	rozchodu:	121 935,66 zł.
Według list poborczych	dochodu:	79 166,88 zł.
	deficytu:	42 768,78 zł.

B. Szkoła pielęgniarek.

W roku sprawozdawczym przyjęto 7 kandydatek. Razem uczęszczało w ciągu roku do szkoły 18 uczennic, z tych 9 uczennic ma zdawać egzamin w r. 1931. Większa część uczen-

nic zamieszkuje w internacie, mieszczącym się w bocznym gmachu Szpitala dla dzieci. Kierownikiem szkoły był dr. Roszak.

Administracja Szpitala dla dzieci na mocy uchwał korporacyj miejskich zostaje z dniem 1 kwietnia 1931 r. złączona z Administracją Głównego Szpitala Miejskiego.

Opieka nad ubogimi.

Akcja opieki nad ubogimi w roku sprawozdawczym przedstawia się następująco:

Dzielnica I.

Stan odbiorców wsparcia bieżącego wynosił dnia 1. 4. 1930 roku . .	263	
Now. odbiorc. wsparcia przybyło	7	
	270	
Skreślono lub zmarło	46	
Stan z dnia 31. 3. 1931 roku . .	224	
Wypłacono wsparć bieżących		47 330.— zł.

Dzielnica II.

Stan odbiorców wsparcia bieżącego wynosił dnia 1. 4. 1930 r. . . .	124	
Nowych odbiorców przybyło . .	14	
	138	
Skreślono lub zmarło	15	
Stan z dnia 31. 3. 1931 roku . .	123	
Wypłacono wsparć bieżących		25 218.— zł.

Dzielnica III.

Stan odbiorców wsparcia bieżącego wynosił dnia 1. 4. 1930 roku . .	167	
Nowych odbiorców przybyło . .	27	
	194	
Skreślono lub zmarło	28	
Stan z dnia 31. 3. 1931 r. . . .	166	
Wypłacono wsparć bieżących . .		34 402.— zł.

Dzielnica IV.

Stan odbiorców wsparcia bieżącego wynosił dnia 1. 4. 1930 roku . .	36	
Przybyło	—	
Skreślono lub zmarło	5	
Stan z dnia 31. 3. 1931 roku . .	31	
Wypłacono wsparć bieżących . .		6 441.— zł.

Zestawienie.

Ogółem wypłacono wsparć bieżących:

w dzielnicy I.	47 330.—	zł.
w „ II.	25 218.—	„
w „ III.	34 402.—	„
w „ IV.	6 441.—	„
Zwrot wyłożon. wsparcia przez obce gminy, zobowiązane do utrzymania	3 446.—	„
Razem:	116 837.—	zł.

Wsparcia pielęgnacyjne.

Dzielnica I. — IV.

W prywatnej pielęgnacji znajdowało się 53 dzieci.

Stan odbiorców wsparcia pielęgnacyjnego

z dnia 1. 4. 1930 r.	46	
Przybyło	10	
	56	
Ubyło	9	
Stan z dnia 31. 3. 1931 r.	47	
Wypłacono ogółem		18 455,40 zł.

Jednorazowe zapomogi z funduszu dla najbiedniejszej ludności.

Odbiorców jednorazowych zapomóg było ogółem 9 746; z tego za odpracowaniem 2 881.

W czasie od 1. 4. 1930 r. do 31. 3. 1931 r. odpracowało 2 303 osób — 18 900 dni.

Wypłacono ogółem . . . . 236 694,50 zł.

Dom dla starców.

Miasto Katowice posiada 2 domy dla starców, a to jeden w dzielnicy I. przy ul. Raciborskiej 29 i jeden w dzielnicy II. przy ul. Ludwika z następującą frekwencją:

Dzielnica I.

Stan z dnia 1. 4. 1930 r.	67	
Przyjęto	19	
Zwolniono lub zmarło	28	
Stan z dnia 31. 3. 1931 r.	58	
Wyasygnowano na utrzymanie		35 663,98 zł.

Dzielnica II.

Stan z dnia 1. 4. 1930 r.	24
Przyjęto	7
Zwolniono lub zmarło	13
Stan z dnia 31. 3. 1931 r.	18
Wyasygnowano na utrzymanie . .	10 958,10 zł.
Razem:	46 622,08 zł.

Azyl dla bezdomnych przy ul. Ks. Pośpiecha (Załęże).

Przebywało od 1. 4. 1930 r. do 31. 3. 1931 r.
ogółem . . . . 2 443 osób
miejscowych 488
pozamiejscowych 1 955
mężczyzn 2 061
kobiet 382
porcyj wydano w ciągu roku 21 045
wyasygnowano na utrzymanie 25 550,97 zł.

Szpital Miejski Centralny przy ul. Raciborskiej.

Przebywało na rachunek Urzędu Opieki nad ubogimi w dniu 1. 4. 1930 r. . . . 69 osób
Przybyło . . . . 41 „

Ubyło . . . . 90 „
Stan z dnia 31. 3. 1931 r. . . . . 20 „
Wyasygnowano . . . . . . 48 239,71 zł.

Szpital Miejski Oddział w Dębie.

W czasie od 1. 4. 1930 r. do 31. 3. 1931 r. leczono na rachunek Urzędu Opieki nad ubogimi 7 osób.

Wyasygnowano . . . . 2 156,— zł.

Szpital OO. Bonifratrów w Bogucicach (dzieln. II).

W czasie od 1. 4. 1930 r. do 31. 3. 1931 r. leczono na rachunek Urzędu Opieki nad ubogimi 43 osoby.

Wyasygnowano . . . . 4 513,95 zł.

Szpital św. Elżbiety przy ul. Marszałka Piłsudskiego.

W czasie od 1. 4. 1930 r. do 31. 3. 1931 r. leczono na rachunek Urzędu Opieki nad ubogimi 3 osoby.

Wyasygnowano . . . . 210,50 zł.

Szpital Miejski dla dzieci przy ul. Raciborskiej.

Przebywało na rachunek Urzędu Opieki nad ubogimi w dniu

1. 4. 1930 r.	27 osób	
Przyjęto	17 „	
Zwolniono lub zmarło	29 „	
Stan z dnia 31. 3. 1931 r. . . .	15 „	
Wyasygnowano		17 617.78 zł.

Leczenie ambulatoryjne.

Leczono osób	34	
Wyasygnowano		809,— zł.

Opłata ryczałtowa dla lekarzy za leczenie.

Za czas od 1. 4. 1930 r. do 31. 3. 1931 r. wyasygnowano dla 6 lekarzy razem . . . . 9 540,— zł.

Leczenie ubogich przez lekarzy - specjalistów.

a) Leczenie zębów u 29 osób	180,47 zł.
b) „ uszu i gardła u 35 osób . . .	1 389,90 „
c) „ oczu u 91 osób	2 100,95 „
d) „ nerwów u 4 osób	61,20 „
e) choroby skórne u 27 osób	566,20 „

Zakup okularów dla biednych.

Zamówień wydano dla 56 osób.

Wyasygnowano . . . . 349,35 zł.

Pogrzeby.

Pogrzebów udzielono 122.

Za trumny, karawany i tragarzy zapłacono	5 687,— zł.
Dla Urzędów Parafjalnych wypłacono .	3 800,— „
Za mycie zwłok 35 osób	73,50 „

Zakłady dla umysłowo chorych.

Umysłowo chorych miasta umieszcza się w zakładach psychjatrycznych w Rybniku i Lublińcu.

Zakład w Rybniku.

Przebywało na rachunek miasta Katowic dnia

1. 4. 1930 r.	68 osób	
Przyjęto	26 „	
Zwolniono lub zmarło	16 „	
Stan z dnia 31. 3. 1931 r.	78 „	
Wyasygnowano		59 590,80 zł.

Zakład w Lublińcu.

Przebywało na rachunek miasta Katowic
w dniu 1. 4. 1930 r. . . . . . . 68 osób
Przyjęto . . . . 15 „
Zwolniono lub zmarło . . . . . 7 „
Stan z dnia 31. 3. 1931 r. . . . 76 „
Wyasygnowano . . . . . . 62 637,37 zł.

Kwota powyższa stanowi 50% kosztów, zaś drugie 50% ponosi Śląski Urząd Wojewódzki jako Krajowy Związek Ubogich.

Zakład dla Ociemniałych w Bydgoszczy.

Przebywało na rachunek m. Katowic 10 osób.
Wyasygnowano . . . . 2 265,29 zł.

Zakład dla Głuchoniemych w Kościanie.

Przebywało na rachunek m. Katowic 5 osób.
Wyasygnowano . . . . 500,— zł.

Zakład dla Głuchoniemych w Rybniku.

Przebywało na rachunek m. Katowic 6 osób.
Wyasygnowano . . . . 1 291,60 zł.

Zakład Maksymiljaneum Michałkowice.

Przebywało na rachunek m. Katowic w dniu
1. 4. 1930 roku . . . . 5 osób
Przyjęto . . . . —
Zwolniono . . . . 1 osobę
Stan z dnia 31. 3. 1931 r. . . . . 4 osoby
Wyasygnowano . . . . 2 623,16 zł.

Zakład św. Jadwigi Siemianowice.

W czasie od 1. 4. 1930 r. do 31. 3.
1931 r. przebywało na rachunek miasta Katowic . . . . 13 osób
Wypłacono . . . . 5 898,35 zł.

Zakład T a b e a.

W czasie od 1. 4. 1930 r. do 31. 3.
1931 r. . . . . 5 898,35 zł.
przebywała na rachunek miasta Katowic . . . . 1 osoba
Wyasygnowano . . . . 584,— zł.

Żłóbek Miejski.

W czasie od 1. 4. 1930 r. do 31. 3. 1931 roku przebywało przeciętnie 24 dzieci;
przez żłóbek przechodziło 30 dzieci.

Sierociniec im. dr. Mielęckiego.

Przebywało na rachun. Urzędu opieki nad ubogimi w dniu 1. 4. 1930 r.	31 osób	
Przyjęto	2 osoby	
Zwolniono	18 osób	
Stan z dnia 31. 3. 1931 r. . . .	15 osób	
Wyasygnowano na utrzymanie . .		12 505,— zł.

Sierociniec ks. L. Markiefki.

Przebywało na rachunek Urzędu opieki nad ubogimi w dniu 1. 4. 1930	22 osób	
Przyjęto	3 osoby	
Zwolniono	5 osób	
Stan z dnia 31. 3. 1931 r. . .	20 osób	
Wyasygnowano na utrzymanie		11 445,— zł..

Sierociniec w Kochłowicach.

Przebywało na rachunek m. Katowic w czasie od 1. 4. 1930 r. do 31. 3. 1931 roku	1 dziecko.	
Wyasygnowano		498,— zł.

Sierociniec w Tychach.

Przebywało na rachunek m. Katowic w dniu 1. 4. 1930 r.	7 osób	
Przyjęto	4 osoby	
Zwolniono	5 osób	
Stan z dnia 31. 3. 1931 r. . .	6 osób	
Wyasygnowano		4 441,94 zł.

Sierociniec św. Jadwigi Załęże.

Przebywało na rachunek m. Katowic w dniu 1. 4. 1930 r.	22 osoby	
Przybyły	3 osoby	

Zwolniono	7 „	
Stan z dnia 31. 3. 1931 r. . . .	18 „	
Wyasygnowano		9 793,20 zł.

Sierociniec Ebeneser - Dzięgielów.

W czasie od 1. 4. 1930 r. do 31. 3. 1931 roku przebywało na rachunek miasta Katowic 2 dzieci.

Wyasygnowano . . . . . . 1 095,— zł.

Kasa biurowa dla przejezdnych.

Od 1. 4. 1930 r. do 31. 3. 1931 roku przechodziło przez tutejszy Urząd 379 osób przejeżdżających. Tytułem zapomóg na podróż wypłacono ogółem 730,05 zł.

Dla miejscowo - ubogich udzielono materjałów i odzieży według następującego zestawienia:

a)	materjału	171 mtr.
b)	trzewików	40 p.
c)	trzewików ciepłych . .	2 p.
d)	pończoch	11 p.
e)	skarpetek	2 p.
f)	chust	4 sztuk
g)	ubranek	4 „
h)	spodni	2 p.
i)	koszul	7 sztuk
j)	kalesonów	1 p.
k)	derek wełnianych . . .	2 sztuki
l)	płaszczy	2 „
m)	różne	5 „

Medykamenty.

Wydano dla 1 717 osób.

Wyasygnowano . . . . 8 393,88 zł.

Mleko.

Wydano dla 392 osób.

Wyasygnowano . . . . 6 325,15 zł.

Ziemniaki.

Wydano 3 374 centnarów.

Węgiel.

Wydano 401 ton po 10 centnarów na osobę.

Gwiazdka.

Na gwiazdkę wypłacono ogółem dodatkowo 21 184,— zł. a mianowicie:

Osobom miejscowo - ubogim pobierającym wsparcie:

w dzielnicy I	8 381,—	zł.
w „ II	4 900,—	„
w „ III	4 370,—	„
w „ IV	912,—	„
Dla dzieci w pielęgnacji prywatnej .	1 421,—	„
Dla biednej ludności nieobjętej bieżąc. zapomogami	1 200,—	„

Akcja zwalczania żebraniny.

Akcja ta została w roku 1930 prowadzona taksamo jak w roku ubiegłym. Żebraków zdolnych do pracy zatrudnia się przy różnych pracach. Drugą kategorję żebraków jak kaleki itp. wspiera się przez Biuro Opieki nad Żebrakami. Tam otrzymują bony żywnościowe codziennie na chleb i obiad, zaś co drugi dzień na towary mięsne i raz w tygodniu na smalec. Oprócz tego otrzymują mydło i ubranie.

W ciągu roku wydano:

21 459	bonów na chleb, wartość 1 bonu	0,42	zł.
17 826	„ „ obiady „ 1 „	0,10	„
11 639	„ „ mięso „ 1 „	0,50	„
2 682	„ „ smalec „ 1 „	1,00	„
1 104	kawałków mydła, wart. 1 kaw.	0,50	„

Dom Pracy Dobrowolnej.

W czasie od 1. 4. 1930 do 31. 3. 1931 r. zatrudniano:

mężczyzn . . 36
kobiet . . . 7.

Różnych przedmiotów wykonano 6 489.

Na godzinę zarabiali mężczyźni 0,50 zł.
kobiety 0,25 zł.

Zatrudnieni wykonują pracę jak: rąbanie drzewa, wyrabianie mioteł, stolarkę, pantofle, krawiectwo i wyrabianie pończoch.

Wyprodukowano w czasie od 1. 4. 1930 r. do 31. 3. 1931 roku 12 243 wiązek drzewa opałowego, pozatem większą część odzieży męskiej i żeńskiej.

Koszta prowadzenia Domu Pracy Dobrowolnej jak całej akcji zwalczania żebraniny wynoszą 60 567,50 zł.

Koszta te zostały pokryte:

a) z funduszów miasta 18 000 zł.
b) z dobrowolnych składek kupiectwa miejscowego, które na ten cel dobrowolnie się opodatkowało 42 567,50 zł.

Dom Pracy Przymusowej.

Przebywały 4 osoby.

Wyasygnowano . . . 2 825,19 zł.

Skargi.

W czasie od 1. 4. 1930 r. do 31. 3. 1931 r. przeprowadzono:

a) w Sądzie Administracyjnym 3 sprawy
b) w Wydziale Miejskim 1 sprawę
c) w Sądzie Grodzkim 5 spraw.

Pośrednictwo Pracy i Opieki nad Bezrobotnymi.

Oddział VII dzieli się na następujące działy organizacyjne:

Sekcja I.: Urząd Pośrednictwa Pracy.
" II.: Instytucja Zastępcza Funduszu Bezrobocia.
" III.: Dział pracowników umysłowych i gastronomicznych.
" IV.: Opieka Społeczna nad bezrobotnymi.

Sekcja I.
Urząd Pośrednictwa Pracy.

Stan bezrobotnych w dniu 31. marca 1930 r. wynosił:
2 294 mężczyzn i 211 kobiet, razem: 2 505.

Przybyło bezrobotnych w czasie od 1. 4. 1930 roku do 31. 3. 1931 r.
7 998 mężczyzn i 853 kobiet, razem: 8 851

Ubyło bezrobotnych w tym samym czasie
5 724 mężczyzn i 587 kobiet, razem: 6 311

W dniu 31. marca 1931 r. wynosiła liczba bezrobotnych
4 568 mężczyzn i 477 kobiet, razem: 5 045.

Ruch zgłoszeń w roku sprawozdawczym przedstawiał się jak następuje:

Rok i miesiąc	Przybyło			Ubyło		
	mężcz.	kobiet	razem	mężcz	kobiet	razem
Kwiecień 1930 r.	875	57	932	814	104	918
Maj "	338	33	371	445	48	493
Czerwiec "	322	29	351	199	34	233
Lipiec "	427	87	514	464	39	503
Sierpień "	282	47	329	340	36	376
Wrzesień "	582	49	631	571	58	629
Październik "	708	90	798	742	29	771
Listopad "	735	81	816	728	16	744
Grudzień "	1123	97	1220	640	59	699
Styczeń 1931 r.	1372	94	1466	121	22	143
Luty "	652	105	757	291	59	350
Marzec "	582	84	666	369	83	452
	7998	853	8851	5724	587	6311

Według zawodów bezrobotni dzielili się na:

Grupy zawodowe	Kwiecień		Maj		Czerwiec		Lipiec		Sierpień		Wrzesień		Październ		Listopad		Grudzień		Styczeń		Luty		Marzec		Razem	
	m.	ż.	m.	ż.	m.	ż.	m.	ż.	m.	ż.	m.	ż.	m.	ż.	m.	ż.	m.	ż.	m.	ż.	m.	ż.	m.	ż.	m.	ż.
Górnictwo	79	—	15	—	21	—	18	—	15	—	18	—	18	—	17	—	16	—	77	—	28	—	22	—	344	—
Hutnictwo	—	—	1	—	13	—	23	—	4	—	7	—	3	—	2	—	3	—	14	—	6	—	5	—	81	—
Przem. metalowy	73	—	62	—	56	—	77	—	35	—	51	—	59	—	76	—	88	—	228	—	141	—	108	—	1.054	—
„ włókien.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ budowl.	28	—	18	—	13	—	33	—	16	—	28	—	71	—	175	—	190	—	183	—	52	—	46	—	853	—
„ drzewny	—	—	11	—	7	—	13	—	9	—	14	—	18	—	12	—	11	—	27	—	20	—	17	—	159	—
„ skórny	2	—	2	—	—	—	1	—	—	—	6	—	—	—	—	—	9	—	6	—	7	—	1	—	34	—
„ pap. i druk.	1	—	1	—	3	—	3	—	1	—	—	—	2	—	—	—	3	—	1	—	5	—	9	—	29	—
„ spożywczy	—	—	1	—	1	—	1	—	2	—	1	—	4	—	3	—	—	—	3	—	1	—	1	—	18	—
„ konfekcyjny	—	—	3	—	—	—	—	—	1	—	2	—	1	—	—	—	2	—	4	—	—	—	3	—	16	—
Przetw. zwierzęcy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Przem. chemiczny	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Robotn. niewykwal.	318	31	187	20	171	23	183	70	140	32	223	25	348	63	416	64	641	66	814	70	319	81	272	49	4.023	594
Służba domowa	—	—	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—
„ folwarczna	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	1	—	2	—	—	—	2	—	—	—	—	—	7	—
„ sezonowa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Prac. komunikacyj.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	1	—	2	—	5	—
Ofic. rolni	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nauczyciele	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Biuraliści	42	15	22	15	31	7	60	18	29	12	45	14	59	24	25	16	23	8	88	32	36	19	42	31	502	211
Technicy	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Subj. handlowi	3	2	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	5	2
Inni	5	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	1	—	—	—	8	1
Gastronom.	3	—	2	—	2	—	2	—	3	—	7	—	8	—	6	1	2	—	7	—	3	1	1	—	46	2
Razem:	554	49	318	35	319	30	417	88	256	44	402	39	592	87	735	81	988	74	1457	102	621	101	529	80	7.188	810

Jako częściowo bezrobotni, którzy byli uprawnieni do pobierania zasiłków zgłosiło się:

W miesiącu kwietniu 1930 r.	279	męskich	—	żeńskich
„ maju 1930 r.	59	„	—	„
„ czerwcu 1930 r.	143	„	—	„
„ lipcu 1930 r.	31	„	2	„
„ sierpniu 1930 r.	16	„	1	„
„ wrześniu 1930 r.	170	„	63	„
„ październiku 1930 r.	114	„	51	„
„ listopadzie 1931 r.	143	„	—	„
„ grudniu 1930 r.	399	„	65	„
„ styczniu 1931 r.	254	„	18	„
„ lutym 1931 r.	568	„	31	„
„ marcu 1931 r.	543	„	12	„

W czasie sprawozdawczym zapośredniczono do pracy:
a) bezrobotnych zarejestrowanych

	wysłano do pracy	przyjęto do pracy
Górników	139	126
Hutników	28	25
Metalowców	439	361
Drzewnych	83	78
Budowlanych	498	402
Robotn. niewykwalifikowan.	2 578	2 250
Papier i Druki	11	11
Pozost. niewykw. rob.	14	14
razem:	3 790	3 267

b) bezrobotnych nieposiadających kart legitymacyjnych:

	mężczyn	młodoc.	razem:
do górnictwa	326	5	331
„ hutnictwa	86	—	86
„ przemysłu metalow.	346	124	470
„ „ drzewnego	178	—	178
„ „ budowlanego	4 171	637	4 808
„ innych zawodów	1 740	435	2 175
	6 847	1 201	8 048

z których przypuszczalnie 10% nie zostało do pracy przyjętych.

W dziale zapośredniczenia kobiet wykonano następujące czynności:

I. Odnośnie do zarejestrowanych:

Na początku okresu sprawodawczego było w czynnej ewidencji	Pozostało z ub. roku	w ciągu roku przybyło	Ogółem było do zapośredn.	Zapośredniczono	Zdjęto z ewidencji lub z innych przyczyn	Pozostało w czynnej ewidencji dn. 1. IV. 31 r.
Przemysł papier	—	4	4	1	1	2
„ spożyw.	—	—	—	—	—	—
„ konfekc.	2	5	7	1	4	2
Rob. niewykw.	130	589	719	240	156	323
Ogółem:	132	598	730	242	161	327

II. Odnośnie do niezarejestrowanych:

Niezarejestrowanym przydzielono pracę:

w przemyśle papierniczym i druk.	17
„ spożywczym	75
„ konfekcyjnym	17
jako rob. niewykwalifikowane	936
„ służba domowa	83
„ służba folwarczna	4
w przemyśle gastronom. (służące)	207
Ogółem:	1 339

Pozamiejscowym robotnicom wyrażono zgodę w 417 wypadkach.

Sekcja II.
Instytucja Zastępcza Funduszu Bezrobocia.

Zasiłki ustawowe pobierali bezrobotni według następującego zestawienia:

Okresy	Ogólna liczba pobierających zasiłki	Mężczyzn	Kobiet	Wypłacona kwota zł
1. 4. — 6. 4. 30 r.	1.548	1.436	112	32.673,51
7. 4. — 13. 4. 30 r.	1.487	1.406	81	32.788,99
14. 4. — 20. 4. 30 r.	1.378	1.310	68	29.164,23
21. 4. — 27. 4. 30 r.	1.344	1.293	51	30.203,50
28. 4. — 4. 5. 30 r.	1.256	1.210	46	31.362,88
5. 5. — 11. 5. 30 r.	1.248	1.198	50	30.501,60
12. 5. — 18. 5. 30 r.	1.148	1.092	56	25.512,68
19. 5. — 25. 5. 30 r.	1.092	1044	48	24.078,81
26. 5. — 1. 6. 30 r.	1.073	1.028	45	23.747,50
2. 6. — 8. 6. 30 r.	1.057	1.010	47	23.290,38
9. 6. — 15. 6. 30 r.	1.067	1.026	46	23.559,48
16. 6. — 22. 6. 30 r.	1.037	997	40	22.232,69
23. 6. — 29. 6. 30 r.	1.031	986	45	22.183,34
30. 6. — 6. 7. 30 r.	952	898	54	19.884,90
7. 7. — 13. 7. 30 r.	879	821	58	17.757,98
14. 7. — 20. 7. 30 r.	763	715	48	16.631,12
21. 7. — 27. 7. 30 r.	791	738	53	17.289,40
28. 7. — 3. 8. 30 r.	728	668	60	16.005,93
4. 8. — 10. 8. 30 r.	717	632	85	14.919,76
11. 8. — 17. 8. 30 r.	609	525	84	13.964,88
18. 8. — 25. 8. 30 r.	603	513	90	12.726,56
26. 8. — 31. 8. 30 r.	576	485	91	11.504,32
1. 9. — 7. 9. 30 r.	537	471	66	10.759,57
8. 9. — 14. 9. 30 r.	516	451	65	10.486,05
15. 9. — 21. 9. 30 r.	525	460	65	10.670,52
22. 9. — 28. 9. 30 r.	515	456	59	10.590,15
29. 9. — 5. 10. 30 r.	528	467	61	11.656,12
6. 10. — 12. 10. 30 r.	575	511	64	11.999,01
13. 10. — 19. 10. 30 r.	615	552	63	13.326,96
20. 10. — 26. 10. 30 r.	667	594	73	15.234,67
27. 10. — 2. 11. 30 r.	702	623	79	15.732,35
3. 11. — 9. 11. 30 r.	749	670	79	17.100,35
11. 11. — 16. 11. 30 r.	680	589	91	15.023,21
17. 11. — 23. 11. 30 r.	738	634	104	17.442,44
24. 11. — 30. 11. 30 r.	790	682	108	17.986,32
1. 12. — 7. 12. 30 r.	861	749	112	19.850,73
8. 12. — 14. 12. 30 r.	1.003	880	123	23.889,70
15. 12. — 21. 12. 30 r.	506	468	38	11.268,53
22. 12. — 28. 12. 30 r.	518	470	48	11.588,62
29. 12. — 4. 1. 31 r.	515	496	46	13.130,35
5. 1. — 11. 1. 31 r.	532	497	35	13.541,44
12. 1. — 18. 1. 31 r.	548	507	41	14.654,02
19. 1. — 25. 1. 31 r.	588	541	47	15.752,12
26. 1. — 1. 2. 31 r.	684	631	53	22.211,42
2. 2. — 8. 2. 31 r.	733	675	58	20.288,46
9. 2. — 15. 2. 31 r.	906	847	59	27.986,06
16. 2. — 22. 2. 31 r.	991	925	66	28.693,45
23. 2. — 1. 3. 31 r.	1.082	1.002	80	28.590,67
2. 3. — 8. 3. 31 r.	1.488	1.385	103	34.260,48
9. 3. — 14. 3. 31 r.	2.390	2.197	193	56.235,25
15. 3. — 22. 3. 31 r.	2.625	2.403	232	65.045,76
23. 3. — 30. 3. 31 r.	2.718	2.520	198	67.137,75
				1.191.015,97

Jak z tabeli wynika, było dnia 1. 4. 1930 r. ogółem 1 548 bezrobotnych, którzy pobierali zasiłek z akcji ustawowej. Liczba ta w ciągu roku uległa zmianie, gdyż z początkiem rozpoczęcia prac budowlanych pewna liczba bezrobotnych znalazła zatrudnienie.

Również w czasie martwego sezonu, t. j. od 15. 12. 1930 r. do 1. 3. 1931 r. duża liczba bezrobotnych była pozbawiona zasiłku, co najlepiej uwidocznia okres od 9. 3. do 14. 3. 1931 r., gdyż liczba podniosła się na 2 390 osób.

Dnia 31. 3. 1931 r. wynosiła liczba pobierających zasiłek 2 718 osób, przeciętnie liczba tygodniowa wynosi 945 osób, dla których Instytucja Zastępcza oprócz wypłaty zasiłków, załatwiała jeszcze inne sprawy, jak kwalifikację, udzielanie informacji itp.

Sekcja III.

Dział pracowników umysłowych i gastronomicznych.

Poza rejestracją załatwia się wszelkie sprawy, dotyczące tego działu, a mianowicie:

a) zakładanie dla każdego bezrobotnego t. zw. aktu zapośredniczeniowego przez spisanie z nim odpowiedniego kwestjonarjusza;
b) przeprowadzanie kontroli, która odbywała się początkowo 2 razy w tygodniu, obecnie zaś 2 razy w miesiącu stosownie do rozporządzenia Min. P. i Op. Sp.;
c) zapośredniczenie do pracy bezrobotnych tych w miarę zgłaszania wolnych miejsc, co jednakże na terenie Województwa Śląskiego dla pracodawcy nie jest jeszcze ustawowym przymusem;
d) wszelką korespondencję, dotyczącą ten dział;
e) wystawianie miesięcznie zaświadczeń dla każdego bezrobotnego pobierającego zasiłki z tyt. braku pracy z Zakładu Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych;
f) utrzymanie ewidencji tego działu na bieżącem przez skreślenie niejawiących się do kontroli;
g) sporządzanie tygodniowych względnie miesięcznych raportów.

Stan z dnia 1. 4. 1930 r. wyrażał się cyfrą 136 pracowników umysłowych i 10-ciu gastronomicznych i wzrósł w okresie sprawozdawczym, tj. do 31 marca br. do cyfry 541 pracowników umysłowych i 28 gastronomicznych. Cyfra ta stale wzrasta, ponieważ z powodu braku przymusu do zgłaszania przez pracodawców wolnych miejsc w Urzędach Pośrednictwa Pracy, nie można bezrobotnych zapośredniczyć.

Ogółem wysłano do pracy:
zarejestrowanych 94, z których zostało przyjętych ok. 30%
niezarejestrowan. 184, z których zostało przyjętych ok. 80%.

Zaświadczeń miesięcznych o pozostawaniu bez pracy wystawiono w pierwszym miesiącu sprawozdawczym 70, w ostatnim 250.

Sekcja IV.

Opieka społeczna nad bezrobotnymi.

1. Zapomóg jednorazowych z funduszów miejskich udzielono w roku 1930 w 87 wypadkach na ogólną kwotę 2 500 złotych.

2. Kwitów na mleko wydano:
   a) sterylizowane według przepisów lekarskich w poradni opieki nad matką i dzieckiem:
   dla 635 dzieci razem: 15 136½ litr.
   b) mleka pełnego
   dla 211 dzieci razem: 4 348 litr.
   c) dla dorosłych bezrobotnych, ich żon i dzieci według przepisów lekarskich
   dla 3 bezr., 41 żon i 41 dzieci razem: 1 526½ litr.

3. Przekazów do lekarza wydano:

a) dla bezrobotnych żonatych	1 072
b) „ „ samotnych	1 586
c) „ żon bezrobotnych	984
d) „ dzieci	1 224
razem:	4 866

4. W opiece szpitalnej przebywało:

a) bezrobotnych	78 osób
b) żon bezrobotnych	27 „
c) dzieci	15 „
razem:	120 osób.

Wszelkie koszta akcji leczenia bezrobotnych pokrywał Magistrat, który otrzymywał z Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego subwencje na ten cel w miesięcznych nakładach. Ogólne koszta na powyższy cel za czas od 1. 4. 1930 r. do 31. 3. 1931 r. wynosiły 51 287,20 zł.

Z tego: 22 441,— zł. koszta lekarskie,
17 794,35 zł. za medykamenta,
11 435,75 zł. koszta szpitalne.

5. Pogrzebów przyznano:
   a) dla bezrobotnych razem: 11
   b) dla żon „ 2
   c) dla dzieci „ 23

   ogółem: 35

   za które wyasygnowano ogólną sumę 1 500 zł. z funduszów miejskich.

6. Zapomóg z akcji wojewódzkiej według rozporządzeń niemieckich udzielono w czasie od 1. 4. 1930 r. do 31. 3. 1931 roku w następującej wysokości:

Okres	Wypłacona kwota zł.	zł.	Liczba bezrobotnych
Kwiecień 1930 r.			
31. 3. — 5. 4. 1930 r.	500,35		54
7. 4. — 12. 4. 1930 r.	558,70		50
14. 4. — 19. 4. 1930 r.	569,80		56
21. 4. — 26. 4. 1930 r.	706,80		62
28. 4. — 3. 5. 1930 r.	824,90	3 160,55	65
Maj 1930 r.			
5. 5. — 10. 5. 1930 r.	602,10		62
12. 5. — 17. 5. 1930 r.	795,07		65
19. 5. — 24. 5. 1930 r.	717.18		69
26. 5. — 31. 5. 1930 r.	678,78	2 793,13	68
Czerwiec 1930 r.			
2. 6. — 7. 6. 1930 r.	638,38		64
9. 6. — 14. 6. 1930 r.	699,63		65
16. 6. — 21. 6. 1930 r.	1 119.78		68
23. 6. — 28. 6. 1930 r.	1 043.28	3 501,07	63
Lipiec 1930 r.			
30. 6. — 5. 7. 1930 r.	1 070.78		62
7. 7. — 12. 7. 1930 r.	1 485,03		71
14. 7. — 19. 7. 1930 r.	1 212,28		70
21. 7. — 26. 7. 1930 r.	1 084,78		66
28. 7. — 2. 8. 1930 r.	1 009.28	5 862,15	60
Sierpień 1930 r.			
4. 8. — 9. 8. 1930 r.	863,43		52
11. 8. — 16. 8. 1930 r.	893,43		50
18. 8. — 23. 8. 1930 r.	909,43		52
25. 8. — 30. 8. 1930 r.	927,93	3 594,22	53
Do przeniesienia:		18 911,12	

Okres	Wypłacona kwota zł.	zł.	Liczba bezrobotnych
	Z przeniesienia:	18 911,12	
Wrzesień 1930 r.			
1. 9. — 6. 9. 1930 r.	843,43		47
8. 9. — 13. 9. 1930 r.	788,43		45
15. 9. — 20. 9. 1930 r.	655,43		43
22. 9. — 27. 9. 1930 r.	711,43	2 998,72	42
Październik 1930 r.			
29. 9. — 4. 10. 1930 r.	688,43		44
6. 10. — 11. 10. 1930 r.	724,43		47
13. 10. — 18. 10. 1930 r.	713,43		46
20. 10. — 25. 10. 1930 r.	615,—		40
27. 10. — 1. 11. 1930 r.	656,—	3 397,29	41
Listopad 1930 r.			
3. 11. — 8. 11. 1930 r.	705,—		44
10. 11. — 15. 11. 1930 r.	426,—		29
17. 11. — 22. 11. 1930 r.	384,—		25
24. 11. — 29. 11. 1930 r.	425,—	1 940,—	29
Grudzień 1930 r.			
1. 12. — 6. 12. 1930 r.	510,—		29
8. 12. — 13. 12. 1930 r.	479,—		32
15. 12. — 20. 12. 1930 r.	489,—		31
22. 12. — 27. 12. 1930 r.	414,50		28
29. 12. 30 r. — 3. 1. 1931 r.	444,—	2 336,50	26
Styczeń 1931 r.			
5. 1. — 10. 1. 1931 r.	630,—		33
12. 1. — 17. 1. 1931 r.	621,—		41
19. 1. — 24. 1. 1931 r.	629,—		39
26. 1. — 31. 1. 1931 r.	657,—	2 537,—	39
Luty 1931 r.			
2. 2. — 7. 2. 1931 r.	674,—		43
9. 2. — 14. 2. 1931 r.	673,50		45
16. 2. — 21. 2. 1931 r.	744,—		47
23. 2. — 28. 2. 1931 r.	672,—		49
Marzec 1931 r.			
2. 3. — 7. 3. 1931 r.	648,—		47
9. 3. — 14. 3. 1931 r.	729,—		48
16. 3. — 21. 3. 1931 r.	657,—		46
23. 3. — 28. 3. 1931 r.	813,—	2 847,—	48
	Ogółem:	34 967,63	2 547.

7. Zapomóg z doraźnej pomocy państwowej udzielono w roku sprawozdawczym w następującej wysokości:

Okres (Miesiąc)	Wypłacona kwota zł.	Liczba bezrobotnych
Kwiecień 1930 r.	2 557,36	115
Maj 1930 r.	4 177,39	147
Czerwiec 1930 r.	5 235,70	174
Lipiec 1930 r.	5 861,25	206
Sierpień 1930 r.	7 388,10	228
Wrzesień 1930 r.	7 058,77	215
Październik 1930 r.	6 959,17	208
Listopad 1930 r.	6 204,36	197
Grudzień 1930 r.	6 822,86	196
Styczeń 1931 r.	10 230,03	250
Luty 1931 r.	12 668,72	437
Marzec 1931 r.	18 709,22	424
Ogółem:	93 872,93	2 797.

Tytułem zapomóg gwiazdkowych wypłacono dla 2 725 bezrobotnych 47 230,— zł. z funduszów miejskich.

W końcu nadmienia się, że warsztaty pracy są w myśl rozporządzenia Wojewody Śląskiego z dnia 27. 4. 1926 r. zobowiązane, wolne miejsca pracy (za wyjątkiem wolnych posad pracowników umysłowych) zgłaszać w Urzędzie Pośrednictwa Pracy. Ponieważ zauważono, że pracodawcy w większej części się do tego rozporządzenia nie stosowali, przeprowadzono w okresie sprawozdawczym w 102 warsztatach pracy kontrolę, której wynikiem było to, że u 16 pracodawców Urząd zmuszony był zastosować sankcje karne z powodu powtarzającego się niestosowania do wspomnianego rozporządzenia.

Sprawy mieszkaniowe.

Zatwierdzeń lokatorów na propozycję właścicieli domów po myśli art. 26 ustawy o ochronie lokatorów wystawiono: 532

Z tego zajęto mieszkań: 490

Nie zajęto: 42

Przydziałów na mieszkania po urzędnikach w myśl art. 27 wymienionej ustawy wystawiono: . . . 80

Z tego zajęto mieszkań: 57

Nie zajęto: 23

Przydziałów na mieszkania, które zostały zarekwirowane na podstawie art. 26 ustawy w związku

z § 7 ustępem 8 rozp. wykon. Wojewody Śląskiego do tej ustawy (podwukrotnem odrzuceniu propozycji właściciela domu wzgl. w wypadkach niezgłoszenia w przepisowym terminie) wystawiono: 83

Z tego zajęto mieszkań: 15

Nie zajęto: 68

Przydziałów na podstawie sądowych wyroków eksmisyjnych wystawiono: 34

Eksmisyj przeprowadzono: 18

Nie przeprowadzono: 16

Oddział dla spraw mieszkaniowych wykonywał swoją działalność jak w porpzednich latach po myśli ustawy o ochronie lokatorów z dnia 16. grudnia 1926 r.

Przy wykonaniu obecnie obowiązującej ustawy o ochronie lokatorów Magistrat i w ubiegłym roku stwierdził, że ustawa ta nie zadawala wszystkich kategoryj poszukujących mieszkań.

W statystyce zatwierdzeń z roku 1930 zauważa się znaczniejszy wzrost zatwierdzeń na mieszkania po osobach prywatnych w porównaniu do roku poprzedniego.

W celu uproszczeniu wykonania ustawy o ochronie lokatorów i zaoszczędzenia kosztów sądowych odstąpił Oddział dla spraw mieszkaniowych od wnoszenia ze swej strony odwołań od orzeczeń Miejskiego Urzędu Rozjemczego w sprawach mieszkaniowych, wynikających z art. 26 i 27 ustawy o ochronie lokatorów, pozostawiając korzystanie z tego prawa stronom interesowanym na ich koszt, w charakterze interwenjentów ubocznych.

Zmiana nazwy „Biuro Mieszkaniowe“ na „Oddział dla spraw mieszkaniowych“, dokonana z początkiem roku 1931, jakoteż pozostawienie prowadzenia procesów odwoławczych stronom, miało ten dodatni skutek, że poszukujący mieszkań, a nieuprzywilejowani do przydziału mieszkania z urzędu, nie ubiegają się w takiej ilości o mieszkanie jak poprzednio w tutejszym Oddziale, lecz czynią starania wprost u właścicieli domów, jak to przewiduje ustawa o ochronie lokatorów z dnia 16. grudnia 1926 r.

Przy wykonaniu ustawy o ochronie lokatorów napotkał Magistrat w roku ubiegłym na te same trudności, co w latach poprzednich, a są one przeważnie spowodowane niedbałą redakcją ustawy i dlatego konieczna jest jej nowelizacja.

Również ujemnie wpływają na tok urzędowania ogłoszenia, dotyczące wynajęcia mieszkań, w miejscowych czasopismach pod szyframi, czego Magistrat nie ma możności ścigać. Zalecałoby się wobec tego przy nowelizacji ustawy umieścić przepis, zakazujący tego rodzaju ogłoszeń.

Szpital Miejski.

Stan chorych w dniu 1. 1. 1930 r. wynosił:

	mężcz.	kobiet	chłopc.	dziewcz.	razem
	68	103	14	8	193
Przyjęto w ciągu roku	1 000	2 386	242	247	3 875
razem leczono	1 068	2 489	256	255	4 068
Zwolniono w ciągu roku	943	2 297	221	221	3 682
zmarło	56	77	23	25	181
w stanie pozostało 1. 1. 1931 r.	69	115	12	9	205

Z chorych przyjętych w roku sprawozdawczym

było miejscowych	3 329
pozamiejscowych	546
razem:	3 875

Według wyznania było:

katolików	3 760
ewangelików	56
wyzn. mojżeszow.	57
innowierców	2
razem:	3 875

Leczono na koszt Ogólno-Miejscowej Kasy Chorych na miasto Katowice 1 774
na koszt Policji Miejskiej 394
„ „ Urzędu Opieki nad Ubogimi 341
„ „ Dyrekcji Okr. Kolei Państwowych . . . 459
„ „ różnych Kas Chorych 192
„ „ Opieki nad bezrobotnymi 57
„ „ Urzędu Opieki Społecznej 26
„ „ Państwowej Pomocy Lekarskiej 412
„ „ rozmaitych gmin, związków i innych obowiązanych 43
„ „ prywatny 116
nie policzono kosztów 61
razem: 3 875

Porodów było: chłopców 100, dziewcząt 104.

Zwolniono jako wyleczonych	2805
„ podleczonych	775
niewyleczonych	102
razem:	3 682.

Liczba łóżek etatowych w Szpitalu Miejskim Katowice I. wynosiła 290. Dni pielęgnacyjnych było 79 280, co wynosi przeciętnie dziennie 218 chorych. Wobec tego przypada na jednego chorego przeciętny czas leczenia 19 dni.

Chorych razem leczono w ciągu roku:	4 068
Z tego przypada na choroby zakaźne	216
„ „ weneryczne	403
„ „ wewnętrzne	963
„ gruźlicę	47
„ choroby chirurg.	1 080
„ „ umysłowe	80
„ „ ginekol. poł.	951
przyczem niemowląt było	241
na choroby raka	26
do obserwacji	61

Z tego wypisano:

na choroby zakaźne	167	zmarło	35
„ „ wener.	375	„	2
„ „ wewnętrzne	840	„	52
„ gruźlicę	37	„	6
„ choroby chirurg.	967	„	47
„ „ umysłowe	80	„	—
„ „ ginekol.-poł.	930	„	—
niemowląt	211	„	28
na choroby raka	14	„	11
z obserwacji	61	„	—
razem:	3 682	zmarło	181.

W stanie pozostało 1. 1. 1931 r.

na choroby zakaźne	14
„ „ wener.	26
„ „ wewnętrzne	71
„ gruźlicę	4
na choroby chirurg.	66
„ „ ginekol.-poł.	21
niemowląt	2
na choroby raka	1
razem:	205.

Do przechowania wzgl. do dyspozycji prokuratury przekazano do kostnicy szpitala miejskiego 191 zwłok. Ogólna liczba zmarłych przechowanych w naszej kostnicy wynosiła 372.

Na koszt Urzędu Opieki nad Ubogimi pochowano 55 zwłok.

Inne zwłoki zostały pochowane na koszt pozostałych.

Zakłady i przedsiębiorstwa.

A. Dział Wodociągowy.

W roku sprawozdawczym zakupiono od Wydziału Powiatowego ogółem:

3 913 225 m^3 wody.

Z tej ilości przypada na:

Dzielnicę	I.	II.	III.	IV.
	2 777 818 m^3	627 446 m^3	502 583 m^3	5 378 m^3

Cena za 1 m^3 wody wynosi 0,16 zł., zatem wynoszą koszta zakupu wody

626 116,00 zł.

Dostarczenie wody odbywało się z pewnemi przeszkodami z powodu uszkodzenia głównego przewodu dopływowego, jak również i uszkodzeń stacji pomp Powiatowego Zakładu Wodociągowego. Uszkodzenia takie trwały mniejwięcej do 12 godzin.

Nowe główne wodociągi wykonano na długości 5 650 mb. Założono rury o średnicy 80, 100, 125, 150, 200 i 300 m/m.

W Dębiu założono w głównej ulicy Dębowej oraz w ulicy Król. Huckiej 2 530 mb. rurociągi o średnicy 80, 100, 125 i 150 m/m.

Pozatem wykonano 130 szt. nowych połączeń domowych o ogólnej długości 1 927 mb, oraz 2 połączenia prowizoryczne o długości 17 mb.

Z powodu dopływu brudnej wody z wodociągu powiatowego, zanieczyszczonych i zapchanych było 160 szt. połączeń domowych, które zostały gruntownie wyczyszczone i naprawione.

Uszkodzeń w głównej sieci wodociągowej zanotowano 45 razy. Uszkodzenia zostały w krótkim czasie usunięte.

Dla zabezpieczenia nieruchomości przed pożarem, zainstalowano na obszarze miasta 80 szt. nowych hydrantów.

Starych hydrantów uszkodzonych wymieniono i naprawiono 185 sztuk.

Nowych wodomierzy zainstalowano 170 szt. Uszkodzonych względnie zanieczyszczonych wodomierzy odmontowano 1 440 szt., które to wodomierze po naprawie w warsztatach wodociągowych zostały ponownie wbudowane.

Taksamo wymieniono 70 szt. uszkodzonych zasuw wodociągowych.

Długość sieci wodociągowej miasta Katowic wynosi ogółem 85 km. Najmniejszy przekrój rury jest 40 mm, największy zaś 425 mm.

Ilość konsumentów wynosiła w końcu 1930 r. 2464.

Wszelkie prace, wchodzące w zakres budowy wodociągów, wykonane zostały przez miejskie warsztaty wodociągowe.

B. Dział Elektryczny.

W roku sprawozdawczym zakupiono dla potrzeb miasta od Tow. O. E. W. ogółem

1 500 000 kwg.

Z kopalni Wujek zakupiono w tym samym czasie dla sieci w Brynowie

136 670 kwg.

Z tej ilości prądu elektrycznego przypada na oświetlenie ulic ogółem

473 071 kwg.

W roku sprawozdawczym wykonano w własnym zakresie następujące nowe instalacje elektryczne:

w rzeźni miejskiej zainstalowano w hali dla bydła 24 wypusty. Instalację wykonano w rurkach pancernych.

W domu biurowym przy ul. Młyńskiej wykonano instalację elektryczną oświetleniową na 480 wypustów. Instalację wykonano w rurkach bergmanowskich, założonych pod tynkiem.

W uzdrowisku dla dzieci w Gorzycach wykonano instalację elektryczną oświetleniową na 230 wypustów. Przewody elektryczne założono w rurkach bergmanowskich pod tynkiem.

W nowej szkole w dzielnicy II. rozpoczęto instalację elektryczną na 450 wypustów. Instalację wykonano w rurkach bergmanowskich, założonych pod tynkiem.

Instalację oświetlenia ulic powiększono o 5 lamp, a to na ulicy Złotej w Dębie.

C. Dział Instalacyjny.

W roku sprawozdawczym zakupiono dla potrzeb miasta z Górnośląskiej Centrali Gazowej

701 892 m^3 gazu.

Z tej ilości przypada na oświetlenie ulic

600 000 m^3

W urządzeniach technicznych w budynkach miejskich przeprowadzono w roku sprawozdawczym następujące poważniejsze prace:

Dla wytwarzania ciepłej wody zainstalowano w łaźni miejskiej trzeci zbiornik o pojemności 4000 ltr, długości 4,0 m, o średnicy 1,2 m.

W szkole im. Adama Mickiewicza w dzielnicy II. nie można było używać natryskalni dla dzieci z powodu słabego ciśnienia wody. Celem polepszenia ciśnienia wody wbudowano w tej szkole automatyczny agregat pompowy o wydajności 100 ltr. na minutę, który zasila zbiornik stojący na strychu.

W szkole im. Ks. Damrota w Załęskiej Hałdzie zainstalowano „hydrofor" o wydajności 6 cbm na godzinę, celem osiągnięcia stałego ciśnienia wody w wysokości 3,5 atm.

W szkole im. T. Rejtana w dzielnicy III. (Załęże) usunięto stare i niezdatne piece kaflowe i zainstalowano centralne ogrzewanie ciepłowodne.

W rzeźni miejskiej wykonano urządzenie dla wytapiania tłuszczu z popędem elektrycznym.

W zamku w Gorzycach wbudowano do kuchni 3 nowe kotły do gotowania, jak również automatyczne urządzenie do zasilania kotłów parowych.

W teatrze miejskim wymieniono przy kotłach dla centralnego ogrzewania kilka pękniętych członów.

Przy kotłach w szkole powszechnej im. Henryka Sienkiewicza wymieniono 2 człony kotłowe.

Przy kotłach w szkole powszechnej im. Piotra Skargi wymieniono również kilka pękniętych części kotłowych.

Łaźnia Miejska.

W roku sprawozdawczym przedstawiał się ruch w łaźni miejskiej jak poniżej wykazano:

Łaźnia miejska była w wszystkich 285 dniach powszednich otwarta dla publiczności. Liczba wydanych kąpieli w stosunku do liczby w roku 1929 obniżyła się mniej-więcej o 13 %.

Mianowicie sprzedano biletów kąpielowych:

Ogółem:	**w roku 1929**	**w roku 1930**
	130 139	127 152

Z tego przypada	**na rok 1929**	**na rok 1930**
na kąpiele parowe . . .	12 613	12 621
na kąpiele w wannach . .	34 487	31 873
na kąpiele natryskowe . .	31 123	33 011
na kąpiele pływalnię . .	51 926	49 645

Najwyższa frekwencja była:

a) w kąpieli parowej dnia 12. IV. 30 r. . . .	82	osób
b) w kąpieli w wannach I. kl. dnia 17. IV. 30 r.	61	„
c) w kąpieli w wannach II. kl. dnia 21. II. 30 r.	167	„
d) w kąpieli natryskowej dnia 5. VII. 30 r. . .	277	„
e) w kąpieli pływalni dnia 20. IX. 30 r. . .	391	„

W sobotę, dnia 20. IX. 1930 r. korzystało z łaźni miejskiej ogółem 954 osób. W porze zimowej udzielono 100 uczniom szkół powszechnych bezpłatnej nauki w pływaniu jak i za zgodą Magistratu udzielono zezwolenia Polskiemu Związkowi Pływackiemu i Klubowi Pływackiemu Pogoń na korzystanie z pływalni za opłatą.

Dochody z sprzedaży biletów kąpielowych wynosiły:

127 198,75 zł. (w roku 1929: 131 006,55 zł.)

Skład personelu łaźni miejskiej nie zmienił się w roku sprawozdawczym. Personel składa się z zawiadowcy łaźni, kasjerki, 4-ch kąpielowych męskich, 2 kąpielowych żeńskich, 2-ch palaczy, 4-ch praczek.

Rzeźnia.

I. Ilość ubitych zwierząt i badanych w rzeźni miejskiej w roku 1930:

świń	109 168	sztuk
wołów	2 134	„
buhaji	2 959	„
krów	4 585	„
młodego bydła	778	„
cieląt	9 471	„
owiec	814	„
kóz	385	„
koni	295	„
razem:	130 589	sztuk

II. Zbadano mięsa pozamiejscowego:

a) w rzeźni miejskiej:

świń	289	sztuk.
bydła	166	„
cieląt	5 316	„
razem:	5 771	sztuk

b) na targu:

świń	255½	sztuk
bydła	143½	„
cieląt	449½	„
razem:	848½	sztuk

III. Ubój domowy.

Dzielnica	II.	świń	348	sztuk
„	III. Załęże	„	309	„
„	III. Dąb	„	163	„
„	IV.	„	233	„
			1 053	sztuk

Ogółem zbadano zwierząt: 138 261½ sztuk

Dochód w roku budżet. 1930/31 wyniósł 811 288,51 zł.

Opłaty za korzystanie z urządzeń pozostały te same co w ubiegłym roku, tylko nową została uchwalona taryfa na mięso pozamiejscowe, a mianowicie:

za bydlę	8,00 zł.
„ połowę bydła	4,00 „
„ ćwierć bydła	2,00 „
„ świnię	5,00 „
„ połowę świni	2,50 „
„ ćwierć świni	1,25 „
„ prosię, cielę, owcę, kozę . . .	3,00 „
„ 1 kg. tłuszczu wzgl. wyrob. mięsn. .	0,05 „

Dzierżawcy kantyny podwyższono od 1 stycznia br. czynsz za kantynę o 25,— zł. (płaci obecnie 125,— zł. miesięcznie).

Do Anglji eksportowano mięso przez cały rok regularnie, miesięcznie ca. 4.000—5.000 sztuk świń. Eksport mięsa do Wiednia trwał do lutego br. włącznie i eksportowano świnie bez słoniny, tygodniowo 1—2 wagonów. Z powodu zmiany cła zaprzestano eksportować do Wiednia. Obecnie eksportuje się do Wiednia tylko wnętrzności zabitych zwierząt, tygodniowo 1—2 wagonów (płuca, wątrobę, serce i ozór). Cło na wnętrzności wynosi tylko 5 gr. od 1 kg., natomiast na mięso Austrja podniosła cło o 30 gr. na kg. Również do Czechosłowacji z powodu wygórowanych stawek celnych zaprzestano eksportować. Nowy rynek dla eksportu zdobyto we Francji na mięso wołowe i baranie. Od grudnia 1930 r. firma Rzymełka — Modlich z Katowic eksportuje do Paryża via Czechosłowacja, Austrja i Szwajcarja regularnie tygodniowo jeden wagon tylnych ćwiartek bydlęcych i baranich.

Jelita eksportowano tylko do Niemiec, zwłaszcza na Śląsk Opolski i do Berlina. Resztę jelit sprzedano w kraju.

Eksport skór do Czechosłowacji i Niemiec trwał przez cały rok.

Z otrzymanej na rozbudowę pożyczki w wysokości 300 000 zł. z Miejskiej Kasy Oszczędności zużyto 200 000 zł.

Zakończono budowę nowych chlewów dla świń. Chlew ma trzy oddzielne oddziały, połączone przez środkowy ganek. Każdy taki oddział ma 2 drzwi nazewnątrz, wychodzące na północ do bocznicy. W pierwszym oddziale znajduje się 7 bucht, w drugim również 7, a w trzecim 8. Razem można pomieścić w nowych chlewach około 2 000 sztuk świń. Przy głównem wejściu znajduje się po prawej stronie ubikacja na wagę. Wagę o pojemności 10 000 kg. dostarczyła firma Brzeski—Paździerski, Katowice. Po lewej stronie znajduje się ubikacja z kotłami. Długość budynku wynosi 100 mtr. a szerokość 16,10 mtr. Zewnątrz wybudowano 2 rampy do wyładowania żywych świń. Pomiędzy bocznicą i rampą znajdują się żelazne kraty w ilości 5, służące do zatrzymania wyładowanych świń i połączone z poszczególnymi oddziałami chlewa. Na przedniej północnej stronie chlewa wybudowano 6 ustępów dla mężczyzn i kobiet, zaś na południowej stronie wybudowano specjalny dom nawozu, składający się z dwóch części, z jednej dla suchego nawozu a drugiej do nawozu z żołądków bydlęcych i jelit, który następnie zostaje wywożony w specjalnych wozach. Przy zbiornikach nawozu urządzono 5 miednic do czyszczenia żołądków.

Wybudowano główną bramę wjazdową i portjernię. Brama wjazdowa ma osobny wjazd i wyjazd oraz furtkę dla przechodniów. Nową bramę wjazdową cofnięto o 1,20 mtr. w głąb rzeźni. W jednej ubikacji nowej portjerni urządzono rozmównicę telefoniczną. Pomiędzy domem administracyjnym i granicą przy ul. Kozielskiej postawiono nowy mur z drugim rezerwowym wyjazdem i zużytkowano na bramę jedną połowę starej żelaznej bramy z głównego wjazdu.

Taksamo postawiono nowy mur obok ślusarni z wjazdem na bocznicę rzeźni, a na bramę zużytkowano drugą połowę starej bramy głównej.

Zniesiono stare drewniane szopy, znajdujące się obok taniej jatki, wzamian czego postawiono kilka nowych szop na północno-wschodniej części terytorjum rzeźni. Postawiono na 2 miejscach śmietniki, jeden obok wybudowanych szop a drugi na zachodnio-południowej stronie rzeźni obok solarni skór Müllera.

Ślusarnię podzielono na 2 ubikacje i w jednej urządzono wytwórnię tłuszczu, której koszta wyniosły 51.000,— zł. Na ten cel uzyskał Magistrat 4% pożyczkę w wysokości 50 000 zł. z Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego. Wytwórnia składa się z maszyny do krajania surowca i silnika o 16 KS. Zmielony surowiec przechodzi przez rynnę do warnika o pojemności 1 000 mtr. o podwójnem dnie, ogrzewanego przez parę. W środku warnika przymocowane są mieszarki, które w cza-

sie topienia tłuszczu stale się ruszają. Wytopiony tłuszcz przechodzi następnie do kotła oczyszczalnego o pojemności 1 000 litr., posiadającego podwójną ścianę do wpuszczania pary wzgl. zimnej wody. W tym kotle ochładza się smalec zapomocą zimnej wody do 45 stopni i stąd zapomocą specjalnej pompy wpompowany zostaje do trzeciego kotła również o pojemności 1 000 litr. Kocioł ten posiada urządzenie ochładzające i gdy tłuszcz osiągnie 25 stopni C., wpuszczany zostaje do specjalnych skrzynek (25 kg.).

Maszyny dostarczyła i zmontowała firma Termo Katowice. Wytwórnia tłuszczu jest w ruchu od 1. 7. 1930 r.

W chłodni umieszczono na kilku miejscach nowe haki do zawieszania mięsa i zakupiono 50 nowych wózków do kolejki wiszącej.

W peklowni firmy „Silesiebacon" przeprowadziła firma Zieleniewski instalację 6 wężownic chłodzących, dołączonych do kompresorów. Koszt tej instalacji wynosił 5 778,25 zł., z czego firma „Silesiebacon" zapłaciła połowę a Magistrat drugą połowę. W halach ubojowych dla trzody chlewnej przeprowadzono renowację i malowanie całej żelaznej konstrukcji. W starej hali dla uboju świń zrobiono na kilku miejscach oświetlenie dachowe. Dla czeladników urządzono umywalki obok łaźni. Przez siatkę drucianą miejsce kasjera w kasie zostało oddzielone od reszty ubikacji. Wybrukowano rampę przy bocznicy oraz część starej rampy około nowych chlewów, jak i naprawiono w kilku miejscach bruk. Splanowano grunt poza nowemi chlewami. Dla chłodni zakupiono 5 hygrometrów skutkujących na odległość. Stary mały kompresor odmontowano i sprzedano jako stare żelazo firmie Münstermann „Sam". Miejsce, które wskutek tego stało się wolne, przeznaczono po przeprowadzeniu remontu na przechowanie mięsa pozamiejscowego.

Do nowo założonej kanalizacji w ul. Kozielskiej, sięgającej do szpitala miejskiego, rzeźnia miejska otrzymała drugie połączenie kanalizacyjne na ścieki z nowych chlewów i rampy.

Zestawienie
dochodów z kredytu przewozowego za rok rachunkowy 1930/31.

Kredyt przewozowy miał w roku 1930/31 nadal swoje zastosowanie jak w ubiegłych latach w myśl uchwały Magistratu z dnia 30. grudnia 1930 r.

Obecnie korzysta z kredytu przewozowego 18 hurtowników tut. rzeźni, którzy dotychczas obowiązki swoje wykonują po myśli wyżej podanej uchwały, bez zastosowania przymusowych środków płatności.

Dochód ogólny w tym roku wynosił . . 810 036,40 zł.

z tego zapłacono Dyr. Okr. Kolei:

a) za przewóz . . . . 794 088,06 „
b) za używanie bocznicy . . . . 4 189,— „

razem: 798 277,06 zł.

Pozostaje dla Magistratu:

1. Należność od kredytu . . . . 6 467,70 zł.
2. 50% od używania boczn. i postojowego tj. 4 189,— „
3. Należność od kredytu za zwłokę płatności 769,50 „
4. Należność za używanie telefonu . . . 333,30 „

razem: 11 759,40 zł.

Sprawozdanie
z działalności pracowni bakterjologicznej przy rzeźni miejskiej za czas od 1. 4. 1930 r. do 31. 3. 1931 r.

Ogółem badano . . . . 64 sztuk
Bakterje gnilne stwierdzono u . . . 23 „
Wągry u . . . . 8 „
Septicemję u . . . . 3 „
Różycę u . . . . 5 „

W pozostałych badanych 25 sztukach bakterji nie stwierdzono.

Na podstawie badania bakterjologicznego zniszczono przez spalenie 11 świń, 3 krowy, 3 cielęta, 1 konia i 6 poszczególnych kawałków.

Zestawienie
zakwestjonowanych sztuk zwierząt rzeźnych za rok 1930 z powodu następujących chorób:

Rodzaj choroby	razem	mniej wartościow.	warunkowo zdatne gotowane	warunkowo zdatne peklow.	spalono
Włośnie	15	—	13	—	2
Wągry	358	—	330	21	7
N ed. wykrwaw. .	160	160	—	—	—
Gruźlica . . .	19	10	9	–	—
Wychudzenie . .	—	—	—	—	—
Cewy Mischera .	2	2	—	—	—
Zółtaczka . . .	1	1	—	—	—
Wodnica	—	—	—	—	—
Pomór	4	—	—	4	—
Różyca	77	—	—	77	—
Rozkład	231	—	—	—	231
Zakażenie krwi .	11	—	—	—	11
Smierć naturalna .	21	—	—	—	21
Wyporki . . .	324	—	—	—	324
Razem:	1.223	173	352	102	596

Zestawienie

przeprowadzonych rewizyj w składach rzeźnickich, warsztatach, hali mięsnej, hotelach oraz ekspedycji towarowo-pośpiesznej na terenie miasta Katowic w 1930/31 roku.

1.	Rewizję przeprowadzono w składach względnie warsztatach	28
2.	Rewizję przeprowadzono w hotelach, restauracjach i jadłodajniach	3
3.	Rewizję przeprowadza się w hali mięsnej (targowisko) regularnie, przez dyżurnego lekarza weterynaryjnego w tygodniu	3
4.	Nadzwyczajną rewizję przeprowadzono w hali mięsnej	15
5.	„ „ przeprowadza się w Ekspedycji Towarowej Pośpiesznej regularnie w tygodn.	3
6.	Ponowne badanie przy rewizji na miejscu nastąpiło	19
7.	Nadzwyczajne badanie mięsa pozamiejscowego w rzeźni tut. nastąpiło	45
8.	Mięso niezdatne znaleziono i później spalono . . .	35
9.	Znaleziono mięso mniej wartościowe i oddano do sprzedaży na tanią jatkę	9
10.	Wędlinę zepsutą znaleziono	2
11.	Wnętrzności zepsute znaleziono	3
	Doniesienie do Policji Miejskiej celem ukarania obwinionych nastąpiło w wypadkach	15.

Straż Pożarna.

W składzie personelu straży pożarnej nie nastąpiła żadna zmiana. Zespół strażacki składa się jak w ubiegłym roku z 1 ogniomistrza, 1 sierżanta, 2 drużynowych, 37 strażaków, razem 41 osób.

Z urlopów wypoczynkowych korzystał personel stosownie do przepisów wydanych w tym przedmiocie przez Magistrat.

W ciągu roku sprawozdawczego było chorych ogółem 8 strażaków przez razem 118 dni.

Stan narzędzi pożarniczych i ratowniczych pozostał jak w ubiegłym roku.

Straż Zawodową i Ochotniczą umundurowano według reskryptu Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 2 czerwca 1924 r. L. N. B. P. 4618/24.

Środki alarmowe.

Przy sygnalizacji alarmowej zostały podczas pory letniej wszystkie pożarowskazy odnowione, wyreperowane i olako-

wane. Uszkodzone przewody doprowadzono do należytego porządku.

Zaopatrzenie w wodę.

W roku sprawozdawczym wbudowano 43 nowych hydrantów w dzielnicy IV. tak, że w razie pożaru zapewniają dostateczną ilość wody. Hydranty znajdujące się na terenie miasta Katowic, podlegają naszemu dozorowi. Od czasu do czasu przeprowadza się kontrolę co do sprawności takowych.

Hydrantów własnych posiadamy 450, zaś prywatnych 206.

Zaprzęgi.

Do transportów upadłych zwierząt zapotrzebowano w roku sprawozdawczym 21 razy zaprzęgi konne.

Czynności wyjazdowe straży pożarnej.

Do pożarów wyjechano 134 razy, z tego do:

pożarów	dachowych	5	razy
„	pokojowych lub piwniczn.	70	„
„	sufitowych	2	„
„	kominowych	7	„
„	innych	19	„
alarmów	fałszywych	31	„
	razem:	134	razy.

Oprócz udzielenia obywatelom pomocy przez miejskie pogotowie ratunkowe, istniejące przy Zawodowej Straży Pożarnej, zażądano od Straży pomocy przy usunięciu upadłych zwierząt i różnych innych przeszkód, zabezpieczeniu miejsc zagrożonych, wydobywaniu topielców itp., i to w 187-miu wypadkach.

Pogotowie ratunkowe.

Działalność pogotowia ratunkowego przedstawia się cyfrowo następująco:

transporty chorych bez udzielenia pomocy	1200	wypadków
udzielenie pomocy przy nagłych zasłabnięciach	172	„
udzielenie pomocy przy wypadkach chirurgicznych	296	„
udzielenie pomocy przy wypadkach samobójczych	59	„
udzielono pomocy przy wypadkach innych	93	„
razem:	1820	wypadków

Stawienie wart teatralnych.

Na dyżury strażackie podczas przedstawień w teatrze miejskim jak i w innych salach stawiono w roku sprawozdawczym ze straży pożarnej 512 wart strażackich.

Różne.

W roku sprawozdawczym przeprowadzono rewizję, a mianowicie:

rewizje bezpieczeństwa pożarowego 18 razy
„ sanitarne 12 „
„ przyrządów gimnast. w wszystkich szkołach.

W poszczególnych szkołach urządzono 25 wykładów dla dziatwy szkolnej odnośnie do bezpieczeństwa w razie wybuchu pożaru.

Oprócz tego odbyły się zawody strażackie i 2 kursy, a to:

1 miesięczny kurs sanitarny dla strażaków wszystkich oddziałów oraz
1 trzydniowy kurs dla starszych strażaków.

Ruch uliczny i bezpieczeństwo publiczne.

Celem uregulowania ruchu ulicznego w razie pędzenia przez miasto zwierząt wydano przez Dyrekcję Policji za zgodą Magistratu miasta Katowic rozporządzenie policyjne z dnia 16 stycznia 1930 r., które brzmi:

Na podstawie §§ 5, 6 i 15 ustawy o zarządzie policji z dnia 11 marca 1850 r. jak również § 143 ustawy o ogólnym zarządzie kraju z dnia 30 lipca 1883 r. oraz za zgodą Magistratu miasta Katowic, zarządzam co następuje:

§ 1.

Zakazane jest **pędzenie** zwierząt rzeźnych i hodowlanych (bydło rogate, trzoda chlewna, owce, kozy) przez ulice Andrzeja, Dworcową, Dyrekcyjną, Drzymały, Francuską, Gliwicką, św. Jana, Jagiellońską, Juljusza Ligonia, Kościuszki, Kopernika, Kochanowskiego, 3-go Maja, Mickiewicza, Marjacką, Mikołowską, Młyńską, Mielęckiego, Marszałka Piłsudskiego, Powstańców, Plebiscytową, Pocztową, Poprzeczną, Rynek, Sienkiewicza, św. Stanisława, Szopena, Wojewódzką, Zamkową, Zieloną, plac Wolności, Miarki, oraz przez ulicę Krakowską w dzielnicy Zawodzie i ulicę Wojciechowskiego w dzielnicy Załężu.

§ 2.

Również zakazany jest przewóz zwierząt rzeźnych i hodowlanych przez ulicę Dworcową, Dyrekcyjną, św. Jana,

Jagiellońską, Juljusza Ligonia (wyjątek stanowi § 3), 3-go Maja, Mielęckiego, Marszałka Piłsudskiego (wyjątek stanowi § 3), Marjacką, Pocztową, Poprzeczną, Rynek, Wojewódzką (wyjątek stanowi § 3).

§ 3.

Transport zwierząt rzeźnych od strony dzielnicy Zawodzie do Rzeźni Miejskiej w Katowicach może się odbywać na wozach względnie samochodach ciężarowych przez ulicę Marszałka Piłsudskiego tylko do ul. Damrota, dalej ulicami: Wojewódzką, tylko do ul. Szafranka, Francuską, Powstańców, Sienkiewicza, Juljusza Ligonia, Kościuszki, Zieloną, Mikołowską, Kozielską do Rzeźni Miejskiej.

§ 4.

Jedynie w czasie publicznych targów na bydło, odbywających się w mieście Katowicach, dozwolone jest pędzenie zwierząt targowych na wymienionych w § 1 ulicach miasta, jednakże z wyjątkiem ulic Dworcowej, 3-go Maja, św. Jana, Poprzecznej, Marszałka Piłsudskiego i Rynku.

§ 5.

Pędzenie zwierząt hodowlanych na pastwiska, oraz w innych celach przez ulice zakazane może się odbywać wyjątkowo jedynie na podstawie osobnego pisemnego zezwolenia, którego na wniosek udzieli Dyrekcja Policji. Osoba konwojująca zwierzęta zobowiązana jest mieć zezwolenie przy sobie. Zezwolenie należy okazać organom policyjnym w razie żądania tegoż.

§ 6.

Winni naruszenia przepisów niniejszego rozporządzenia będą karani grzywną do 30.— zł. a w razie nieściągalności karą aresztu do 3 dni — w drodze administracyjnej na podstawie rozporządzenia z dnia 22 marca 1928 r. o postępowaniu karno-administracyjnem (Dz. U. R. P.).

§ 7.

Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia i obowiązuje na obszarze miasta Katowic.

Na sprzedaż jarzyn i owoców na obszarze miasta Katowic wyznaczono pewne miejsce. W tym celu udzielono 30 zezwoleń na postawienie straganów (nietrwałych kiosków). Zezwoleń na sprzedaż lodów owocowych z wózków na ulicach miasta Katowic udzielono 12 firmom.

W roku 1930 odbyły się odpusty w Załężu, Dębie i Bogucicach. W sprzedaży ulicznej brało udział przeszło 400 handlarzy. Dochód ze straganów ulicznych oraz odpustów wynosił 8 489,75 zł.

Tabor wozowy i czyszczenie ulic.

Tabor miejski posiada:

4 samochody osobowe,
3 samochody ciężarowe z kotłami do skrapiania ulic.
3 samochody ciężarowe do zamiatania ulic,
2 samochody do wywozu śmieci,
2 powozy kryte,
1 powóz półkryty,
2 powozy myśliwskie (1 powóz w Gorzycach).
5 wozów platformowych,
21 wozów roboczych,
1 wóz drabiniasty,
4 wozy z kotłami do skrapiania ulic,
1 pług śnieżny.

W roku sprawozdawczym zakupiono jeden specjalny samochód do wywozu śmieci od firmy Elevator za cenę 79.000,— zł.

Liczba koni wynosiła na dzień 1 kwietnia 1930 r.	36
zakupiono w roku sprawozdawczym nowych koni	3
Policja Miejska (dezynfekcja)	2
Gorzyce (zamek)	2
	43
Sprzedano z powodu niezdolności do pracy koni	2
Liczba koni dnia 31 marca 1931 r. wynosi	41

Z Miejskich Wodociągów zużyto do skrapiania ulic około 35 000 m^3 wody.

Do systemu przymusowego wywozu śmieci samochodem jest przyłączonych:

478	nieruchomości	prywatnych	z 1718	wiadrami
i 15	„	miejskich	z 105	„

Do systemu wywozu śmieci zaprzęgami konnymi jest przyłączonych:

208	nieruchomości	prywatnych	z 483 wiadrami
i 45	„	„	z śmietnikami,

z których odwieziono 621 fur śmieci oraz
22 nieruchomości miejskich z śmietnikami,
z których odwieziono 500 fur śmieci.

Dochód za wywóz śmieci z nieruchomości prywatnych wynosił razem 119 700,80 zł.

Śniegu wywieziono ogółem 16 100 m^2

w listopadzie 1930 r.	450 m^2
w grudniu	2 650 „
w styczniu 1931 r.	5 300 „
w lutym	4 300 „
w marcu	3 400 „

Przy usuwaniu śniegu z ulic miasta zatrudniono dodatkowo przejściowo około 50 bezrobotnych.

Według urzędowych danych Urzędu Budownictwa Podziemnego obszar czyszczenia wynosił ogółem 596 579 m^2.

Obszar ten zawiera:

bruku kamiennego	275 501 m^2
„ asfaltowego	5 580 „
„ drzewnego	5 035 „
„ bitumicznego	72 755 „
„ szosowego	237 780 „

Administracja Targowa.

W roku sprawozdawczym odbyło się 155 targów tygodniowych, 8 targów zwierzęcych i jeden targ gwiazdkowy, trwający od 15 grudnia do 24 grudnia 1930 r.

Z powodu słabej frekwencji spędu na targi zwierzęce, nastąpiła zmiana w tym kierunku, że targi odbywają się od roku 1930 co 2 miesiące. Na targi zwierzęce sprowadzono tylko konie, w ilości 292. Opłaty na targu zwierzęcym obniżono, i to od 1 konia na 2,— zł.

W myśl uchwały Magistratu targi na prosięta, cielęta, owce i kozy zostały zupełnie zniesione.

Dochód z opłat za stragany na targu wynosił od 1. IV. 1930 r. do 31. III. 1931 r. 236 129,81 zł., zatem około 37 848,68 zł. więcej niż w ubiegłym roku.

Dochód z dzierżawy wyszynku w hali targowej wynosił od 1. IV. 1930 r. do 31. III. 1931 r. 4 950,— zł.

Na targu handlowało 450 handlarzy miejscowych i 210 handlarzy pozamiejscowych.

W hali mięsnej było zajętych 110 straganów.

Miejska Kasa Oszczędności.

Stan wkładów oszczędnościowych

w końcu roku obrachunkow. 1929		21 113 600,50 zł.

W ciągu roku sprawozdawczego

wpłynęło	23 548 403,68 zł.	
wypłacono	17 659 241,94 „	
przyrost	5 889 161,74 zł.	
w dol. ameryk. przyrost		
po kursie 8,90	1 051 347,21	6 940 508,95 zł.
		28 054 109,45 zł.

Stan wkładów na 31 grudnia 1930 r.

Tytułem odsetek od wkładów oszczędnościowych wypłacono za rok sprawozdaw. 1 427 259,62 zł.

Liczba kont oszczędnościowych przy zamknięciu roku 1929 wynosiła		20 787
nowych kont założono	4 184	
zlikwidowano	1 061	3 123
Ilość kont przy końcu roku 1930		23 910

Pożyczki hipoteczne.

Stan na 31 marca 1930 r. wynosił	14 461 183,38 zł.
Stan na 31 grudnia 1930 r. wynosi	20 498 770,01 „
przyrost	6 037 586,63 zł.

Pożyczek udzielano przeważnie na budowle i to z małemi wyjątkami na budynki mniejsze.

Pożyczki wekslowe.

Stan na 31 marca 1930 r. wynosił	2 494 312,57 zł.
Stan na 31 grudnia 1930 r. wynosi	3 320 184,44 „
przyrost	825 871,87 zł.

Obligo wekslowe zawierało przy końcu roku gospodarczego ca 5 000 kont czynnych.

Cyfry powyższe nie obejmują weksli protestowanych, których suma wynosi zł. 488 235,04.

Stan pożyczek lombardowych wynosił na 31 grudnia 1930 r. zł. 140 681,66.

Z przyznanego Miejskiej Kasie Oszczędności redyskontu 1 500 000,— zł. przez Bank Polski oraz 800 000 zł. przez Bank Gospodarstwa Krajowego w Katowicach w miarę potrzeby, nie przekraczając jednak razem sumy 500 000.— zł.

Tytułem zwrotu wkładów przedwojennych zwaloryzowanych wypłaciła Miejska Kasa Oszczędności do końca roku sprawozdawczego sumę 587 226,45 zł.

Ogólne pretensje wierzycieli z tego wynosiły na 12 565 zwaloryzowanych kontach kwotę 753 609,46 zł.
wypłacono 588 003,69 „

pozostaje do wypłaty jeszcze 165 605,77 zł.

Dla zobrazowania powiększenia się w naszej instytucji obrotów w roku sprawozdawczym w porównaniu do roku poprzedniego wykazujemy poniżej ogólne obroty, wynoszące:

w roku 1929/30	243 057 166,— zł.
w roku 1930 (od 1. 4. do 31. 12.)	283 690 235,82 „
zatem więcej o	40 633 069,82 zł.

Sprawy finansowe, podatkowe i majątkowe

Główna Kasa Miejska.

System księgowości pozostał ten sam, co w roku ubiegłym. Sprawozdanie z wykonania budżetu dołącza się w formie głównego zestawienia. Dla orjentacji przytacza się następujące liczby:

Dochód budżetu zwyczajnego na rok 1930/31 wynosi		19 419 388,06 zł.
rozchód zaś		16 113 877,23 „
pozostaje nadwyżka		3 305 510,83 zł.
Dochód z budżetu nadzwyczajnego wynosi . .	5 498 077,10 zł.	
rozchód zaś . . .	8 170 949,45 „	
zatem niedobór: .		2 672 872,35 zł.
Ogólna nadwyżka budżetu administracyjnego wynosi zatem		632 638,48 zł.

Niedobór przy administracji nadzwyczajnej tłómaczy się tem, że przewidziane pożyczki na prace inwestycyjne nie wpłynęły, zaś wydatki na ukończenie rozpoczętych prac zostały uchwalone z przypuszczalnych nadwyżek budżetowych. Prócz tego zasilono pewne pozycje zwyczajnego budżetu administracyjnego, pokrycie także nastąpiło z przypuszczalnych nadwyżek. Że mimo tego pozostała jeszcze nadwyżka budżetowa w kwocie 632 638,48 zł., zawdzięcza się to nadzwyczaj wysokim wpływom podatkowym.

Wpływy w podatkach wynoszą:

a) **Udział w podatkach państwowych:**

1. Udział w podatku dochodowym .	8 070 588,36 zł.
w budżecie przewidziano . . .	6 140 000,— „
zatem więcej	1 930 588,36 zł.

b) **Dodatki do podatku przemysłowego:**

1. Dodatek do podatku przemysłowego	3 117 775,82 zł.
2. Dodatek do podatku od świadectw przemysłowych	400 006,49 „
3. Dodatek do podatku od spożycia, zużycia i produkcji	281 814,09 „
4. Dodatek do podatku od patentów akcyzowych	131 339,31 „
5. Udział w podatku od kopalin . .	138 824,92 „
	4 069 760,63 zł.
W budżecie przewidziano	2 996 000,— zł.
zatem więcej	1 073 760,63 zł.

c) **Podatki samoistne:**

1. Podatek od rozrywek i zabaw . .	530 562,03 zł.
2. „ „ psów	68 269,50 „
3. „ hotelowy	113 999,71 „
4. „ od ogłoszeń	16 405,12 „
5. „ „ przyrostu wartości .	210 808,21 „
6. „ „ umów o przeniesieniu własności nieruchomości	173 289,91 „
7. „ budynkowy	748 218,75 „
8. „ szynkarsko - koncesyjny . .	51 850,— „
9. „ od spadku i darowizn . .	11 664,30 „
10. 5% należności poboru opłat na Fundusz Gospodarczy	54 699,70 „
11. Za czynności rozdzielcze przy państwowym podatku dochodowym .	154 614,90 „
razem:	2 134 382,13 zł.
W budżecie przewidziano	1 970 000,— „
zatem więcej	164 382,13 zł.

Zestawienie:

Udział w podatku dochodowym	1 930 588,36 zł.
Dodatki do podatków państwowych . .	1 073 760,63 „
Podatki samoistne	164 382,13 zł.
razem:	3 168 731,12 zł.

Więcej jak przewidziano wpłynęło:

Udział w podatku dochodowym . . .	1 930 588,36 zł.
Dodatek do podatku przemysłowego . .	1 017 775,82 „
„ do podatku od świadectw przemysłowych	200 006,49 „
„ do podatku od patentów akcyz. .	41 339,31 „
Podatek od rozrywek i zabaw	120 562,03 „
„ od psów	8 269,50 „
„ hotelowy	13 999,71 „
„ od przyrostu wartości . . .	10 808,21 „
„ budynkowy	48 218,75 „
„ szynkarsko - koncesyjny . . .	31 850,— „
„ od spadków i darowizn . . .	1 664,30 „
5% należności poboru opłat na Fundusz Gospodarczy	4 699,70 „
razem:	3 429 782,18 zł.

Mniej jak przewidziano wpłynęło:

Dodatek do podatku gruntowego	1 000,— zł.	
Dodatek do podatku od spożycia, zużycia i produkcji	23 185,91 „	
Udział w podatku od kopalin	161 175,08 „	
Podatek od ogłoszeń . .	3 594,88 „	
Podatek od umów o przeniesieniu własności nieruchomości	56 710,09 „	
Za czynności rozdzielcze przy państw. podatku dochodowym . . .	15 385,10 „	261 051,06 zł.
Zatem większy wpływ z ogólnych podatków jak wyżej podano		3 168 731,12 zł.

Przedsiębiorstwa komunalne.

1. Miejskie Zakłady Wodociągowe wykazują:

Dochód zwyczajny .	1 412 711,95 zł.
Rozchód zwyczajny .	1 412 711,95 „
pozostaje .	—
Dochód nadzwyczajny .	225 000,— zł.
Rozchód nadzwyczajny	225 000,— „
pozostaje .	—

Czysty zysk wynosi 117 490,55 zł., który jest odstawiony do budżetu administracyjnego i w wykazanych liczbach tamże już uwzględniony.

2. Rzeźnia Miejska wykazuje:

Dochód zwyczajny	.	815 187,66 zł.
Rozchód zwyczajny	.	815 187,66 „
pozostaje	.	—
Dochód nadzwyczajny		350 000,— zł.
Rozchód nadzwyczajny		350 000,— „
pozostaje	.	—

Czysty zysk Rzeźni Miejskiej wynosi 97 464,50 zł., którą to kwotę analogicznie jak przy Miejskich Zakładach Wodociągowych zaprzychodowano w budżecie administracyjnym.

3. Teatr Miejski wykazuje:

Dochód	. . . . .	257 657,60 zł.
Rozchód	. . . . .	257 657,60 „
pozostaje	.	—

Czysty dochód Teatru Miejskiego wynosi faktycznie

tylko	68 671,25 zł.
rozchód zaś	257 657,60 „
pozostaje deficyt	188 986,35 „

Deficyt pokryto z budżetu administracyjnego i uwzględniono już przy zestawieniu obrotu budżetu administracyjnego na stronicy pierwszej. Deficyt ten powstaje rokrocznie.

Zestawienie faktycznej nadwyżki za rok 1930/31.

Nadwyżka budżetu administracyjnego .	632 638,48 zł.
Dochodzą **mniej** wydane zaległości bierne	82 430,48 „
Dochodzi mniej przejęta kwota z r. 1929/30	5 171,98 „
	720 240,94 zł.
Odlicza się stawione do ubytku i mniej ściągnięte zaległości czynne	453 245,43 „
Ogólna nadwyżka na rok 1930/31 wynosi więc	266 995,51 zł.

Główne zestawienie

do sprawozdania rachunkowego z wykonania budżetu administracyjn. i przedsiębiorstw komunalnych za rok 1930/31.

Treść według budżetu	Sumy preliminowane	Sumy wykonania budżetu			Różnice pomiędzy sumami rubryk 2 i 5	
		Wypłacono wzgl. otrzymano	Zaległości	Razem	Więcej	Mniej
	zł	zł	zł	zł	zł	zł
1	2	3	4	5	6	7
Rozchód.						
Zaległości bierne.						
Dział I do działu XIII	454.085,31	449.367,19	—.—	449.367,19	—.—	4.718,12
Wydatki nadzwyczajne	2.909.705,81	1.506.278,29	1.352.032,21	2.858.310,50	—,—	51.395,01
Przedsiębiorstwa komunalne	1.529.295,72	249.989,86	1.261.441,45	1.511.431,31	—,—	17.864,41
Z lat ubiegłych	8.947,23	494,59	—,—	494,59	—,—	8.452,64
Razem:	4.902.034,07	2.206.129,93	2.613.473,66	4.819.603,59	—,—	82.430,48
Dochód.						
Zaległości czynne.						
Dział I do dz. V i przedsiębiorstwa komunalne	278.783,19	189.399,51	69.763,42	259.162,93	—,—	19.620,26
Dział VI do działu XI	1.273.436,08	583.462,54	456.348,37	1.039.810,91	—.—	233.625,17
Dochody nadzwyczajne	1.764.216,00	1.420.347,55	143.868,45	1.564.216,00	—,—	200.000,00
Razem:	3.316.435,27	2.193.209,60	669.980,24	2.863.189,84	—,—	453.245,43

Treść według budżetu	Sumy preliminowane	Sumy wykonania budżetu			Różnice pomiędzy sumami rubryk 2 i 5	
		Wypłacono wzgl. otrzymano	Zaległości	Razem	Więcej	Mniej
	zł	zł	zł	zł	zł	zł
1	2	3	4	5	6	7
Budżet administracyjny — wydatki zwyczajne.						
Dział I Administracja ogólna . . .	3.657.654,12	3.604.711,35	18.364,29	3.623.075,64	—,—	34.578,48
„ II Majątek komunalny	619.176,28	523.097,69	5.448,78	528.546,47	13.002,09	103.631,90
„ III Przedsiębiorstwa komunalne	215.600,00	188.986,35	—,—	188.986,35	—,—	26 613,65
„ IV Spłata długów	1.638.296,44	1.612.063,68	7.916,35	1.619.980,03	—,—	18.316,41
„ V Drogi i place publiczne . .	1.409.112,08	1.370.543,78	18.666,16	1.389.209,94	—,—	19.902,14
„ Va. Pomiary i rozbudowa miasta	17.500,00	13.536,98	1.200,00	14.736,98	—,—	2.763,02
„ VI Oświata	3.227.000,00	2.896.441 78	13.694,07	2.910.135,85	—,—	316.864,15
„ VII Kultura i sztuka	255.500,00	255.131,40	—,—	255.131,40	—,—	368,60
„ VIII Zdrowie publiczne	3.313.900,00	2.917.686,08	42 960,48	2.960.646,56	—,—	353.233,44
„ IX Opieka społeczna . . .	1.238.500,09	1.115.428,43	59.972,11	1.175.400,54	—,—	63.099,55
„ X Popieranie przem. i handlu .	175.206,53	158.929,75	—,—	158.929,75	—,—	16.276,78
„ XI Popieranie rolnictwa . . .	—,—	—,—	—,—	—,—	—,—	—,—
„ XII Bezpieczeństwo publiczne .	659.616,39	609.263,69	33.502,84	642.766,53	—,—	16.849,86
„ XIII Różne	743.965,69	635.518,27	10.812,92	646.331,19	—,—	97.634,50
Razem:	17.171.027,62	15.901.339,23	212.538,00	16.113.877,23	13.002,09	1.070.152,48
Budżet administracyjny — wydatki nadzwyczajne.						
Dział II Majątek komunalny	2.063.000,00	1.972,478,30	—,—	1.972.478,30	—,—	90.521,70
„ V Drogi i place publiczne . .	1.357.000,00	1.137.340,58	—,—	1.137.340,58	—,—	219,659,42
„ VI Oświata	783.258,81	659.227,45	—,—	659.227,45	—,—	124.031,36
„ VIII Zdrowie publiczne	592.127,56	520.747,50	—,—	520.747,50	—,—	71.380,06
„ IX Opieka społeczna	492.500,00	477.988,86	—,—	477.988,86	—,—	14.511,14
„ XII Bezpieczeństwo publiczne .	50.000,00	—,—	—,—	—,—	—,—	50.000,00
„ XIII Różne	3.783.685,76	3.395.677,82	7.488,94	3.403.166,76	—,—	380.519,00
Razem:	9.121.572,13	8.163.460,51	7.488,94	8.170.949,45	—,—	950 662,68

Treść według budżetu	Sumy preliminowane	Sumy wykonania budżetu			Różnice pomiędzy sumami rubryk 2 i 5	
		Wypłacono wzgl. otrzymano	Zaległości	Razem	Więcej	Mniej
	zł	zł	zł	zł	zł	zł
1	2	3	4	5	6	7
Budżet administracyjny — dochody zwyczajne.						
Dział I Majątek komunalny	1.310 800,00	1.628.266,52	117.473,08	1.745.739,60	438.408,67	3.469,07
„ II Przedsiębiorstwa komunalne .	410.000,00	622.703,87	1.382,16	624.086,03	222.960,27	8 874,24
„ III Subwencje i dotacje	590.000,00	365 861,35	—,—	365 861,35	8 961,35	233.100,00
„ IV Zwroty	144.300,00	231.376,86	3.166,52	234.543,38	117.428,76	27,185,83
„ V Opłaty administracyjne . . .	82.500,00	93.655,82	11.565,50	105.221,32	23.764,73	1.043,41
„ VI Opłaty za korzystanie z urządzeń i zakładów dobra publicz.	1.772 300,00	1.301.063,45	356 456,13	1.657.519,58	182.988,48	297.768,90
„ VII Dopłaty (opłaty specjalne) . .	190.400,00	18.851,35	100,00	18.951,35	—,—	171.448,65
„ VIII Udział w podatkach państwow.	6.140.000,00	8.070.558,36	—,—	8.070 588,36	1.930.588,36	—,—
„ IX Dodatki do podatków państw.	2.996.000,00	4.069.760,63	—,—	4.069.760,63	1.259.121,62	185.360,99
„ X Podatki samoistne	1.970.000,00	1.764.835,74	369.546,39	2.134.382,13	240.072,20	75.690.07
„ XI Różne	43 700,00	380.853,98	11.880,35	392.734,33	350.499,33	1.465,00
Razem:	15.650.000.00	18.547.817.93	871.570,13	19.419 388,06	4.774.793,77	1.005.405,71
Budżet administracyjny — dochody nadzwyczajne.						
Dochody nadzwyczajne	4.100.000,00	5.498.077,10	—,—	5.498.077,10	1.398.077,10	—,—

Treść według budżetu	Sumy preliminowane	Sumy wykonania budżetu			Różnice pomiędzy sumami rubryk 2 i 5	
		Wypłacono wzgl. otrzymano	Zaległości	Razem	Więcej	Mniej
	zł	zł	zł	zł	zł	zł
1	2	3	4	5	6	7
Przedsiębiorstwa komunalne						
Miejskie Zakłady Wodociągowe						
Rozchód zwyczajny	1.512.000,00	1.057.711,95	55.000,00	1.412.711,95	—,—	99.288,05
„ nadzwyczajny	225.000,00	130.798,93	94.201,07	225.000,00	—,—	—,—
Rzeźnia Miejska						
Wydatki zwyczajne	814.000,00	815.187,66	—,—	815.187,66	97.464,50	96.276,84
„ nadzwyczajne	350.000,00	261.947,21	88.052,79	350.000,00	—,—	—,—
Teatr Miejski						
Wydatki zwyczajne	278.135,00	251.026,96	6.630,64	257.657,60	—,—	20.477,40
Razem:	3.179.135,00	2.816.672,71	243.884,50	3.060.557,21	97.464,50	216.042,29
Miejskie zakłady Wodociągowe						
Dochody zwyczajne	1.378.000,00	1.253.963,98	158.747,97	1.412.711,95	36.707,11	1.995,16
„ nadzwyczajne	225.000,00	225.000,00	—,—	225.000,00	—,—	—,—
Rzeźnia Miejska						
Dochody zwyczajne	718.700,00	815.128,03	59,63	815.187,66	134.452,54	37.964,88
„ nadzwyczajne	350.000,00	350.000,00	—,—	350.000,00	—,—	—,—
Teatr Miejski						
Dochody zwyczajne	255.500,00	257.657,60	—,—	257.657,60	29.171,25	27.013,65
Razem:	2.927.200,00	2.901.749,61	158.807,60	3.060.557,21	200.330,90	66.973,69

Treść według budżetu	Sumy preliminowane	Sumy wykonania budżetu			Różnice pomiędzy sumami rubryk 2 i 5	
		Wypłacono wzgl. otrzymano	Zaległości	Razem	Więcej	Mniej
	zł	zł	zł	zł	zł	zł
1	2	3	4	5	6	7
Zestawienie						
Rozchód						
Budżet admin. — wydatki zwyczajne .	17.171.027,62	15.901.339,23	212.538,00	16.113.877,23	13.002,09	1.070.152,48
" " " nadzwyczajne	9.121.572,13	8.163.460,51	7.488,94	8.170.949,45	—,—	950.622,68
Przedsiębiorstwa komunalne	3.179.135,00	2.816.672,71	243.884,50	3.060.557,21	97.464,50	216.042,29
Razem:	29.471.734,75	26.881.472,45	463.911,44	27.345.383,89	110.466,59	2.236.817,45
Dochód						
Budżet admin. — dochody zwyczajne .	15.650.000,00	18.547.817,93	871.570,13	19.419.388,06	4.774.793,77	1.005.405,71
" " " nadzwyczajne	4.100.000,00	5.498.077,10	—,—	5.498.077,10	1.398.077,10	—,—
Przedsiębiorstwa komunalne	2.927.200,00	2.901.749,61	158.807,60	3.060.557,21	200.330,90	66.973,69
Razem:	22.677.200,00	26.947.644,64	1.030.377,73	27.978.022,37	6.373.201,77	1.072.379,40
Zestawienie						
Dochód		26.947.644,64	1.030.377,73	27.978.022,37		
Rozchód . . .		26.881.472,45	463.911,44	27.345.383,89		
Pozostaje: . . .		66.172,19	566.466,29	632.638,48		
Dochodzi a) mniej wydane zaległości bierne				82.430,48		
b) mniej przyjęta kwota z roku 1929				5.171,98		
Razem:				720.240,94		
Odlicza się stawione w ubytek i mniej ściągnięte zaległości czynne . . .				453.245,43		
Nadwyżka na rok 1930/31 wynosi więc				266.995,51		

Administracja Podatkowa.
Podatek dochodowy.

Silne depresje w ciężkim przemyśle jak: zastój w hutach i kopalniach i olbrzymi spadek cen cynkowych w roku 1929 były najważniejszemi przyczynami do katastrofalnego zmniejszania się dochodów firm ciężkiego przemysłu; pociągnęło to za sobą spadek podatku dochodowego, a tem samem i zmniejszenie się wpływów budżetowych miasta w roku 1930/31. Uwagi godne są następujące dane.

Giesche S. A. płaciła na rok 1930 — 3 474 000 zł. podatku państwowego i 695 105,21 zł. dodatków komunalnych, a w roku 1929 zapłaciła 5 430 000,— zł. podatku państwowego i 1 073 208,56 zł. dod. kom. W roku 1929 przypadło miastu od tegoż podatku 618 954,11 zł., zaś w roku 1930 przypadło miastu tylko 368 313,47 zł., czyli 250 640,64 zł. mniej albo około 45% mniej.

Z podatku Katowickiej Spółki Akcyjnej otrzymało miasto w roku 1929 — 73 915,40 zł., zaś w roku 1930 — 21 014,93 zł., zatem 52 947,— zł. ,czyli około 64% mniej. Zaznaczyć jednakowóż wypada, że udziały te pochodzą od starej Katowickiej Spółki Akcyjnej, a to jeszcze przed sfuzjonowaniem się tej firmy z Hutą Bismarcka, więc od dochodów za czas od 1. I. do 3. VI. 1929 r. Oczekiwana poprawa wpływu podatku dochodowego po przeprowadzeniu fuzji przedsiębiorstw w ciężkim przemyśle zawiodła zupełnie. Natomiast można było stwierdzić, że po sfuzjonowaniu się przedsiębiorstw Katowickiej Sp. Akcyjnej z Hutą Bismarcka, oraz Huty Pokoju z przedsiębiorstwem Kopalni Eminencja, Huty Baildona i t. d. te nowopowstałe koncerny wogóle nie wykazały dochodu i podatku nie płaciły. Górnośląskie Zjednoczone Huty Król. i Laura otrzymały zezwolenie na spłatę podatku w ratach, również inne mniejsze przedsiębiorstwa spłacają podatek ratami. Nowej Katowickiej Spółce Akcyjnej t. j. sfuzjonowanej nie wymierzono jeszcze podatku, wobec czego przewlecze się wymiar do roku budżetowego 1931/32.

Tytułem udziałów w podatku dochodowym osób prawnych wpłynęło do Głównej Kasy Miejskiej razem 7 325 512,86 złotych. Z tej kwoty wypłacił Magistrat innym gminom 4 054 038,46 zł. Miastu pozostało 3 269 474,40 zł. Stosunek procentualny udziałów miasta do ogólnego wpływu z tego tytułu podwyższył się z 30% w roku poprzednim na około 45% w roku 1930/31.

Od osób fizycznych wpłynęło tytułem podatku dochodowego 3 471 794,87 zł., który to podatek przypadł miastu nie-

podzielnie, albowiem nie zachodziły warunki podziału, przewidziane w ustawie o tymczasowem uregulowaniu finansów komunalnych.

Udziałów w podatku dochodowym od uposażeń wpłynęło razem 3 935 274,26 zł. Z tej kwoty wypłacono gminom 1 457 698,14 zł. Miastu pozostało 2 477 576,12 zł.

Z wszystkich udziałów podatku dochodowego razem przypadło miastu 9 218 845,39 zł. Udziałów od innych gmin otrzymało miasto 215 363,16 zł., które są już zawarte w kwocie 3 471 794,87 zł. jako udział od osób fizycznych.

Gminom wypłacono razem wszystkich udziałów	5 511 582,18 zł.
Preliminowano na rok 1930	6 140 000,— „
Wpłynęło	9 218 845,39 „
Zatem więcej	3 078 845,39 zł.

Dodatki do podatku przemysłowego.

W tej dziedzinie nie zaszły żadne zmiany. Stawki dodatku komunalnego do podatku przemysłowego wynosiły, jak w roku poprzednim, 25% od państwowego podatku.

Preliminowano jako dochód z tego źródła	2 100 000,— zł.
Wpłynęło	2 875 873,06 „
Zatem więcej	775 873,06 zł.

Dodatki do opłat państwowych za świadectwa przemysłowo - handlowe.

Również i w tej dziedzinie nie zaszły żadne zmiany. Wysokość dodatków komunalnych pozostała ta sama, t. j. 30% od państwowej opłaty.

Wpływy wynosiły	238 199,23 zł.
Preliminowano	200 000,— „
Zatem wpłynęło więcej	38 199,23 zł.

Dodatki do patentów akcyzowych.

Na rok 1930/31 preliminowano dochodów z tego źródła	90 000,— zł.
Wpłynęło	95 116,— „
Zatem więcej	5 116,— zł.

Dodatki do podatku od spożycia, zużycia i produkcji.

Udziały w dodatkach komunalnych do podatku od spożycia, zużycia i produkcji oblicza dla gmin Śląski Urząd Woje-

wódzki, zatem ograniczają się czynności Magistratu przy tym podatku tylko na czuwaniu nad regularnym wpływem udziałów.

Preliminowano na rok 1931/32	305 000,— zł.
Wpłynęło	268 874,97 „
Zatem mniej	36 125,03 zł.

Podatek od kopalin.

Podobnie jak przy podatku od spożycia, wymierza i kontroluje wysokość podatku od kopalin Śląski Urząd Wojewódzki. Kasy Skarbowe przypisują miastu 50% ogólnych wpływów jako gminie zakładowej, które to 50% należy dzielić pomiędzy gminy zamieszkania pracowników.

Ponadto otrzymuje miasto 25% jako powiat, które całkiem należą się miastu. Z obu tytułów i z tytułu udziałów od gmin, które wynosiły 7 679,76 zł., otrzymało miasto w roku

1930/31 razem	366 457,55 zł.
Gminom wypłacono	32 830,13 „
Pozostało miastu	339 816,60 „
Preliminowano	300 000,— „
Zatem wpłynęło więcej	39 816,60 zł.

Podatki samoistne.

Podatek od przyrostu wartości.

Art. 12 ustawy z dnia 14 kwietnia 1924 r. o tymczasowem uregulowaniu finansów komunalnych, na mocy którego Magistrat jest upoważniony do pobierania samoistnego podatku od przyrostu, jak również przepisy wykonawcze są zbyt ogólnikowo ujęte, aby wyczerpać całokształt zagadnienia w tej dziedzinie administracji podatkowej, które w swej istocie jest tak obszerne i skomplikowane, że sprawia władzom, pobierającym ten podatek, wiele trudności zwłaszcza przy uwzględnieniu czasami nawet słusznych postulatów zainteresowanych stron. Pomocy zatem należy szukać w ustawie z dnia 14. 2. 1911 roku o przyroście wartości Dz. U. Rz. str. 33, której postanowienia nie zostały dotychczas zniesione, a które obszernie lecz nie wyczerpująco traktują o tej materji. Jednak i tu przydałaby się pewna modyfikacja, przystosowana do nowoczesnych zagadnień i poglądów. Zagadnienia istoty podatku od przyrostu zostały przez Magistrat należycie zrozumiane, o czem świadczy chociażby zmniejszenie się o 100% protestów (rekursów) i skarg od wymiarów dokonanych. To też

znaczna część związków komunalnych Województwa Śląskiego zasięga w tej dziedzinie porady prawnej w kwestjach zawikłanych. Aczkolwiek wymiar tego podatku w roku budżetowym 1930/31 wykazuje małą nadwyżkę w porównaniu do preliminowanej kwoty podatkowej, to jednak można było zaobserwować znaczny spadek przewłaszczeń gruntów zabudowanych i niezabudowanych w stosunku do lat ubiegłych, zwłaszcza objetków większych. Spadek ten należy tłumaczyć obecną stagnacją i brakiem gotówki na rynku pieniężnym.

Wobec 186 wypadków przewłaszczeń w ubiegłym roku budżetowym zanotowano w roku 1930/31 — 164 wypadków. Jeżeli się weźmie pod uwagę, że spadek przewłaszczeń datuje się już od roku 1929, to w obecnym roku budżetowym należy się liczyć z dalszem zmniejszeniem się przewłaszczeń, o ile sytuacja na rynku gospodarczym nie ulegnie zmianie ku lepszemu. Widząc systematyczny ten spadek, stawiono w budżet w roku 1931/32 kwotę 120 000,— zł. z tytułu wpływów podatku od przyrostu, tj. o $^2/_5$ mniej niż w roku 1930/31, aby uchronić się od niedoboru. Na 164 przewłaszczeń opodatkowano 122 wypadków, reszta ustawowo wolna lub też nie osiągnięto przyrostu. Przy uskutecznianiu wymiarów, trzymano się ściśle zasad, wskazanych w obowiązującem w tej materji ustawodawstwie, to też protetsy (rekursy) i skargi od dokonanych wymiarów zmniejszyły się jak wyżej wspomniano, o przeszło 100%. Jak słuszne jest stanowisko Magistratu przy wydanych decyzjach, świadczy chociażby fakt, że na 6 skarg wniesionych do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego 5 skarg oddalono przez Sąd jako nieuzasadnionych, 1 skargę częściowo uwzględniono.

Podatek od przyrostu wartości preliminowany w roku budżetowym 1930/31 w wysokości 200 000,— zł. wymierzony został w ogólnej sumie 212 568,96 zł. Z tego stawiono w ubytek 1 760,71 zł., osiągnięto zatem 210 808,25 zł. Nadwyżka więc wynosi 10 808,25 zł.

Podatek od umów.

Podatek od nabycia pobiera się tylko w wypadkach, w których wymierzona została opłata państwowa (stemplowa). Podatek ten, który w latach ubiegłych wykazywał tendencję zwyżkową i w podatkach samoistnych zająć mógł czołowe miejsce, wykazuje w roku budżetowym 1930/31 pokaźny minus, bo sięgający aż sumy 53 836,06 zł. Dał się tu znacznie odczuć wspomniany powyżej spadek przewłaszczeń gruntów. Jednakowoż przy polepszeniu się konjunktury podwyższą się bez wątpienia dochody z tego podatku. Aczkolwiek podatek

ten wynosi tylko 1½% przewłaszczonego objektu, to zajmie on z biegiem czasu czołowe miejsce w dochodach podatków samoistnych.

Na ogół można tu przytoczyć te same uwagi, co w sprawozdaniu o podatku od przyrostu, podatek od umów bowiem, będący w ścisłym związku z podatkiem od przyrostu, jest również zależny od tych samych warunków.

W budżecie na rok 1930/31 preliminowano w pozycji podatku od nabycia kwotę 230 000,— zł., wymierzono 176 163,94 złotych, niedobór zatem wynosi 53 836,06 zł. Od wydanych orzeczeń wniesiono 1 skargę, którą Sąd oddalił jako nieuzasadnioną.

Podatek budynkowy.

Podatek budynkowy zajmuje czołowe miejsce w dochodach podatków samoistnych. Opodatkowaniu podlegają wszystkie nieruchomości z wyjątkiem tych, które w myśl przepisów § 2 ordynacji miejskiej z dnia 30. 9. 1924 r. są zwolnione od tegoż podatku. Rada Miejska ustala stawke podatkową corocznie, którą następnie zatwierdza Rada Wojewódzka. Stawka ta wynosi na rok budżetowy 1930/31 — 5 od tysiąca.

Za podstawę do ustalenia wartości zabudowanych nieruchomości bierze się wartość pospolitą z dodaniem wartości użytkowej, podzieloną przez dwa. Jako wartość użytkową przyjmuje się wartość, którą budynek posiada dla właściciela użytkującego ze względu na płynący z niego stały pożytek. Cyfrowa wartość użytkowa stanowi 10-cio krotny pożytek roczny danej nieruchomości. Jako cyfrową wartość użytkową przyjmuje się:

a) wartość pospolitą obliczoną wedle wartości użytkowej ustalonej przez Urząd Katastralny, a pomnożonej przez 20.
b) wartość użytkową wedle pobieranych czynszów w stosunku rocznym według stanu z dnia 1. 1. 1930 r.

Powyższe obliczenie wartości dokonuje się po myśli wskazówek okólnika Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego z dnia 25. 1. 1927 roku L. Sm. 3649/29, bowiem ordynacja podatku budynkowego, zawierająca pewne luki, nie przewiduje danych odnośnie do wysokości norm podatkowych, skutkiem czego zachodzą niedomagania przy załatwianiu spraw podatku budynkowego. To też okólnik wyżej wspomniany poleca zmianę podstawy wymiaru w formie zmiany statutu.

Wartość użytkową ustala Wydział Podatkowy, którego posiedzenia są tajne, i normowane przez regulamin administracyjny. Wielką pomocą przy ustalaniu wartości użytkowej są coroczne zeznania (w formie przedkładania list wykazujących dochód roczny brutto budynku) właścicieli nieruchomości do Śląskiego Funduszu Gospodarczego.

Na obszarze miasta Katowic znajduje się 3 284 nieruchomości zabudowanych. Wolnych od podatku budynkowego jest 474 budynków, zatem 2 810 budynków jest opodatkowanych i oszacowanych w roku budżetowym 1930/31 w wysokości 150 390 000,— zł. Przy ustalonej stawce 5 od tysiąca wynosi podatek 751 950,— zł. Preliminowano na rok budżetowy 1930/31 kwotę 700 000,— zł. Kwota umorzonego podatku na skutek uwzględnionych sprzeciwów wynosi 2 153,15 zł., nadwyżka więc wynosi 49 796,85 zł. Od dokonanych wymiarów wpłynęło 36 rekursów, z tego 13 zostało uwzględnionych, resztę oddalono jako bezpodstawne. Wniesionych od decyzji Magistratu 6 skarg zostało w 4 wypadkach przez Sąd oddalonych, 1 wypadek odroczono i 1 częściowo uwzględniono.

Podatek szynkarsko-koncesyjny.

Znaczne ożywienie w stosunku do ubiegłego roku daje się zauważyć w dochodach podatku szynkarsko-koncesyjnego. Na preliminowaną w budżecie kwotę 20 000,— zł. wymierzono 55 050,— zł., w ubytek stawiono 8 470,— zł., osiągnięto zatem nadwyżkę 26 580,— zł. Wydział Podatkowy, mający na uwadze ciężkie położenie gospodarcze w wielu wypadkach umorzył w granicach swej kompetencji część podatku na wniesione prośby podatników. Tem też należy tłumaczyć wysoko cyfrową kwotę stawioną do ubytku.

Podatek ten, samoistny, pobiera się w wypadkach, w których wymierzono opłatę skarbową. Normy tego podatku są różne, zależnie od kategorji przedsiębiorstwa. Sprzeciwów, wniesionych od dokonanych wymiarów jest znikoma ilość. We wszystkich prawie wypadkach rekurent powołuje się na ciężkie warunki materjalne. Rekurs taki, nie posiadający żadnych podstaw prawnych, jest zgóry przesądzony. W niektórych jednak wypadkach Wydział Podatkowy przychodzi, jak wyżej wspomniano, z pomocą.

Podatek od zabaw.

Statut do regulaminu o pobieraniu podatku od zabaw, niedostateczny z powodu luk, jakie w sobie zawiera i przestarzały, zostanie w najbliższej przyszłości zastąpiony przez inny, którego projekt znajduje się w Śląskiej Radzie Wojewódzkiej do zatwierdzenia. Statut nowy, wzorowany na najlepszych statutach większych miast Polski, został przez Oddział Podatkowy opracowany z uwzględnieniem własnych spostrzeżeń i uzupełnieniem braków, zauważonych przy wykonywaniu obecnego statutu. Statut ten przyniesie Magistratowi większe aniżeli dotychczas dochody, mimo iż stawki pod-

stawowe będą umiarkowane; w każdym razie zwalnia organ wykonawczy tj. Oddział Podatkowy od wielu kłopotów, które związane są przy dokonywaniu wymiarów według obecnie obowiązującego statutu.

Statut obecny rozróżnia 2 rodzaje podatku, podatek kartkowy i ryczałtowy. Podatek kartkowy pobiera się od każdej karty wstępu lub wydanej w jej miejsce legitymacji. Stawki podatkowe wynosza 10% od atrakcyj sportowych i gimnastycznych, 40% od zabaw wszelakich i przedstawień teatralnych, występów i przedstawień utworów i filmów. Wydział Podatkowy jako organ wykonawczy stosuje częstokroć w granicach swej kompetencji ulgowe stawki podatkowe z uwagi na obecną stagnację. Stawki ulgowe od przedstawień filmowych stały się prawie że perjodyczne, wynoszą one od filmów zagranicznych 35% wzgl. 25% i to zależnie od pory roku ze względu na frekwencję, która opada według danych statystycznych o 50% w lecie. Od filmów wyrobu krajowego pobiera się tylko 10%, mając na uwadze dobro i rozrost rodzimej produkcji. Stawki podatkowe zwłaszcza przy stosowaniu perjodycznych ulg nie są wygórowane w stosunku do innych większych miast Polski, mimo to właściciele kin domagają się dalszej zniżki; żądanie to oczywiście musi się spotkać z należytą odprawą ze strony Magistratu, gdyż dotychczas przedsiębiorcy kin korzystali po większej części z ulg.

Podatek ryczałtowy pobiera się w wypadkach, w których karty wstępu nie są wydawane i to w wysokości zależnej od objętości ubikacji.

Aby zapobiec malwersacjom, jakie wykazano przy postępowaniu sądowem przeciw właścicielom i kierownictwu kina Apollo, zastrzegł Magistrat sobie prawo wyłącznego dostarczania biletów wstępu do kinoteatrów na koszt tychże przy odpowiedniem książkowaniu i kontroli.

Podatek od zabaw, preliminowany w budżecie na rok 1930/31 w kwocie 410 000,— zł., został wymierzony w wysokości 540 150,68 zł. W ubytek stawiono wskutek uwzględnionych reklamacyj lub umorzenia przez Wydział Podatkowy sumę 35 446,71 zł. Osięgnięto więc znaczną nadwyżkę 94 703,97 złotych. Ilość zabaw, urządzonych w roku 1930/31 oraz koncertów i zabaw w kabaretach wynosiła 2 376, imprez sportowych 565, przedstawień w teatrach świetlnych 2 496.

Podatek od ogłoszeń.

Podatek od ogłoszeń, preliminowany w roku budżetowym 1930/31 na 20 000,— zł. wykazuje w dochodach pewien spadek, spowodowany obecnem położeniem gospodarczem. Towarzystwo wzgl. przedsiębiorstwa, urządzające atrakcje

zabawowe, zadawalniają się mniejszą lub ustną reklamą, licząc się z ciężką sytuacją finansową.

Podatek ten, wymierzono w ogólnej kwocie 16 375,63 zł., w ubytek stawiono 989,97 zł., uzyskano zatem 15 385,66 złotych. Niedobór wynosi 4 614,34 zł.

Podatek od spadku i darowizny.

Miedzy innemi pobiera Magistrat samoistny podatek od spadku, legatu lub darowizny, o ile od takich aktów prawnych został pobrany podatek państwowy. Stawka podatkowa wynosi 10% od państwowego podatku.

W pożycji podatku od spadku i darowizny stawiono w roku 1930/31 do budżetu 10 000,— zł. Wymierzono ogółem 12 118,20 zł., w ubytek stawiono 453,90 zł. Nadwyżka wynosi 1 664,30 zł. Ogółem opodatkowano 24 wypadków.

Sprzeciwów od dokonanych wymiarów wniesiono w 5 wypadkach, z tego uwzględniono 3 wypadki. Skargę od decyzji Magistratu wniesiono w 1 wypadku, którą Wojewódzki Sąd Administracyjny oddalił.

Podatek hotelowy od przejezdnych.

Zgodnie z ordynacją miejską z dnia 29. 9. 1924 r. pobrano w roku 1930/31 podatek hotelowy od przejezdnych w wysokości 20% od wynagrodzenia.

Pojedyńcze Zarządy hoteli pobrały od przejezdnych za czas od 1. 4. 1930 roku do 31. 3. 1931 r. i uiściły w miejskiej Kasie Podatkowej następujące kwoty:

Nazwa hotelu	przy ulicy	ilość pokoi	kwota zł
Monopol	Dworcowej 7/9	103	49.767,50
Savoy	Marjackiej 4/6	51	19.567,65
Polski	św. Stanisława 9	31	15.466,49
Central	Dworcowej 11	32	11.103,71
Hospic	Jagiellońskiej 17	24	8.122,32
Złota Gwiazda	Starowiejskiej 11	19	7.099,64
Pissarek	Słowackiego 20	19	2.732,40
			113.859,71

Po myśli przepisów § 8 ordynacji miejskiej zwolniono od tegóż podatku około 350 osób, a to z okazji zjazdów o znaczeniu ogólno-państwowem, lub społecznem.

Na rok 1930/31 stawiono do budżetu z tytułu podatku hotelowego od przejezdnych kwotę . . . . 100 000,— zł.
Podatek został wymierzony na kwotę . . 113 859,71 „
Nadwyżka wynosi . . . . 13 859,71 zł.

Podatek od psów.

Podatek od psów pobiera się na podstawie statutu miejskiego z dnia 30. 9. 1924 roku oraz dodatków do tegóż z dnia 9. 3. 1926 roku. Podatek wynosi 40,— zł. od psa, 80,— zł. od psa drugiego, 120,— zł. od psa trzeciego. Na podstawie przeprowadzonego spisu psów na rok operacyjny 1930/31 znajdowało się na terenie miasta Katowic 1 707 psów i przypadło na

dzielnicę	I.	1 278
„	II.	176
„	III.	213
„	IV.	40
	razem:	1 707 psów.

Wymierzony zatem podatek wynosił . 67 980,— zł.
i przypada na pojedyńcze dzielnice:

dzielnica	I.	1 278	po 40,—	zł. =	51 120
„	II.	176	„ 40,—	„ =	7 040
„	III.	213	„ 40,—	„ =	8 120
„	IV.	40	„ 40,—	„ =	1 600

Ponieważ w rachubę wchodzą właściciele 2 wzgl. 3 psów, przeto wymierzony podatek podwyższył się o . . . . 2 120,— zł.
na: . . . . 70 100,— „

W ciągu roku stwierdzono wzgl. zgłoszono:

w dzielnicy	I.	179
„	II.	8
„	III.	13
„	IV.	2
	razem:	202 psów.

Podatek od tychże wynosił 8 080,— zł.
Wymiar ogólnego podatku wynosił . . 70 100,— „
plus: 8 080,— „
78 180,— zł.

Z podatku zostało zwolnione:

w dzielnicy	I.	94
„	II.	32
„	III.	47
„	IV.	33
	razem:	226 psów.

Zwolnienie nastąpiło na mocy § 4 statutu miejskiego i dotyczyło następujących podatników:

a) Komendę Policji Woj. Śląskiego,
b) przedstawicieli państw obcych,
c) osób, utrzymujących psy do strzeżenia zakładów miejskich (szkoły, teatr itd.),
d) osób, którym pies jest koniecznie potrzebny do stróżowania pojedyńczo leżących zagród.

Sprzeciwów wniesiono przeciwko wymiarowi podatkowemu 769
z tych uwzględniono 253
resztę odrzucono.

Odmeldowanie psów nastąpiło w 52 wypadkach.

Od orzeczeń Magistratu wniesiono do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego 7 skarg, które we wszystkich wypadkach rozstrzygnięte zostały na korzyść Magistratu.

Tytułem podatku od psów stawiono do budżetu	60 000,— zł.
wymierzono ogółem	78 180,— „
do ubytku stawiono	5 400,— „
nadwyżka wynosi	12 780,— zł.

Śląski Fundusz Gospodarczy.

Opłaty na rzecz Śląskiego Funduszu Gospodarczego pobierane na podstawie Śląskiej Ustawy z dnia 8. 2. 1928 r. o Śląskim Funduszu Gospodarczym, nie są dla Magistratu podatkiem samoistnym lub też dodatkiem do podatków państwowych. Dział Śląskiego Funduszu Gospodarczego utworzony został na zlecenie Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego, albowiem w myśl § 3 rozporządzenia wykonawczego do powyższej ustawy z dnia 2. 4. 1927 r. wszystkie zarządy gmin są zobowiązane do wykonywania kontroli prawidłowego obliczenia wysokości opłat od lokali, wynajętych i oddanych w podnajem. Wpływy kasowe z opłat uiszczonych na rzecz Śląskiego Funduszu Gospodarczego przekazuje Magistrat do Głównej Kasy Skarbowej w ciągu pierwszych 14 dni każdego miesiąca. Tytułem wynagrodzenia za spełnianie tych czynności zatrzymuje Magistrat dla siebie w myśl postanowień wyżej wymienionej ustawy 5% wpłaconych kwot.

Udział ten jest dość znaczny, jeśli się weźmie pod uwagę, że do budżetu stawiono kwotę 50 000,— zł. Ogółem wymierzono opłaty na rzecz Śląskiego Funduszu Gospodarczego 1 064 564,47 zł. Do Głównej Kasy Skarbowej przekazano 1 011 336,25 zł., z tego od lokali wynajętych 978 986,54 zł., od lokali własnych i skarbowych 32 349,71 zł. Tytułem 5% na-

leżności od poboru opłat uzyskanych 53 228,22 zł.; czyli pozostaje nadwyżka 3 228,22 zł.

Wojewódzki Fundusz Drogowy.

Ustawą Sejmu Śląskiego z dnia 31 marca 1931 r. (Dz. U. Śl. Nr. 6, poz. 14) zaprowadzono na obszarze Województwa Śląskiego począwszy od 1 kwietnia 1931 r. opłaty od pojazdów mechanicznych i pojazdów konnych na rzecz Śląskiego Funduszu Drogowego.

W myśl §§ 52—55 rozporządzenia wykonawczego Śląskiej Rady Wojewódzkiej i Wojewody Śląskiego z dnia 21. IV. 1931 r. (Dz. U. Śl. Nr. 9, poz. 20) materjały, potrzebne do wymiaru opłaty w roku budżetowym 1931/32 powinny być zestawione według stanu z dnia 1 marca i przesłane przez odnośną władzę (Śląski Urząd Wojewódzki) władzom wymiarowym (związkom komunalnym) najpóźniej do dnia 15 maja 1931 roku.

Magistrat otrzymał zestawienie z Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego dopiero dnia 29 maja 1931 r., wobec czego termin, wyznaczony w rozporządzeniu wykonawczem dla rozesłania nakazów płatniczych najpóźniej do 1 czerwca 1931 r. nie został przez Magistrat dotrzymany. Ogrom pracy, jaki się nasunął przy wykonaniu wyż wzmiankowanej ustawy, został w krótkim czasie opanowany dzięki sprężystej organizacji i to w ciągu 2 tygodni przy pomocy 7 sił biurowych. Nakazy płatnicze zostały sporządzone i doręczone płatnikom.

Na terenie miasta Katowic zarejestrowano przez Śląski Urząd Wojewódzki pojazdów mechanicznych — samochody osobowe — samochody ciężarowe i motocykle razem 1373 szt.

Obliczenie opłaty na rzecz Śląskiego Funduszu Drogowego wynosi:

Księga biercza nr. I. a. od samochodów osobowych służących do własnego użytku i własnego przedsiębiorstwa od 752 sztuk	395 937.19 zł.
Księga biercza nr. I. a. od samochodów osobowych użytkowanych przez przedsiębiorstwa przewozowe w celach zarobkowych (autobusy) 47 sztuk	102 583,14 zł.
Księga biercza nr. I. b. od samochodów ciężarowych i traktatorów 272 sztuk . . .	306 099,87 zł.
Księga biercza nr. I. c. od motocyklów i trzykołowych pojazdów 212 sztuk	15 100,— zł.
Razem:	819 720,20 zł.

Pojazdów wolnych od opłat jest zarejestrowanych 90 sztuk. Kontrola całego postępowania wymiarowego i poborowego należy do Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego.

Za powyższe czynności otrzymuje Magistrat po myśli § 51 rozp. wykonawczego jako wynagrodzenie 5% sum wpłaconych na rachunek Wojewódzkiego Funduszu Drogowego z tytułu opłat, kar za zwłokę, oraz odsetek za odroczenia.

Wynagrodzenie będzie wynosiło 40 986,01 zł., nie licząc takowego za kary i odsetki.

Opłaty po myśli art. 6 ustawy od pojazdów konnych, używanych do zarobkowego przewozu towarów przez przedsiębiorstwa zawodowe poza miejscem stałego zamieszkania właściciela nie zostały dotychczas ustalone. Po uskutecznieniu obliczenia nastąpi zawezwanie płatników do złożenia deklaracji. Wymiar ocenia się tylko na kilka set złotych.

Opłaty od biletów za przejazd pojazdem mechanicznym, (autobusem) zostaną ustalone po złożeniu deklaracji przez Śląskie Linje Autobusowe (2 autobusy kursujące do Mikołowa) oraz inż. Buławskiego (2 autobusy linja Katowice — Tarnowskie Góry).

Opłaty ocenia się na około . . . . . 30 000,— zł.

Opłaty od reklam w autobusach nie wchodzą na tutejszym terenie w rachubę. Zmniejszenie się wpływów z powodu odmeldowań podaje się na 20%.

Zgłaszanie i odgłaszanie procederów.

W roku rachunkowym 1930/31 zgłoszono procederów 648, mianowicie w dzielnicy

w dzielnicy	I. .	461
„	II. .	52
„	III. .	107
„	IV. .	28
	razem:	648.

Z tego przypada na proceder handlowy	427
na przedsiębiorstwa rzemieślnicze	123
na wolne przedsiębiorstwa	98
	648

Najliczniej jest zastąpiony handel na targach i odpustach, handel manufaktury, sprzedaż wody sodowej, czekolady, cukierków, lodów owocowych, jarzyn i owoców.

W tym samym czasokresie odwołano procederów 155.

a) handlowych 84
b) przemysłowych 49
c) różnych . . . . 22.

Zestawienie sprzedanych biletów w teatrach świetlnych
na terenie miasta Katowic za rok 1930/31.

Miesiąc	Sprzedano biletów w kinie:									Uwagi
	Rialto	Pałacowe	Apollo	Capitol I	Colosseum	Capitol II	Corso	Union	Ogółem	
kwiecień 1930	38.410	6.706	16.957	20.016	15.055	5.832	5.410	—,—	108.416	
maj „	34.646	4.342	13.961	16.463	12.013	6.009	3.213	—,—	90.647	
czerwiec „	18.200	4.531	10.438	10.454	10.176	3.484	2.412	—,—	59.735	
lipiec „	—,—	5.736	29.714	18.863	11.069	7.576	2.645	—,—	74.501	
sierpień „	—,—	8.234	22.979	23.771	14.189	11.330	4.308	—,—	84.811	
wrzesień „	44.608	7.356	24.064	19.158	17.388	7.124	5.292	—,—	124.990	
październik „	36.923	11.040	20.471	22.180	16.605	5.840	5.641	—,—	118.700	
listopad „	44.435	9.285	19.058	20.650	22.839	6.231	6.837	—,—	129.335	
grudzień „	35.608	7.952	21.511	20.323	17.306	6.186	6.388	—,—	115.274	Kino
styczeń 1931	37.320	11.029	20.419	17.914	18.383	5.724	6.038	—,—	117.027	Union
luty „	30.235	9.047	18.793	11.018	14.750	6.514	5.239	—,—	95.596	otwarto
marzec „	35.993	9.864	19.023	11.210	22.960	6.249	5.709	7.204	118.212	14. 3. 1931
Razem:	356.378	95.122	236.428	212.020	192.963	78.099	59.030	7.204	1.237.244	

Podatek od zabaw i poszczególnych kin na rok 1930/31.

L. b.	Miesiące	od zabaw zł	Rialto zł	Capitol I zł	Capitol II zł	Apollo zł	Pałacow zł	Colos-seum zł	Corso zł	Razem zł
1	kwiecień	14.683,54	27.517,68	10.839,59	2.438,25	7.890,72	2.921,15	7.020,69	1.350,11	74.661,73
2	maj	11.519,49	17.382,47	5.270,74	1.433,42	4.423,59	1.354,02	3.746,02	549,42	45.679,17
3	czerwiec	6.316,99	7.363,01	2.892,26	639,64	2.560,03	1.023,78	2.422,86	281,69	23.500,26
4	lipiec	11.527,80	zamknięte	5.285,35	1.885,46	5.626,09	1.499,18	2.736,43	327,20	28.887,51
5	sierpień	10.320,00	2.455,70	8.275,37	3.824,52	6.738,18	2.566,71	3.907,57	629,69	38.717,94
6	wrzesień	6.126,02	18.304,84	5.129,17	2.434,22	7.467,00	1.657,51	4.105,95	653,72	45.878,47
7	październik	11.310,69	26.049,84	9.063,52	2.613,39	9.002,14	3.846,96	6.498,10	916,09	69.300,73
8	listopad	6.740,92	22.944,91	7.425,91	2.180,15	6.601,93	2.887,53	6.234,50	725,00	55.740,16
9	grudzień	5.639,38	21.813,24	7.323,23	781,84	7.442,04	3.045,10	4.899,62	850,37	51.794,79
10	styczeń	9.920,26	18.809,75	8.829,75	674,17	6.724,36	5.159,15	5.809,88	833,20	57.760,52
11	luty	11.709,23	15.030,76	4.910,33	782,69	6.894,80	3.231,05	4.472,34	685,00	47.714,90
12	marzec	3.514,54	23.343,34	5.168,11	754,98	6.327,68	3.020,72	7.462,72	753,12	3.514,64
	Razem	109.320,87	177.672,20	75.244,53	19.687,75	71.370,88	27.192,14	51.851,96	7.801,66	542.150,68

Przedstawień kinowych było	2496
zabaw i koncertów	2376
imprez sportowych	565
Razem:	5437

ubytek 1930/31	9.861,15 zł
z lat ubiegłych ubytek 30/31	25.585,56 zł
Razem:	35.446,71 zł
wymierzono	540.150,68 zł
ubytek	35.446,71 zł
Razem:	504.703,97 zł

Administracja Domów Miejskich.

W nowo wybudowanych 5-ciu blokach przy ul. Katowickiej w dzielnicy II z dniem 1. 4. 1930 r. oddano do użytku 120 mieszkań po 1 pokoju z kuchnią. Czynsz za te mieszkania ustalono na 1 zł. za m^2 i wynosi 33 do 44 zł. miesięcznie. Przy ul. Sienkiewicza Nr. 7—9 oddano do użytku 3 domy, obejmujące 23 mieszkań urzędniczych 2—4 pokojowych i biura dla Zarządu Zakładów Miejskich. Czynsz za mieszkania ustalony na 1,20 zł. za m^2, wynosi 90,— zł. do 160,— zł. miesięcznie.

Dawniejsze ubikacje biurowe przy ul. Wojewódzkiej 60, które zostały opróżnione przez Zarząd Zakładów Miejskich przerobiono na mieszkania, w których pomieszczono 6 lokatorów.

W nowowybudowanej szkole w Załęskiej Hałdzie oddano z dniem 1. 11. 1930 r. 6 mieszkań do użytku, gdzie ulokowano kierownika i nauczyciela tej szkoły.

Budynek miejski przy ul. Poniatowskiego 32 opróżniony został z powodu sprzedania gruntu Zakładowi Ubezpieczeń w Królewskiej Hucie. Lokatorów przeniesiono do innych domów miejskich.

Dochód z czynszów wszystkich domów miejskich wynosił w roku sprawozdawczym	715 259,50 zł.
Do ubytku stawiono na podstawie uchwał Magistratu	20 987,36 zł.
	694 272,14 zł.
Z tego wpłynęło do 31. 3. 1931 r. . . .	585,541,50 „
Zaległości przeniesione na następny rok wynoszą	108 730.64 zł.

Administracja nabywania gruntów.

W okresie sprawozdawczym **zakupiono** następujące grunta:

Nr. b.	Data	Oznaczenie księgi wieczystej	Wielkość ha	Wielkość ar	Wielkość m²	Cena kupna zł	Od kogo nabyto
1	9. V. 1930 r.	619, 620 i 630 Załęże	1	85	85	73.940,—	Gajdzika Wilhelma i żony jego Pauliny

W okresie sprawozdawczym **sprzedano** następujące grunta:

Nr. b.	Data	Oznaczenie księgi wieczystej	Wielkość			Cena sprzedaży	Komu sprzedano
			ha	ar	m^2	zł	
1	18. IX. 1930 r.	273 Załęże		1	23	1.476,—	Pawłowi Piskowi

Razem gruntów nabytych 1 ha 85 ar 85 m^2
Razem gruntów sprzedanych — ha 1 ar 23 m^2

Przybyło więc: 1 ha 84 ar 62 m^2.

W powyższem sprawozdaniu przedstawiłem najważniejsze wydarzenia z działalności administracyjnej za rok 1930/31.

Katowice, dnia 1 lipca 1931 r.

Pierwszy burmistrz.
Dr. Adam Kocur.